

Wydawnictwo SBP jest największym w kraju wydawcą literatury fachowej dla bibliotekarzy. Nasze tradycje liczą ponad 90 lat. Publikujemy książki i czasopisma zawodowe z zakresu szeroko pojętego bibliotekoznawstwa i informacji naukowej, edytorstwa, księgarstwa, literatury dziecięcej i młodzieżowej – służące kształceniu i doskonaleniu zawodowemu bibliotekarzy.

Wydajemy w seriach, z których najwcześniejsza jest „**Nauka – Dydaktyka – Praktyka**” w ramach której opublikowaliśmy 140 tytułów! Jest to najdłuższa seria poświęcona bibliotekarstwu i informacji naukowej jaką kiedykolwiek wydano w Polsce. Ponadto publikujemy efekty seminariów i konferencji w serii „**Propozycje i Materiały**”. Sprawom czysto warsztatowym przeznaczona jest seria „**Formaty-Kartoteki**” (FOKA), a ocalenia pamięci po dokonaniach wybitnych bibliotekarzy poświęcona jest seria „**Bibliotekarze polscy we wspomnieniach współczesnych**”. Nasi czytelnicy mają swoją „**Biblioteczkę Poradnika Bibliotekarza**”, w której publikujemy głównie niezbędne poradniki. U uruchomiliśmy również w 2011 r. nową serię wydawniczą „**Biblioteki – Dzieci – Młodzież**” poświęconą problemom rozbudzenia kreatywności czytelniczej młodego pokolenia. Seria ta spotkała się z bardzo życzliwym odbiorem Czytelników.

Oprócz książek aktualnie dostępnych, polecamy Państwu pozycje, które niebawem ukażą się na rynku. Przy ich doborze staraliśmy się uwzględnić potrzeby zgłaszane przez bibliotekarzy oraz opinie Rady Programowej Wydawnictwa SBP. Na szczególną uwagę zasługują czasopisma SBP, o ustalonej już renomie, prezentujące aktualne problemy bibliotekarstwa w kraju i na świecie, inicjatywy środowiska na rzecz promocji czytelnictwa i umocnienia rangi zawodu bibliotekarza.

Spis treści

OD REDAKTORA (Elżbieta Stefańczyk) – 3

ARTYKUŁY

- Barbara Budyńska, Elżbieta Stefańczyk: Ustawa o bibliotekach (4) – 4
Cecylia Judek: Biblioteka profesora Henryka Markiewicza w zasobach Książnicy Pomorskiej – 7
Dorota Bednarczyk: Biblioteki cyfrowe dla niepełnosprawnych we Francji – 11
Grażyna Lewandowicz-Nosal: Biblioteki publiczne dla dzieci – 16
Paulina Bartosik: Dzieci wśród wirtualnych regałów - zasoby dziecięcych bibliotek cyfrowych dla najmłodszych – 19

Z BIBLIOTEK

- Elżbieta Barbara Zybert: Problemy bibliotek dla dzieci i młodzieży na 78. Kongresie IFLA – 22
Juozas Šikšnelis: Biblioteki Litwy – 28

BIBLIOGRAFIA OD KUCHNI.....CZYLI POTYCZKI BIBLIOGRAFA

- Perełki bibliografii i nieznanego poeta (Ewa Dombek) – 30

SPRAWOZDANIA I RELACJE

- Kreatywność i innowacje w bibliotece naukowej (Magdalena Kokosińska) – 33
Ochrona Narodowego Zasobu Bibliotecznego w czasie pokoju, kryzysu i wojny (Ewa Stachowska-Musiał) – 35

PRZEGLĄD PIŚMIENICTWA

- Strategie gromadzenia zbiorów w bibliotekach polskich: materiały z IV Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej, Pobierowo, 15-17 września 2011 r./* pod red. U. Ganakowskiej, M. Różyckiej (Danuta Urbańska) – 38
Sygnały o nowych publikacjach (Lidia Bąkowska) – 41
Z oficyny wydawniczej SBP (Marzena Przybysz) – 43

PRAWO BIBLIOTECZNE

- Nowe rozporządzenie płacowe (Rafał Golał) – 44

Z ŻAŁOBNEJ KARTY

- Małgorzata Jadwiga Idzikowska (Marek Dubiński) – 45

Z ŻYCIA SBP (Marzena Przybysz) – 46

Ekologia informacji w środowisku regionalnym • Jubileusz 95-lecia SBP • Opinia SBP dot. Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej w sprawie szczegółowych zasad działania publicznych bibliotek pedagogicznych • Bulwar Literacki we Włocławku • Głos na sbp.pl • Trzeci Kongres Bibliotek Publicznych z udziałem SBP • Wyjazd do Katalonii zorganizowany przez Zarząd Oddziału SBP w Krakowie • Realizacja Strategii SBP • „Dokąd zmierzają biblioteki?” z Janem Wołoszem • I Forum Bibliotekarzy Opolszczyzny • Bibliografia regionalna w komunikacji publicznej

POSTAKTUALIA (Jacek Wojciechowski) – 50

W KILKU SŁOWACH – 15, 37, 40, 51

Contents

FROM THE EDITOR (Elżbieta Stefańczyk) – 3

ARTICLES

Barbara Budyńska, Elżbieta Stefańczyk: Libraries Act (4) – 4

Cecylia Judek: Henryk Markiewicz's Library in the Pomeranian Library Collections – 7

Dorota Bednarczyk: Digital Libraries for the Disabled in France – 11

Grażyna Lewandowicz-Nosal: Public Libraries for Children – 16

Paulina Bartosik: Children among Digital Stacks – Resources of Children's Digital Libraries for the Youngest – 19

FROM LIBRARIES

Elżbieta Barbara Zybert: Problems of Libraries for Children and Young Adults at the 78. IFLA Congress – 22

Juozas Šikšnelis: Lithuanian Libraries – 28

BIBLIOGRAPHY BEHIND THE SCENES... OR BIBLIOGRAPHER'S SKIRMISHES

Gems of Bibliography and an Unknown Poet (Ewa Dombek) – 30

EVENTS AND REPORTS

Creativity and Innovations in a Research Library (Magdalena Kokosińska) – 33

Preservation of the National Library Resource during Peace, Crisis, and War (Ewa Stachowska-Musiał) – 35

REVIEW OF PUBLICATIONS

Strategies for Acquisition of Resources in Polish Libraries: Papers from the 4. IV Nationwide Scientific Conference, Pobierowo, 15-17 September 2011 /edited by U. Ganakowska, M. Różycka (Danuta Urbańska) – 38

New Books Flash (Lidia Bąkowska) – 41

From the PLA Publishing House (Marzena Przybysz) – 43

LIBRARY LAW

New Remuneration Decree (Rafał Golat) – 44

OBITUARIES

Małgorzata Jadwiga Idzikowska (Marek Dubiński) – 45

FROM THE PLA (Marzena Przybysz) – 46

Information Ecology in Regional Environment • The PLA's 95 Anniversary • The PLA's Opinion on the Regulation of Ministry of National Education regarding Detailed Guidelines for Operating Public Pedagogical Libraries • Literary Boulevard in Włocławek • Voice at sbp.pl • Third Public Libraries Congress with the Participation of the PLA • Trip to Catalonia Organized by the Cracow Unit Board • Realization of the PLA's Strategy • „Where are Libraries Heading to?” with Jan Wołosz • First Forum of the Opole Region Librarians • Regional Bibliography in Public Communication

POST-CURRENT EVENTS (Jacek Wojciechowski) – 50

IN A NUTSHELL – 15, 37, 40, 51

Od Redaktora

Szanowni Państwo,
Drodzy Czytelnicy,

W numerze 12 „Bibliotekarza” kontynuujemy omawianie kolejnych artykułów projektu ustawy o bibliotekach, opracowanego przez zespół powołany przez ZG SBP. Prezentujemy zapisy odnoszące się do koncepcji utworzenia Krajowego Centrum Bibliotek, instytucji koordynującej działalność bibliotek w Polsce i odpowiedzialnej za realizację Krajowej Polityki Bibliotecznej.

W artykule „Biblioteka profesora Henryka Markiewicza w zasobach Książnicy Pomorskiej” jego autorka C. Judek prezentuje księgozbiór profesora, który wzbogacił zasoby największej biblioteki na Pomorzu Zachodnim. W tekście „Biblioteki cyfrowe dla niepełnosprawnych we Francji” przedstawiamy francuskie inicjatywy cyfrowe skierowane do osób z różnymi dysfunkcjami. Trzy kolejne artykuły poświęcone są bibliotekom dla dzieci i młodzieży. Pierwszy z nich autorstwa G. Lewandowicz-Nosal omawia sposoby myślenia nad koncepcjami bibliotek dla dzieci w ostatnich kilkunastu latach w Polsce. Drugi natomiast przedstawia zasoby trzech dziecięcych bibliotek cyfrowych, m.in. International Children's Digital Library. Natomiast tekst E. B. Zybert szczegółowo prezentuje problematykę bibliotek dla dzieci i młodzieży obecną na tegorocznym 78. Kongresie IFLA. W Dziale „Z bibliotek” znajdują Państwo tekst J. Śikšnelisa, przewodniczącego Stowarzyszenia Bibliotek Powiatowych Litwy, omawiający sytuację bibliotek w tym kraju.

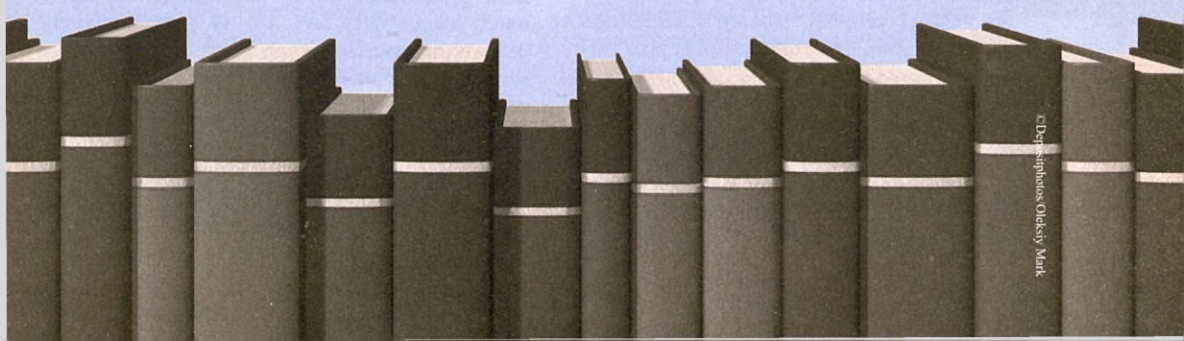
W dziale „Bibliografia od kuchni.... czyli potyczki bibliografa” E. Dombek przedstawia kolejne ciekawe „odkrycia bibliograficzne” w trakcie prac nad hasłami 10 tomu *Bibliografii polskiej 1901-1939*.

Relacje z dwóch konferencji: 14. Ogólnopolskiej Konferencji Bibliotek Niepaństwowych Szkół Wyższych oraz Ochrona Narodowego Zasobu Bibliotecznych stanowią materiał działu „Sprawozdania i relacje”.

Zawartość numeru uzupełniają stałe rubryki: „Prawo biblioteczne”, „Przegląd piśmiennictwa”, „Z życia SBP”, „W kilku słowach”, a także „Postaktualia” Jacka Wojciechowskiego.

Szanowni Państwo, obecny numer jest wzbogacony o nowy dodatek **Z życia bibliotek**. Chcemy go oddać do dyspozycji wojewódzkich bibliotek publicznych, aby mogły w nim zaprezentować swoje zbiory, działalność, specyficzne zadania i funkcje, współpracę z bibliotekami terenowymi. Pierwszy dodatek prezentuje historię, zbiory oraz bieżącą działalność **Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej im. Witolda Gombrowicza w Kielcach**.

Elżbieta Stefanowicz

Ustawa o bibliotekach (4)

W czwartym odcinku, prezentującym projekt ustawy o bibliotekach przygotowany przez zespół powołany przez SBP, omówimy koncepcje Krajowego Centrum Bibliotek.

KRAJOWE CENTRUM BIBLIOTEK

Projekt ustawy o bibliotekach wprowadza bardzo istotne zmiany w zakresie centralnego ośrodka koordynującego działalność bibliotek w Polsce. Tworzy Krajowe Centrum Bibliotek (KCB) – instytucję posiadającą odpowiednie zaplecze finansowe i kadrowe, uprawnione do podejmowania działań o charakterze administracyjnym, koordynacyjnym i regulacyjnym w wymiarze międzyresortowym w celu zapewnienia warunków realizowania krajowej polityki biblioteczno-informacyjnej oraz stworzenia optymalnych zasad i standardów współpracy międzybibliotecznej.

Potrzebę powołania takiej instytucji dyktują w szczególności: potencjał bibliotek w Polsce¹, organizowanych i zarządzanych przez różne podmioty; silne zróżnicowanie modeli organizacyjnych, rozproszenie terytorialne, odmienność tradycji funkcjonowania ich w obrębie poszczególnych dziedzin i resortów; ekspansja nowych technologii wymagających respektowania ujednoliconych zasad i standardów w różnych sferach działalności bibliotecznej.

Należy podkreślić, że proponowane rozwiązanie utworzenia Krajowego Centrum Bibliotek nawiązuje do stosowanych modeli w krajach wyróżniających się wysokim poziomem rozwoju bibliotekarstwa i czytelnictwa.

Artykuł 12 projektu ustawy o bibliotekach powołuje Krajowe Centrum Bibliotek jako osobę prawną (*Tworzy się państwową osobę prawną pod nazwą „Krajowe Centrum Bibliotek”, zwaną dalej „Centrum”*) i nadaje status jednostki sektora finansów publicznych (*Centrum jest agencją wykonawczą w rozumieniu ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1240 z późn. zm.)*,

powołaną w celu realizowania zadań wynikających z Krajowej Polityki Bibliotecznej (KPB), koordynowania współpracy oraz rozdziału środków finansowych). W myśl założeń projektu organizatorem KCB jest MKiDN, które w drodze rozporządzenia, nadaje Centrum statut, określający szczegółowy zakres zadań i tryb pracy organów Centrum, organizację Biura Centrum. Minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego sprawuje nadzór nad funkcjonowaniem Centrum z punktu widzenia legalności, celowości, gospodarności i rzetelności działań.

ORGANIZACJA

W projekcie ustawy o bibliotekach organami Krajowego Centrum Bibliotek są: Dyrektor Centrum oraz Rada Centrum.

Dyrektor Centrum wyłoniony w drodze konkursu (art. 14), powoływany jest przez ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego na okres pięciu lat (art. 16 ust. 1). Kandydatem na to stanowisko może być osoba, która oprócz licznych wymogów formalnych, posiada co najmniej stopień naukowy doktora lub kwalifikacje kustosa dyplomowanego lub dyplomowanego pracownika dokumentacji naukowej oraz co najmniej 5-letnie doświadczenie w kierowaniu zespołami pracowniczymi w jednostkach kultury, nauki lub oświaty (art. 15). W proponowanej ustawie do podstawowych kompetencji Dyrektora Centrum należy kierowanie jego działalnością, w szczególności podejmowanie decyzji w sprawach związanych z realizacją i podziałem środków finansowych na realizację KPB oraz z funkcjonowaniem Centrum. Dyrektor Centrum, który reprezentuje je na zewnątrz, jest

także odpowiedzialny za prawidłową i sprawną realizację zadań Centrum (art.18) oraz za jego gospodarkę finansową, zarządzanie i gospodarowanie majątkiem.

Rada Centrum jest organem doradczym i opiniodawczym Dyrektora Centrum w zakresie działalności statutowej KCB (art. 20 ust. 1). Podobnie, jak w przypadku Dyrektora Centrum, w myśl założeń projektu ustawy, członków jego Rady powołuje minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego na okres 5-letniej kadencji. W projekcie proponuje się, by w skład Rady weszli: dyrektor Biblioteki Narodowej; dyrektor Biblioteki Jagiellońskiej; jeden członek wskazany przez ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego; jeden członek wskazany przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania; jeden członek wskazany przez ministra właściwego do spraw nauki; dwóch członków wskazanych przez Konferencję Dyrektorów Akademickich Szkół Polskich; trzech członków wskazanych przez Konferencję Dyrektorów Wojewódzkich Bibliotek Publicznych; jeden członek wskazany przez Konferencję Dyrektorów Bibliotek Pedagogicznych; jeden członek wskazany przez stronę samorządową w Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego; dwóch członków wskazanych przez stowarzyszenia reprezentujące środowisko bibliotek i pracowników bibliotek. W pracach Rady może uczestniczyć, z głosem doradczym, przedstawiciel Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej.

Wedle założeń projektu ustawy Rada pełni bardzo ważną funkcję wspomagającą funkcjonowanie KCB. Przygotowuje i przedstawia ministrowi właściwemu do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego do zatwierdzenia projekty strategicznych programów i zadań realizowanych w ramach KPB, a także sprawozdań dotyczących realizacji Programu, wyraża opinie w sprawach projektów rocznych planów i sprawozdań finansowych Centrum (art. 22). Obsługę administracyjną Centrum wykonuje Biuro Centrum, którego sposób działania określa regulamin ustanawiany przez Dyrektora.

ZADANIA I FINANSOWANIE

Według projektu ustawy o bibliotekach Krajowe Centrum Bibliotek jest wykonawcą i realizatorem zadań określonych w wieloletnim programie KPB. Minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego powierza

Centrum ich realizację i przekazuje KCB środki przeznaczone na ten cel w budżecie państwa w formie: dotacji celowej na realizację KPB, dotacji podmiotowej na pokrycie bieżących kosztów funkcjonowania Centrum, dotacji celowej na finansowanie lub dofinansowanie kosztów inwestycji dotyczących obsługi realizacji zadań określonych w KPB (art. 24).

Do podstawowych zadań Centrum należeć będzie finansowanie strategicznych programów bibliotecznych realizowanych w ramach KPB, zgodnie z rocznym planem finansowym Centrum (art. 25). Centrum może realizować także projekty, które nie zostały ustanowione w KPB, ale będą przyczyniały się do osiągnięcia określonych celów. Należy tu podkreślić bardzo wyraźnie, iż KCB nie będzie wyřęcało organizatorów bibliotek w ich podstawowym zadaniu, czyli finansowaniu bieżącej działalności prowadzonych instytucji.

Projekt ustawy w następujący sposób określa zadania Centrum (art. 5 ust. 3):

1) *opracowywanie szczegółowych krajowych programów rozwoju bibliotek zgodnie z programami strategicznymi i celami określonymi w KPB i nadzorowanie sposobów ich realizacji;*

2) *przygotowywanie i opiniowanie projektów prawnych dotyczących bibliotek;*

3) *przekazywanie środków na ochronę narodowego zasobu bibliotecznego i organizowanie współpracy między bibliotekami, których zbiory wchodzą w skład narodowego zasobu bibliotecznego;*

4) *przekazywanie środków na realizację zadań w zakresie obsługi specjalnych grup użytkowników określonych w art. 2 ust. 2;*

5) *pozyskiwanie środków na działalność biblioteczną pochodzących z innych źródeł niż środki publiczne oraz określanie zasad ich podziału;*

6) *organizowanie współpracy bibliotek w szczególności w zakresie normalizacji, standaryzacji, digitalizacji, tworzenia baz centralnych, zasad i organizacji wypożyczeń międzybibliotecznych;*

7) *koordynowanie badań w zakresie statystyki bibliotecznej, wdrażanie systemu ocen funkcjonowania bibliotek;*

8) *współpraca z ośrodkami kształcenia bibliotekarzy, opiniowanie programów nauczania, w tym programów ustawicznego kształcenia;*

9) *opracowywanie zaleceń dotyczących standardów wykonywania zawodu bibliotekarza w zgodności ze standardami unijnymi, stwarzanie warunków dla rozwoju kwalifikacji zawodowych bibliotekarzy;*

10) *współpraca z organizatorami bibliotek, stowarzyszeniami, fundacjami i innymi podmiotami;*

11) podejmowanie działań interwencyjnych w sytuacjach naruszeń prawa dotyczącego bibliotek.

Szeroką i wielowymiarową działalność Krajowego Centrum Bibliotek, skierowaną do wszystkich bibliotek finansowanych ze środków publicznych, projekt ustawy ujmuje następująco w art. 26:

Realizacja zadań Centrum obejmuje w szczególności:

1) określanie zakresów tematycznych programów i projektów, terminów i warunków ich realizacji;

2) ogłaszanie konkursów na wykonanie zadań realizowanych w ramach programów i projektów;

3) ocenę i wybór wniosków dotyczących wykonania zadań, zwanych dalej „wnioskami”;

4) zawieranie umów o wykonanie zadań i ich finansowanie, w tym również umów o ochronę narodowego zasobu bibliotecznego;

5) nadzór nad wykonaniem zadań, ich odbiór, ocenę i rozliczenie finansowe.

Z cytowanego wyżej zapisu wynika też odpowiedzialność Krajowego Centrum Bibliotek za właściwą realizację zadań określonych przez KPB i finansowanych z funduszy państwowych. Usta-

wa nakłada zatem zasadę współpracy Centrum z wykonawcami zadań, organizację i rozstrzygnięcie konkursów na ich wykonywanie, rzetelne sporządzanie umów i finansowanie zadań, a następnie dokonywanie rozliczeń zgodnie z wszelkimi finansowymi procedurami (art. 27).

Projekt ustawy daje Centrum możliwość współpracy w zakresie realizacji zadań zawartych w KPB poprzez powierzanie ich realizacji innym bibliotekom lub podmiotom (art. 29).

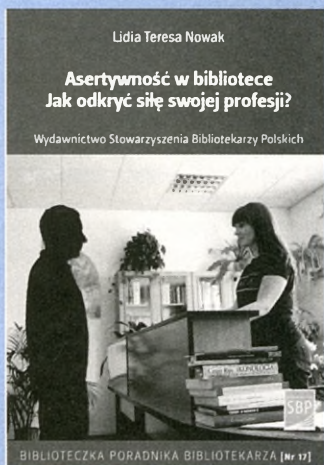
Dr Barbara Budyńska
Elżbieta Stefańczyk
Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich

PRZYPIS:

- ¹ Na podstawie danych z „Biblioteki Publiczne w Liczbach 2010” oraz *Kultura 2009 w Polsce* działa ponad 15 tys. bibliotek szkolnych, 331 bibliotek pedagogicznych, 8342 biblioteki publiczne, 1055 bibliotek naukowych, 523 biblioteki fachowo-beletrystyczne.

SZANOWNI CZYTELNICY!

Wydawnictwo SBP jeszcze w grudniu, na gwiazdkę opublikuje bardzo interesującą książkę:

Lidia Teresa Nowak: *Asertywność w bibliotece. Jak odkryć siłę swojej profesji?*

Z lektury tej publikacji dowiedzie się, m.in. dlaczego asertywność jest nam coraz bardziej potrzebna, jak odkryć siłę swojej profesji, jak walczyć z mobbingiem, jak nadać sens życiu?

Jest to znakomity poradnik dla każdego bibliotekarza.

Zapraszamy do zakupu: <http://www.sbp.pl/sklep> ; sprzedaz@sbp.pl

CECYLIA JUDEK

Biblioteka profesora Henryka Markiewicza

w zasobach Książnicy Pomorskiej

Książnica Pomorska im. Stanisława Staszica w Szczecinie, największa biblioteka na Pomorzu Zachodnim, o statusie biblioteki publiczno-naukowej, wzbogaciła swoje zasoby o legendarny w środowisku humanistów księgozbiór – jedną z największych, jeśli nie największą w Polsce, prywatną bibliotekę profesora Henryka Markiewicza, wybitnego literaturoznawcy, związanego przez całe zawodowe życie z Uniwersyte-tem Jagiellońskim.

Jego książka *Główne problemy wiedzy o literaturze* oraz podręcznik akademicki *Pozytywizm* były (i są) dla kolejnych pokoleń polonistów pozycjami kluczowymi. Pomysł, aby wielka, kompletowana z rozmysłem biblioteka humanistyczna trafiła na Pomorze Zachodnie, gdzie, ze względów historycznych, brakowało wielu polskich książek sprzed 1945 r., został przyjęty przez środowisko akademickie Szczecina z ogromnym aplauzem. Decyzję finansową o zakupie księgozbioru, poprzedzoną konsultacjami z przedstawicielami polonistyki szczecińskiej (m.in. prof. Erazm Kuźma, prof. Andrzej Sulikowski, dr. hab. prof. US Piotr Michałowski) i środowiska dziennikarskiego (m.in. Bogdan Twardochleb), przy życzliwym wsparciu poseł Magdaleny Kochan, podjął Zarząd Województwa i radni Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego. Kolejnym krokiem, przed podpisaniem umowy, było ustalenie wartości naukowej i materialnej oferowanego księgozbioru. W tym celu Dyrekcja Książnicy Pomorskiej zwróciła się z prośbą do specjalistów o przygotowanie opinii rzeczoznawczych. Wykonali je: Edward E. Śmiłek, wieloletni antykwar i reprezentujący Krakowski Antykwariat Naukowy oraz dr. hab. Maria Próchnicka z Instytutu Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa Uniwersytetu Jagiellońskiego. Według rzeczoznawców, gromadzona przez blisko 80 lat, w sposób świadomy i celowy jako warsztat pracy badawczej, biblioteka profesora Henryka

Markiewicza (ur. 1922 r.), wybitnego teoretyka i historyka literatury, jednego z najważniejszych przedstawicieli polskiej humanistyki, autora ponad 1300 prac z zakresu historii i teorii literatury oraz krytyki literackiej, promotora (choć może, w przypadku prof. Markiewicza, lepiej użyć bliższego nam i cieplejszego określenia – opiekuna) wielu prac magisterskich i doktorskich, stanowi obecnie największy prywatny zbiór tego typu w Polsce, liczący obecnie ok. 40 tys. wol. Księgozbiór zawiera prawie kompletny i aktualny zbiór polskich i zagranicznych najważniejszych opracowań na temat literaturoznawstwa, poczynając od początku XIX w., a w przypadku niektórych opracowań także z XVIII w. aż do lat ostatnich. Zawiera także opracowania dotyczące historii literatury XIX i XX w. oraz literaturę piękną, wspomnienia, listy, dzienniki twórców z XIX i XX w., w tym wiele pierwodruków, wczesnych bądź unikatowych i mało znanych wydań z lokalnych wydawnictw. Bogato reprezentowane są dyscypliny pokrewne literaturoznawstwu: historia polityczna, historia kultury i oświaty, prasoznawstwo, historia i teoria sztuki, estetyka, socjologia, psychologia, językoznawstwo. Z tych dziedzin zgromadzone zostały leksykony, kompendia, encyklopedie, bibliografie oraz różnego rodzaju informatory, antologie, słowniki tematyczne polskie i obce. Ok. 20% księgozbioru to publikacje obcojęzyczne. Wiele z książek posiada rękopiśmienne wpisy

Profesor Henryk Markiewicz w swoim gabinecie
Fot. Bożena Winiarska

lub dedykacje autorskie, co znacznie podnosi wartość zbioru. Wartość biblioteki została ustalona według rzeczoznawców na sumę między 1.000 000 a 1.200 000 PLN.

Po negocjacjach ustalono, iż Książnica Pomorska zakupi bibliotekę H. Markiewicza za kwotę 800 000 PLN, płatną w czterech ratach (4 x 200 tys. PLN).

Niezwykle istotne dla kompletności przejętego zespołu jest pozyskanie wraz z księgozbiorem do zasobów Książnicy Pomorskiej archiwum naukowego prof. Markiewicza, w tym wieloletniej korespondencji z literaturoznawcami (głównie z Polski, ale nie tylko), pisarzami, historykami i przedstawicielami innych nauk, m.in. obszerne teki korespondencji dotyczą ustaleń, istotnych podczas prac przy książce *Skrzydlate słowa* (przygotowanej wspólnie z prof. Andrzejem Romanowskim). W archiwum badawczym Profesora odnajdziemy interesujące dokumenty życia społecznego, prasę tzw. drugiego obiegu, kilkaset opinii na temat dorobku niemal wszystkich polskich

literaturoznawców, recenzje, przygotowane na potrzeby uczelni i wydawnictw, a także teczki zagadnieniowe, w których, oprócz wycinków prasowych, zgromadzone zostały drobne druki, pocztówki, zaproszenia, programy, a nawet listy. I tak jedna z teczek poświęconych Żeromskiemu zawiera, jak się okazało, listy Antoniego Słonimskiego i Stanisława Strumpha Wojtkiewicza; obu wspominających swoje spotkania z autorem *Przedwiośnia*. Wśród przekazanych do Książnicy rękopisów była m.in. scenka *Zielonej Gęsi* K. I. Gałczyńskiego, autografy wierszy T. Różewicza, S. Piętaka, S. Wiecheckiego – Wiecha, J. Kotta i wielu, wielu innych.

W związku z przejściem biblioteki Książnica Pomorska przygotowała okolicznościową publikację *Zbiory Henryka Markiewicza w Książnicy Pomorskiej w Szczecinie* (Szczecin 2009). Pierwsza część książki zawiera uaktualnioną wersję eseju prof. Henryka Markiewicza *O mojej bibliotece i trochę o mnie samym*, w którym stwierdza on, iż biblioteka jest „najlepszym dziełem naukowym” jego życia.

Swoją wypowiedź zakończył słowami: *mam nadzieję, że [...] moja biblioteka będzie dobrze służyła szcecińskim adeptom polonistyki literackiej i teorii literatury*¹. Drugą część książki wypełnia obszerny, dokonany przez prof. H. Markiewicza, wybór rękopiśmiennych dedykacji autorskich znajdujących się na ofiarowanych mu przez autorów książkach, uzupełniony ilustracjami niektórych z nich. Wśród publikowanych dedykacji pojawiają się perełki dowcipu, okolicznościowe wierszyki, zapisy ulotnej chwili, a we wszystkich – wyrazy szacunku, podziękowania i sympatii. Dla rozbudzenia czytelnicznych apetytów, zacytuję z ponad dwustu dedykacji zaledwie kilka. Stanisław Lem na książce *Filozofia przypadku* (Kraków 1968) napisał: *Profesorowi Henrykowi Markiewiczowi z przeprosinami za akt kłusownictwa na Jego terenie łowieckim, a też z wyrazami sympatii, szacunku i przyjaźni ofiarowałem to dziełko chałupniczym sposobem wykonane o teorii literatury traktujące. Kraków, przed Bożym Narodzeniem.*

Trzydzieści lat później krakowski poeta i bard, Leszek Aleksander Moczulski ofiarował *Wiersze* (Kraków 1998) z dedykacją:

*To miała być księga
Tak jak słownik ciężka.
To zamiar. A życiu
Ta mała książeczka.
Niepewny wciąż nauk
tajemnych pouczeń
wciąż w ostatniej ławce
Pańskich nauk uczeń.
Z czcią wznosząc okrzyki,
które serce cieszą.
Wiwat Akademii
Wiwat Pan Profesor.*

*Czcigodnemu Panu Profesorowi Henrykowi Markiewiczowi z wyrazami czci i przywiązania
Kraków, październik 1998.*

Jeden z najbliższych współpracowników, prof. Andrzej Romanowski napisał na książce *Pozytywizm na Litwie* (Kraków 2003): *Panu Profesorowi Henrykowi Markiewiczowi z wdzięcznością za recenzję wydawniczą tej książki, za lata współpracy przy „Skrzydlatych słowach”, za wzór niedościgniony bezstronności i lojalności oraz za ten ostatni Dar, dzięki któremu piszę te słowa w redakcji Polskiego Słownika Biograficznego. Kraków, 14 lipca 2003”.*

Promocja książki odbyła się w Książnicy Pomorskiej 6 maja 2009 r. podczas sympozjum

naukowego pt. „Henryk Markiewicz jako badacz literatury”, zorganizowanego przez Książnicę Pomorską oraz Zakład Teorii i Antropologii Literatury Instytutu Polonistyki i Kulturoznawstwa Uniwersytetu Szczecińskiego. Wydarzeniom tym towarzyszyła wystawa, prezentująca rękopisy, wydawnicze rarytasy oraz dorobek naukowy prof. H. Markiewicza. Na początku spotkania odbyła się emisja filmu, (nagranego wcześniej w Krakowie przez pracownika Książnicy Pomorskiej), dzięki któremu prof. Henryk Markiewicz sam przywitał uczestników sympozjum, wygłaszając mowę poświęconą okresowi swoich studiów na Uniwersytecie Jagiellońskim. Kolejni referenci przedstawiali różne zagadnienia omawiające dorobek i drogę naukową bohatera sympozjum.

Referaty opublikował Szczeciński Dwumiesięcznik Kulturalny „Pogranicza” („Pogranicza” 2009 nr 3 [80]), w którym znalazł się także tekst bohatera sympozjum „Ze wspomnień studentkich”, przypominający sylwetki jego dawnych profesorów: Juliusza Kleinera, Stanisława Pigoń, Kazimierza Wykę. Całość podsumował żartobliwy utwór, pisany mową wiążaną, autorstwa prof. Piotra Michałowskiego z Uniwersytetu Szczecińskiego „Na sprowadzenie księgozbioru Profesora Henryka Markiewicza znad Wisły nad Odrę do Książnicy”.

Decyzja szczecińskiego środowiska o zakupie biblioteki krakowskiego profesora wywołała spory szum medialny. Joanna Weryńska w artykule „Kraków stracił skarby kultury”, pytając, czy legendarny księgozbiór musiał opuścić Kraków, podkreślała: *Nad tym, że Kraków tak łatwo oddał skarby literatury Szczecinowi, ubolewa wielu ludzi nauki i kultury.* Indagowany w tej sprawie dyrektor Biblioteki Jagiellońskiej, prof. dr hab. Zdzisław Pietrzyk uznał, że BJ nie może sobie pozwolić na tak dużą liczbę dubletów, bo 90% z tego, co znajduje się w księgozbiorze prof. Markiewicza znajduje się już w zasobach Jagiellonki, a w *Szczecinie tak bogata kolekcja przyda się bardziej niż w Krakowie*². I rzeczywiście, dyrektor szczecińskiej Książnicy, Lucjan Bąbolewski po przywiezieniu pierwszej partii zbiorów z Krakowa dzielił się swoją radością, podkreślając, że tego typu naukowy księgozbiór, pozyskany w całości wraz z archiwum, stanie się zapewne podstawą niejednej pracy doktorskiej i habilitacyjnej. Od czasów przejęcia przez Książnicę biblioteki i wyposażenia

pracowni Stefana Flukowskiego (1902-1972), dramaturga, prozaika i poety z grupy literackiej „Kwadryga”³ to kolejne tak znaczące dla regionu bibliotekarskie przedsięwzięcie⁴.

Realizacja zadania „Zakup biblioteki prof. Markiewicza”, podzielonego na 4 roczne etapy została zakończona w 2011 r. wpłatą ostatniej raty. W jednym z wywiadów prof. Henryk Markiewicz podkreślał, że, dzięki życzliwości Książnicy Pomorskiej, najważniejszy dla jego dalszych badań naukowych zrąb księgozbioru pozostanie jako depozyt w jego dyspozycji (po opieczętowaniu znakami własnościowymi Książnicy), tak długo jak to będzie potrzebne⁵.

Prof. Henryk Markiewicz pracuje nad kolejnymi pozycjami wydawniczymi, uzupełnia materiały do nowego wydania *Skrzydlatych słów*. Podczas spotkania ze studentami w trakcie Festiwalu im. Jana Błońskiego w kwietniu 2011 r. zadziwił nie tylko rozległą wiedzą, ale też szczerością odpowiedzi, cytowanymi z pamięci fragmentami wierszy⁶.

Duża część biblioteki prof. Markiewicza, wyselekcjonowana osobiście przez właścicie-

la, a także większość archiwaliów zostały już przetransportowane do Szczecina, gdzie zbiory ostemplowano specjalnie przygotowaną pieczętką o treści: BIBLIOTEKA PROFESORA HENRYKA MARKIEWICZA, na której widnieje także autograf Profesora.

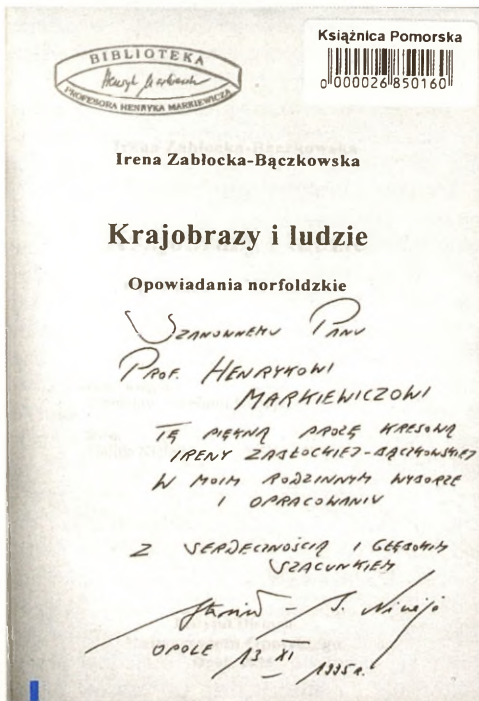
W ciągu minionych kilku lat biblioteka Profesora powiększyła się o kolejne zakupy i kolejne książki z dedykacjami. Ta część zbiorów, zgodnie z obietnicą prof. Markiewicza, będzie darem dla Książnicy Pomorskiej.

Cecylia Judek

Książnica Pomorska im. S. Staszica w Szczecinie

PRZYPISY:

- 1 MARKIEWICZ, H. O mojej bibliotece i trochę o mnie samym. W: *Zbiory Henryka Markiewicza w Książnicy Pomorskiej w Szczecinie*, Szczecin: Książnica Pomorska im. Stanisława Staszica 2009, s. 23. ISBN 978-83-89-879-74-7.
- 2 WERYŃSKA, J. Kraków stracił skarby kultury, *Polska Gazeta Krakowska* 2009, 17-18 stycznia, s. 1,3.
- 3 Książnica przejęła wówczas, oprócz biblioteki (ok. 3 tys. wol.) również archiwum pisarza i jego żony, Marii Flukowskiej, a także wyposażenie pracowni Flukowskiego: obrazy Witkacego, rzeźby i obrazy Dunikowskiego, pamiątki po Witkacym (więcej na ten temat zob. *Szczecińskie wiktacjana*. Szczecin 1999, JUDEK, C. Maria Flukowska – donatorka Książnicy Pomorskiej, *Bibliotekarz Zachodniopomorski* 2011 nr 3-4, s. 26-38 i wiele innych).
- 4 BULICZ, W. Cenne rękopisy są już w Książnicy, *Gazeta Wyborcza Szczecin* 2009, 17-18 stycznia, s. 5.
- 5 MARKIEWICZ, H. Moja piękna biblioteka. Rozm. Małgorzata I. Niemczyńska, *Gazeta Wyborcza* 2008, 4-5 października, s. 25.
- 6 FOLTA, A. M. *Triumf doświadczenia. Sto pytań do Henryka Markiewicza*. [online]. [Dostęp: 5.09.2012]. Dostępny w World Wide Web: <http://www.e-splot.pl/?pid=articles&id=1209>.

Fot. Bożena Winiarska

Od Redakcji

W numerze 11, na okładce i w spisie treści, wydrukowano błędnie imię autorki. Serdecznie przepraszamy Panią Iwonę Wiśniewską.

Biblioteki cyfrowe dla niepełnosprawnych we Francji

Biblioteka cyfrowa, czyli w uproszczeniu biblioteka udostępniająca swoje zbiory w globalnej sieci internet, może odgrywać niezwykle użyteczną rolę w dostępie do informacji dla użytkowników niepełnosprawnych, w tym szczególnie niepełnosprawnych wzrokowo.

Jest to możliwe po spełnieniu warunków dostępności (*accessibility*) i użyteczności (*usability*). Chodzi bowiem o to, aby serwis internetowy był dostępny, a więc postrzegany, rozumiany i przeglądany przez wszystkich użytkowników, niezależnie od ich cech lub upośledzeń, a także niezależnie od właściwości używanego przez nich oprogramowania i sprzętu. Jeżeli biblioteka cyfrowa spełnia te warunki może być użytecznym źródłem informacji dla osób niepełnosprawnych, pełniąc jednocześnie rolę integracyjną i włączającą. Biblioteki cyfrowe powstałe z myślą o osobach z niepełnosprawnością wzroku z natury rzeczy warunkiem ten spełniają. Pozostałe biblioteki muszą dostosować używane technologie a przede wszystkim formaty udostępnianych dokumentów do możliwości urządzeń wspomagających czytanie.

W kontekście użyteczności bibliotek cyfrowych dla osób niepełnosprawnych niezwykle istotnym zagadnieniem jest umocowanie prawne, czyli oparcie egzystencji biblioteki na przepisach, które umożliwiają udostępnianie osobom niepełnosprawnym utworów będących pod ochroną prawa autorskiego. W tym bowiem zakresie istnieje największy niedobór informacji i czytelniczy wśród tej grupy społecznej. Niewielki procent bieżącej produkcji wydawniczej powstaje w formatach dostępnych dla osób z dysfunkcjami wzroku. Zgodnie z wynikami badań IFLA Libraries for the Blind Section, tylko od 3 do 5 procent produkcji wydawniczej w Europie spełnia kryteria dostępności, w USA poniżej 10 procent¹. W związku z tym powstawanie bi-

bliotek cyfrowych, które przy poszanowaniu prawa autorskiego i w oparciu o przepisy dotyczące integracji społecznej, stosując odpowiednie zabezpieczenia przed nieuprawnionym użyciem, umożliwiają osobom niepełnosprawnym dostęp do najnowszych publikacji, jest szczególnie cenne. Zarówno w sferze szeroko pojętej informacji, jak i w dziedzinie edukacji, nauki czy życia społeczno-gospodarczego. Na arenie międzynarodowej oraz w poszczególnych krajach pojawiają się coraz to nowe inicjatywy dotyczące społecznego oraz informacyjnego włączania osób niepełnosprawnych. Duże postępy na tym polu poczyniła Francja.

Francuskie inicjatywy cyfrowe skierowane do osób z różnymi dysfunkcjami są głównym tematem niniejszego artykułu.

DOSTĘPNOŚĆ I PRAWO

Obecnie we Francji sytuację społeczno-ekonomiczną omawianej grupy społecznej regulują dwie ustawy: pierwsza z 2002 r. „Odnowienie socjalnych oraz medyczo-socjalnych działań” (*rénovant l'action sociale et médico-sociale*) oraz druga z 2005 r. „Równe prawa i szanse, partycypacja i obywatelstwo osób niepełnosprawnych” (*pour l'égalité des droits et des chances, la participation et la citoyenneté des personnes handicapées*). Dzięki nim prowadzona jest polityka dostępności, niedyskryminacji i integracji, tak by każda osoba niepełnosprawna mogła korzystać z wszystkich praw przysługujących obywatelom Francji.

Ustawa z 2005 r. wprowadza obowiązek dostosowania instytucji publicznych dla potrzeb osób niepełnosprawnych najpóźniej do 1 stycznia 2015 r. zarówno pod względem architektonicznym, komunikacyjnym, jak i technologicznym. Jednym z wymogów jest dostosowanie technologii wykorzystywanych w instytucjach państwowych do możliwości i potrzeb osób niepełnosprawnych. Dzięki nowoczesnym rozwiązaniom informatycznym oraz mediom cyfrowym osoby z różnymi niepełnosprawnościami w szczególności z dysfunkcją wzroku mają szerokie możliwości komunikowania się z otoczeniem. Komputer oraz sprzęt tyfloinformatyczny, taki jak czytniki ekranów i syntezatory mowy umożliwiają osobom niewidomym uczestnictwo w życiu społecznym i kulturalnym kraju oraz edukację, rozwój osobisty czy realizację zawodową. W przypadku treści cyfrowych istotne jest jej dostosowanie do standardów dostępności, czyli spowodowanie by jak największa liczba osób mogła z niej skorzystać. Tworzeniem standardów dostępności na poziomie globalnym zajmuje się organizacja Web Accessibility Initiative (WAI) działająca w ramach The World Wide Web Consortium (W3C)².

Wszystkie jednostki organizacyjne państw UE są zobowiązane na mocy dyrektywy eEurope 2002 zapewnić dostęp do swoich serwisów bez dyskryminowania użytkowników. Również traktat ONZ *Convention on the Rights of Persons with Disabilities* w Artykule 9 "Accessibility" podkreśla, że dostępność to nie tylko dostępność do miejsc fizycznych, ale też do serwisów społeczeństwa informacyjnego, do infrastruktury oraz do technologii komunikacyjnych.

Najnowsze prawodawstwo francuskie reguluje także kwestie korzystania z utworów objętych prawem autorskim przez osoby niepełnosprawne. Francja we wrześniu 2006 r. przyjęła prawo (będące realizacją Unijnej dyrektywy z 2001 r.) autorskie i o społeczeństwie informacyjnym, które czyni wyjątki ułatwiające osobom niepełnosprawnym dostęp do słowa pisanego. Władze lokalne podjęły wysiłki wprowadzające w życie powyższe przepisy. W oparciu o to prawo funkcjonują, między innymi, dwa największe biblioteczne projekty cyfrowe skierowane do niepełnosprawnych *Bibliothèque numérique pour le Handicap* – BnH, *Bibliothèque Hélène*, a także odnosi się do niego *Bibliothèque nationale de France* w ramach projektu *Gallica*.

BIBLIOTEKA NARODOWA FRANCJI (BIBLIOTHÈQUE NATIONALE DE FRANCE) I GALLICA

Biblioteka Narodowa Francji dostosowana jest zarówno architektonicznie, jak i usługowo do potrzeb różnych grup odbiorców, w tym także niepełnosprawnych. W bibliotece realizowanych jest kilka projektów skierowanych do osób z różnymi niepełnosprawnościami. Jednym z nich jest dostosowanie cyfrowych zasobów biblioteki do potrzeb tej grupy czytelników. Twórcy cyfrowej biblioteki Gallica, działającej w strukturach BnF, mając na uwadze kryteria dostępności nieustannie dostosowują ofertę cyfrową do możliwości osób niepełnosprawnych. Stosowane są technologie i formaty dokumentów przyjazne dla osób z dysfunkcją wzroku oraz dostępne dla urzędzeń wspomagających czytanie. Na stronie serwisu umieszczone są informacje o postępach prac wdrażających zalecenia Web Accessibility Initiative. Wśród zrealizowanych zaleceń są m.in.: oddzielenie formy od treści przez zastosowanie arkuszy stylów CSS, odpowiednie oznaczenie linków, stosowanie tekstów alternatywnych dla obrazu i animacji, mechanizmy umożliwiające płynną nawigację za pomocą skrótów klawiaturowych i odnośników, stosowanie formatów dokumentów czytelnych dla czytników ekranu (tryb tekstowy wygenerowany przez automatyczny OCR), także mechanizmów audio, dzięki którym tekst czytany jest przez syntezator mowy.

Od 2008 r. Gallica włącza dzieła chronione prawem autorskim na mocy porozumień z wydawcami. Utworzono specjalny serwis PLATON (Plateforme Sécurisée de Transfert des Ouvrages Numeriques). Jest to nowatorski system do bezpiecznego przenoszenia dzieł cyfrowych pozwalający zabezpieczyć prawa autorskie przy udostępnianiu publikacji dla instytucji działających na rzecz osób niepełnosprawnych. BnF przechowuje pliki przekazane przez wydawców, jest więc depozytariuszem plików cyfrowych książek drukowanych, które przysyłają wydawcy i udostępnia je organizacjom zatwierdzonym przez specjalną komisję państwową, która wydaje zezwolenia na okres 5 lat.

Lista uprawnionych organizacji dostępna jest na stronie BnF. Organizacje działające na rzecz osób niepełnosprawnych mogą używać pliki swoim klientom a po wykorzystaniu pliki ulegają zniszczeniu. Pliki pierwotne nie są zatem przechowywane przez te organizacje, ale przez BnF na serwerach PLATON-a.

BOULOGNE BILLANCOURT

BnH

Plan du site
Contact

Accueil Catalogue Réservations Favoris Recherche Aide Mode d'emploi

Bibliothèque / Catalogue

Catalogue

● **Affichage en liste**

Préférences

Affichage :
Format :
Indifférent Ok

Recherche

Titre
Auteur
Mot clé

Chercher

Thèmes
Faire des suggestions d'incorporation

2362 livre(s) numérique(s) correspond(ent) à la requête. Vous êtes sur la page 1 sur 296 au total.

1981. L'abolition de la peine capitale

Eric Ghérardi, Philippe Astruc, Armand Colin
Format ePub
1 exemplaire disponible

TÉLÉCHARGER

En savoir plus

Des trésors d'amitié

Maurice Daumas, Armand Colin
Format ePub
1 exemplaire disponible

TÉLÉCHARGER

En savoir plus

(m.in. Gallimard, Rocher, Decouverte), których prawa są w pełni respektowane. Użytkownicy BnH mają do wyboru publikacje w 3 formatach: PDF, PRC i WMA. W dwóch pierwszych formatach czytelnik może przewijać książkę automatycznie i powiększyć czcionkę. Książki mogą być czytane na różnych sprzętach (komputerach, laptopach, iPodach, smartphonach). Książki audio dostępne są w formacie WMA (Windows Media Audio) i odczytywane przez Windows Media i Real Player. Czytane są przez aktorów, niekiedy autorów. Można je również kupić w księgarniach na płytach CD.

Od 15.10.2007 r. BnH dostępna jest dla każdej osoby niepełnosprawnej fizycznie lub umysłowo, zamieszkałej na terenie Francji. Upośledzenie może być trwałe lub czasowe np. pobyt w szpitalu. Aby skorzystać z usług BnH należy dostarczyć dokument potwierdzający niepełnosprawność oraz opłacić roczną subskrypcję 8 lub 15E. BnH nawiązała też współpracę z Biblioteką Narodową Francji, dzięki której niepełnosprawni czytelnicy BnH mogą korzystać z zasobów BnH na wydzielonych w tym celu komputerach. Również czytelnicy BnH dzięki linkom mogą korzystać ze zbiorów cyfrowych BnF Gallica³.

BIBLIOTEKA HELENE (BIBLIOTHÈQUE HÉLÈNE)

Jedną z organizacji działających na rzecz osób z upośledzeniem wzroku jest Stowarzyszenie BrailleNet (<http://www.braille.net.org/>). Zajmuje się ono działaniami na rzecz większej dostępności do szeroko pojętej informacji dla osób z niepełnosprawnością wzroku oraz propagowaniem i upowszechnianiem standardów dostępności do informacji cyfrowej w serwisach i portalach internetowych. W ramach swoich działań BrailleNet powołało do życia Bibliothèque Héleène (<http://www.bibliotheque-helene.org/>) – cyfrową bibliotekę dla osób niepełnosprawnych wzrokowo. Oferuje ona blisko 7 tys. dzieł cyfrowych dostępnych dla osób niewidomych. Zbiory są gromadzone na podstawie katalogów wydawniczych i obejmują szeroki wachlarz bieżącej produkcji wydawniczej: klasykę, literaturę piękną, dokumenty, biografie, eseje, książki dla dzieci i młodzieży. Obsługa BH jest prosta i intuicyjna a wyszukiwanie możliwe przez indeksy: autor, tytuł, wydawca, rodzaj literacki, przedmiot. Do biblioteki można zapisać się bezpłatnie po przedstawieniu dokumentu potwierdzającego niepełnosprawność. Osoby nieletnie muszą przedstawić zezwolenie od rodziców. Książki są wy-

pożyczane albo w formie tekstu zabezpieczonego, albo w wersji dźwiękowej używającej głosu syntetycznego, oczywiście zabezpieczone przed nieuprawnionym wykorzystaniem. Większość zasobu dostarczają wydawcy w ramach umów z BrailleNet. Część utworów powstaje przez digitalizację w oparciu o zezwolenie odnośnego wydawcy. Wytwarzane są różnego typu pliki w odpowiedzi na różne zapotrzebowania użytkowników: HTML do czytania, Braille dla wytłaczania, PDF dla edycji powiększonej. Producenci podpisują umowę partnerską z BrailleNet, który im przyznaje hasło i certyfikat cyfrowy instalowany na ich komputerze. Na podstawie ministerialnego rozporządzenia z 20.05.2010 r. BrailleNet korzysta z wyjątku od prawa autorskiego i może otrzymywać pliki wydawnicze za pośrednictwem platformy cyfrowej PLATON z Biblioteki Narodowej Francji.

Przedstawione biblioteki cyfrowe we Francji mogą stanowić przykład właściwego podejścia do użytkownika, którego zdolności percepcji wymagają stosowania dodatkowych udogodnień i technologii wspomagających. Są to jednak serwisy specjalnie dedykowane dla tej grupy odbiorców, więc ich dostosowanie wynika z ich genezy. Czy pozostałe biblioteki cyfrowe we Francji są również otwarte na potrzeby osób z dysfunkcjami? Przykład cyfrowego serwisu BnF Gallica sugeruje odpowiedź twierdzącą.

Dorota Bednarczyk
Biblioteka Narodowa

PRZYPISY:

- ¹ GOLUB, K. *Digital libraries and the blind and visually impaired*, 4th CARNET Users Conference, Zagreb, Croatia [online] 2002 [Dostęp: 01.04.2012]. Dostępny w World Wide Web: <http://www.hdl.handle.net/10760/4391>.
- ² Web Accessibility Initiative (WAI W3C) – organizacja promująca szeroko rozumianą dostępność stron WWW. Oprócz dostępności dla osób niepełnosprawnych, WAI walczy o równouprawnienie wszelkich sposobów korzystania z internetu. WAI stworzyło i rozwija szereg dokumentów zawierających zalecenia dotyczące dostępności.
- ³ LEBERT, M. *The Digital library for disabled persons (BnH France)* [online] [Dostęp: 01.02.2012]. Dostępny w World Wide Web: <http://www.gutenbergnews.org/20071023/bnh-digital-library-disabled-persons-france/>

▶▶ W KILKU SŁOWACH

Dzieciaki uczą się angielskiego w ... bibliotekach

Dzieciaki z całej Polski przychodzą do bibliotek bezpłatnie uczyć się angielskiego, za pomocą multimediów. Od roku w niemal 940 bibliotekach bezpłatnie korzystają z e-learningowego kursu angielskiego funenglish.pl. To efekt projektu „FunEnglish w bibliotece” – wspólnego przedsięwzięcia wrocławskiej firmy Funmedia, która oferuje bezpłatny dostęp do kursu wszystkim bibliotekom publicznym oraz Fundacji Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego. Teraz rusza kolejna edycja projektu. Kurs będzie nadal bezpłatnie dostępny w bibliotekach.

Informacje dla bibliotek: jak przystąpić do projektu „FunEnglish w bibliotece” i w jaki sposób zorganizować w bibliotece kurs znajdują się na stronie: www.funenglish/biblioteki i na www.biblioteki.org lub pod tel. (71) 333 24 23; e-mail: biblioteki@funenglish.pl

(Małgorzata Dąbrowska, FRISI)

Wyniki naboru do Programu „Kraszewski. Komputery dla Bibliotek”

„Kraszewski. Komputery dla bibliotek” to nowy program dotacyjny Instytutu Książki realizowany w ramach Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa w roku 2012. Celem programu jest podniesienie standardu bibliotek publicznych poprzez wyposażenie ich w nowoczesny sprzęt komputerowy umożliwiający użytkownikom bibliotek korzystanie z internetu, a bibliotekarzom katalogowanie zbiorów i udostępnianie ich online.

Program skierowany jest do wszystkich bibliotek publicznych w Polsce. W ramach otrzymanego dofinansowania biblioteki gminne, miejskie oraz powiatowe mogą zakupić sprzęt komputerowy wraz z urządzeniami peryferyjnymi i niezbędnym oprogramowaniem, zaś wbp mogą pozyskać środki na poprawę infrastruktury serwerowej poprzez zakup serwerów, zapory sieciowej i/lub aktywnych urządzeń sieciowych.

Nazwa programu nawiązuje do obchodzonego obecnie Roku Józefa Ignacego Kraszewskiego – ustanowiono przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej.

Znane są wyniki naboru do Programu „Kraszewski. Komputery dla bibliotek”. Spośród 340 złożonych wniosków, dofinansowanie uzyskało 214 bibliotek. Wśród wnioskodawców, którzy ubiegali się o dofinansowanie dotacje otrzyma 7 bibliotek aplikujących do Zadania 1. na łączną kwotę 469.121,00 zł; 80 bibliotek aplikujących do Zadania 2. na łączną kwotę 1.565.567,00 zł oraz 127 bibliotek aplikujących do Zadania 3. na łączną kwotę 1.257.298,00 zł. Niewykorzystane środki z budżetu Zadania 1. w wysokości 530.879,00 zł zostały podzielone i zasilają po połowie budżety Zadania 2. i 3.

Pełną listę wnioskodawców można znaleźć na stronie: <http://www.bibliotekaplus.pl>

Źródło: <http://www.institutksiazki.pl>

©Depositphotos/M.G. Mooij

Biblioteki publiczne dla dzieci

Dnia 18 marca 2012 r. minęła 90. rocznica otwarcia pierwszej biblioteki publicznej dla dzieci w Polsce. Była to I Miejska Wypożyczalnia Książek dla Dzieci i Młodzieży zorganizowana w Łodzi na podstawie opracowanego rok wcześniej planu „Wzorcowej sieci bibliotek opartych na podstawie umiastowienia”. Jego inicjatorem był Jan Augustyniak.

Plan, zaakceptowany przez władze miejskie, przewidywał organizację trójstopniowej sieci miejskiej, w skład której miały wejść: centralna biblioteka publiczna, wypożyczalnia książek dla dorosłych i wypożyczalnia książek dla dzieci. Celem tej inicjatywy było dostarczenie dzieciom dobrej książki oraz budowa sieci czytelnictwa publicznego odrębnego od systemu szkolnego. Placówki miały być rozmieszczone na terenie całego miasta ze szczególnym uwzględnieniem dzielnic robotniczych.

Ta rocznica skłania do przyjrzenia się, jak rozwijały się biblioteki publiczne dla dzieci w Polsce w ostatnim stuleciu. Można wyróżnić przynajmniej trzy modele funkcjonowania bibliotek dla dzieci¹. Zostały one roboczo nazwane „świątyniami”, a ich funkcjonowanie zostanie scharakteryzowane poprzez takie wskaźniki, jak: czas działania, odbiorcę usług – dziecko, zadania, jakie placówki miały do wypełnienia, gromadzone zbiory, prowadzone formy pracy, cechę charakterystyczną, osobę bibliotekarza oraz tzw. ważną książkę.

Te trzy modele to:

- „świątynia słowa/ducha”, jeszcze inaczej można ją nazwać biblioteką „magiczną”,
- „świątynia wiedzy”,
- „świątynia konsumpcji”.

Model pierwszy, „świątyni słowa” funkcjonował, w różnych postaciach, mniej więcej do początku lat 70. XX w.². Tworzyli go ludzie wykształceni w XX-leciu międzywojennym, obok

Jana Augustyniaka należy wymienić Helenę Radlińską, Marię Gutry, Barbarę Groniowską. Jest to model najlepiej znany, najlepiej opisany w literaturze przedmiotu, a także w pamiętnikach³.

„Świątynia wiedzy”, stanowiła dość płynne przejście od modelu pierwszego, była niejako jego kontynuacją, obejmowała dwudziestoletni okres, głównie dekadę Gierka, oraz lata 80. i początek 90. XX w. Główną postacią tego okresu była Barbara Białkowska, która w 1985 r. przeprowadziła pierwsze naukowe badania dotyczące sieci i infrastruktury bibliotek publicznych dla dzieci w Polsce, oraz grono wojewódzkich instruktorów czytelnictwa dziecięcego.

„Świątynia konsumpcji” pojawiła się, jako nie do końca ukształtowany model, na przełomie XX i XXI w. Jej obecność wynikała początkowo z ogólnoustrojowych przemian w sposobie administracji, zarządzania i finansowania państwa, zmian w systemie edukacji, rozwoju nowych technologii, nowych sposobów komunikacji, obecnie wynika raczej z praktyki bibliotekarskiej niż z przyjętych założeń teoretycznych. W tym przypadku cały czas mamy do czynienia ze stałym niedookreślenością, zmiany. Można sądzić, że wraz z upływem czasu (ponad 20 lat) ten model utrwala się.

W „świątyni słowa”, dziecko było traktowane jako jednostka, czytelnik, lub osoba aspirująca do tego miana, ważny był jego rozwój indywidualny, emocjonalny, ważna była rozmowa z dzieckiem, towarzyszenie mu w pasji czytania. W „świątyni

wiedzy” zamiast czytelnika pojawił się użytkownik – dziecko, precyzyjniej rzecz ujmując, użytkownik informacji, najlepiej naukowej. Ważna stała się grupa, klasa szkolna, a w miejsce indywidualnego rozwoju pojawił się dostęp do wiedzy, informacji. Związane było to z przekonaniem o ważności edukacji jako źródle rozwoju, postępu. Wreszcie w „świątyni konsumpcji” nie mamy już dziecka, czytelnika, czy nawet użytkownika, jest klient (grupa docelowa, target), indywidualny lub grupowy, dla którego/których programowane są zbiory i usługi.

W „świątyni konsumpcji” najważniejszym zadaniem stał się problem „jak klienta zdobyć i zatrzymać?” w przeciwieństwie do „świątyni wiedzy”, gdzie interesowano się przede wszystkim pomocą w dostępie do wiedzy, do szeroko rozumianych źródeł informacji, a w modelu pierwszym, za podstawowe zadanie uważano problem, jak rozmawiać z czytelnikiem aby wszechstronnie pomóc mu w jego rozwoju, skierować, poprzez odpowiednią lekturę, na ścieżkę samorozwoju.

Wobec tak postawionego zadania, w „świątyni słowa” królowały książki najlepsze z najlepszych, arcydzieła, książki tworzące kanon; dość wspomnieć działania przedwojennej Komisji do Oceny Książek przy Ministerstwie Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, czy powojenne katalogi książek dla bibliotek. O różnicy między księgozbiorem bibliotecznym, starannie dobieieranym i kompletowanym a książkami znalezionymi na strychu podczas wakacji pisała w swoich wspomnieniach *Darowane kreski* Joanna Papuzińska.

W „świątyni wiedzy” najważniejsza stała się książka popularnonaukowa, encyklopedia, słownik, atlas. Według *Wskazówek w sprawie organizacji czytelnictwa dzieci w bibliotekach publicznych*⁴ z 1974 r., tego typu publikacje miały stanowić 34% zbiorów bibliotek publicznych dla dzieci. Kiedy funkcje książki popularnonaukowej, encyklopedycznej przejął internet, a zaniechano tworzenia jednolitego kanonu książek dla dzieci z literatury pięknej (wpływ na to miały, i mają, między innymi, zmiany w lekturach szkolnych, dowolność w ich wyborze, brak systemu oceny książek), w „świątyni konsumpcji” wraz z klientem i koniecznością zaspokojenia jego potrzeb, zapanowała moda na książki popularne, można wręcz powiedzieć trywialne, medialne bestsellery, związane z krótkotrwałymi modami. Zbiory bibliotek zostały rozszerzone o dokumenty multimedialne, filmy, muzykę, gry. Trzeba dodać, że

w przeciętnej bibliotece publicznej dla dzieci, pomijając mediateki, tego typu dokumentów nie ma wiele⁵.

Gromadzone zbiory i stawiane biblioteki zadanie oraz sposób, w jaki traktowano dziecko, nie pozostają bez wpływu na prowadzone przez biblioteki formy pracy. W modelu pierwszym klasyczną formą było opowiadanie baśni, w drugim lekcje biblioteczne, zaś obecnie za taką można uznać sesję internetową. Oczywiście, jak wspomniano na początku, wymieniane przykłady nie są jedyne, raczej można je uznać za najbardziej typowe dla danego modelu. Pierwsze lekcje biblioteczne prowadziła w bibliotekach warszawskich Barbara Groniowska w latach 30. XX w. Dziś także w bibliotekach opowiadane są baśnie, a swoisty renesans popularności przeżywa głośne czytanie.

Bardzo ważną cechą charakteryzującą model pierwszy i drugi biblioteki przez wiele lat była cisza, choć często wyśmiewana, sprzyjała jednak, czy to lekturze swobodnej, marzeniom, czy też pracy, nauce, poszukiwaniu informacji. Ta zasada została odwołana w „świątyni konsumpcji”, gdzie cisza nie jest cechą najważniejszą, stało się nią raczej dobre samopoczucie klienta, zyskującego kolejne miejsce, w którym może się bawić, grać, zachowywać swobodnie bez obawy, że zostanie upomniany lub wręcz skarcony.

Zmiany dotyczące też określenia roli osoby pracującej w bibliotece. Najpierw był to po prostu bibliotekarz, życzliwy, mądry doradca, przewodnik po świecie książek. W modelu drugim został zastąpiony przez kompetentnego, odpowiednio wykształconego pracownika informacji, pracownika służby informacyjnej, po to, aby w „świątyni konsumpcji” zostać brokerem informacji, nawigatorem informacji, cybrariuszem, czy, jak to określili autorzy *Scenariuszy przyszłości bibliotek*⁶, „analogowym odpowiednikiem wyszukiwarki internetowej”⁷, a przyjmując nomenklaturę handlową – sprzedawcą i doręczycielem.

Przyglądając się modelom bibliotek dla dzieci można spróbować pokazać książki odzwierciedlające w danej epoce myślenie o dziecku. Wszak właśnie określenie, kim jest dziecko, determinuje w dalszej konsekwencji także myślenie o bibliotece dla dzieci. Są to oczywiście tylko przykłady, być może nie najważniejsze, ale pokazujące kierunek zmian. Pierwsza książka, to Janusza Korczaka *Jak kochać dziecko*, opisująca emocje matki i dziecka, ich tworzącą się wzajemną, pełną miłości więź, druga niejako medyczna, „technicz-

na” pozycja *Rozwój dziecka* Elizabeth Hurlock, i trzecia Doroty Zawadzkiej *I ty możesz mieć super dziecko*, a więc nastawienie na osiągnięcie sukcesu.

Współczesne kłopoty z tożsamością bibliotek publicznych dla dzieci wynikają, jak można sądzić, z kilku spraw:

- Po pierwsze: z określenia odbiorcy usług – czy to ma być dziecko, młody człowiek, w jakim wieku – 0-12, 0-16 lat, czy wobec tego powinny powstawać osobne biblioteki dla dzieci, dla dzieci i młodzieży, dla dzieci, dla młodzieży, dla dorosłych; czy też dla dzieci oraz dla dorosłych i młodzieży?

- Po drugie: profilu gromadzonych zbiorów – jakie będą gromadzone książki i inne dokumenty (muzyka, film, multimedia), czy dostęp do internetu będzie swobodny czy ograniczony, filtrowany, jeśli tak, to w jaki sposób?

- Po trzecie: samych usług – czy biblioteka ma być miejscem spotkań? salonem gier? świetlicą? domem kultury?

- Po czwarte: kim ma być pracująca w niej osoba? Czy odpowiednio wykształconym i przygotowanym bibliotekarzem, czy też pracownikiem biblioteki, który w danym dniu będzie pełnił dyżur w dziale dziecięcym.

Zatem pojawia się pytanie, co dalej? Można próbować przewidywać przynajmniej cztery scenariusze kierunków rozwoju bibliotek publicznych dla dzieci. O trzech pierwszych pisała Joanna Papuzińska w artykule *Biblioteki a czytanie*⁸.

Scenariusz pierwszy, to próba ocalenia „świętyni słowa” – czyli skupienie się na odważnym doborze książek i innych materiałów, ich starannej selekcji, na tradycyjnych metodach pracy z czytelnikiem, z uwzględnieniem form nowszych, jak np. booktalking, tak, aby biblioteki służyły zaspokajaniu głodu lektury, co oczywiście najprawdopodobniej będzie skutkowało przynajmniej częściową utratą czytelników, ale pozwoli na dokładne określenie tożsamości bibliotek.

Scenariusz drugi, to ewolucja w kierunku biblioteki jako centrum kultury, centrum rozrywki, miejsca spotkań danej społeczności lokalnej, gdzie na równych prawach istnieje książka i inne media, a zajęcia służące popularyzacji czytania czy szeroko rozumianej kulturze czytelniczkiej sąsiadują z zajęciami plastycznymi, teatralnymi, muzycznymi, sportowymi czy jeszcze innymi.

Scenariusz trzeci, to ewolucja w kierunku biblioteki „hybrydowej”, czyli likwidacja bibliotek

dziecięcych, przejmowanie obsługi przez większe struktury biblioteczne przeznaczone dla wszystkich użytkowników niezależnie od wieku. Mamy wówczas do czynienia ze zjawiskiem wchłaniania zbiorów, form pracy, funkcji bibliotekarza dziecięcego w ogólną pracę biblioteki. Jest to model charakterystyczny dla bibliotek w krajach Europy Zachodniej, także w Polsce nie jest to zjawisko nieznanne – przypomnieć należy tzw. *kąciki dla dzieci* organizowane w bibliotekach publicznych w mniejszych miejscowościach czy gminach.

Wydaje się jednak, że najprawdopodobniej realizowany będzie scenariusz czwarty, stanowiący połączenie scenariusza drugiego z trzecim, polegający na wchłanianiu bibliotek dla dzieci w struktury bibliotek publicznych przy jednoczesnym przekształcaniu funkcji biblioteki w szeroko rozumiane centrum kultury. Ten proces dotyka, i będzie dotykał, jak wolno sądzić, przede wszystkim placówki w małych gminach, miejscowościach, na periferyjnych osiedlach wielkich miast.

Dr Grażyna Lewandowicz-Nosal
Biblioteka Narodowa

PRZYPISY:

- ¹ Wykorzystuję tu koncepcję typu idealnego Maxa Webera jako pewnego abstrakcyjnego modelu składającego się z cech istotnych dla danego zjawiska społecznego, jednak w czystej postaci nie występującego w rzeczywistości.
- ² Należy oczywiście mieć świadomość, że inaczej funkcjonowały biblioteki tworzone przed wojną, inaczej te w rzeczywistości powojennej.
- ³ Pięknie o bibliotece magicznej pisała Joanna Papuzińska w autobiograficznych *Darowanych kreskach*.
- ⁴ Wskazówki w sprawie organizacji czytelnictwa dzieci w bibliotekach publicznych. W: *Standardy biblioteczne. Wzorce i doświadczenia Unii Europejskiej*. Warszawa: Wydaw. SBP 2003, s. 100-109. ISBN 83-89316-18-8.
- ⁵ Według badań z 2008 r. dokumenty audio-wizualne i elektroniczne w bibliotekach publicznych dla dzieci stanowiły zaledwie 0,65% całości zbiorów. Za LEWANDOWICZ-NOSAL, G. *Biblioteki publiczne dla dzieci w Polsce. Raport z badań 2008*. W druku.
- ⁶ TARKOWSKI, A., BENDYK, E. *Scenariusze przyszłości bibliotek*. Warszawa: G+J Gruner + Jahr Polska 2011. ISBN 978-83-7778-142-5.
- ⁷ Tamże, s. 17.
- ⁸ PAPUZIŃSKA, J. *Biblioteki a czytanie*. W: *Po popocie. Dziecko, książka i biblioteka w XXI wieku*. Warszawa: Wydaw. SBP 2008, s. 157-169. ISBN 978-83-89316-81-3.

Dzieci wśród wirtualnych regałów – zasoby dziecięcych bibliotek cyfrowych dla najmłodszych

Nie tylko dorośli korzystają ze zdobyczy nowych technologii, ale coraz częściej nowymi urządzeniami technologicznymi posługują się dzieci, dla których przedmioty te są naturalnym „wyposażeniem” dzieciństwa.

Dzieci w wieku szkolnym świetnie zatem potrafią obsługiwać komputer, telefonem komórkowym, aparatem cyfrowym, a także znacznie szybciej poszukiwać informacji w internecie, bowiem współcześnie w sieci internetowej można znaleźć strony poświęcone niemalże każdej tematyce. W globalnej sieci istnieją także biblioteki cyfrowe, które udostępniają literaturę poświęconą wyłącznie najmłodszym.

DZIECIĘCE BIBLIOTEKI CYFROWE W INTERNECIE

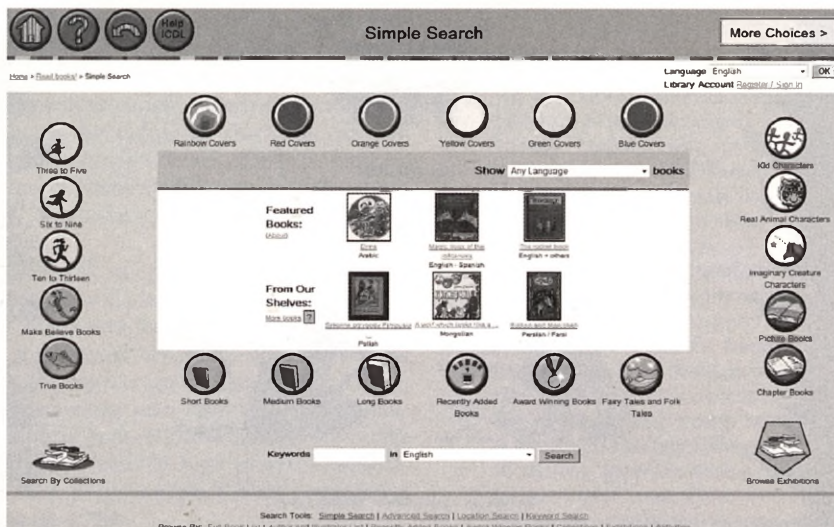
Na terenie naszego kraju odnotować można gwałtowny wzrost bibliotek cyfrowych¹ (aktualnie działających w Polsce jest 85), które istnieją wyłącznie w internecie, a są odpowiedzią na ogromną liczbę dokumentów elektronicznych oraz ocze-

kiwania społeczeństwa, które jest coraz bardziej „cyfrowe”. Biblioteki cyfrowe tworzą w Polsce na razie biblioteki naukowe, instytucje kultury czy miejskie księżnice, które jednakże w znikomym stopniu posiadają literaturę dla najmłodszych.

Inna sytuacja ma miejsce na świecie, oprócz bibliotek cyfrowych naukowych funkcjonują także dziecięce biblioteki cyfrowe, które tworzone są z myślą i wyłącznie dla najmłodszych oraz posiadają przeznaczoną dla nich literaturę.

INTERNATIONAL CHILDREN'S DIGITAL LIBRARY

Pierwszym projektem, który całkowicie poświęcony jest literaturze dziecięcej jest biblioteka cyfrowa *International Children's Digital Library*². Jest to kolekcja zdigitalizowanych publikacji przeznaczo-

nych dla najmłodszych, tworzona przez Fundację ICDL, z każdej kultury na świecie z myślą o dzieciach, które pragną zapoznać się z literaturą dziecięcą innych narodowości. Znaleźć więc tam można książki autorów niemieckich, hiszpańskich, angielskich, arabskich czy też od niedawna polskich. Strona internetowa biblioteki cyfrowej dzięki swojej prostocie, wysokiej czytelności jest bardzo funkcjonalna co sprawia, że każdy – w tym nawet dziecko – może z niej korzystać. Strona główna posiada 4 wersje językowe – angielski (ustawiony jest jako domyślny język), hiszpański, rosyjski, francuski i ukraiński. Wyszukiwanie zaznaczone jest wielkim przyciskiem podpisanym „Read books!”. Naciśnięcie tego przycisku przekierowuje użytkownika do wyszukiwania, które jest bardzo proste, czytelne a przy tym bardzo funkcjonalne w korzystaniu.

Układ strony został przemyślany i podzielony następująco: po lewej stronie ekranu rozróżnienie publikacji ze względu na wiek czytelnika, po prawej stronie zostały rozgraniczone książki ze względu na bohaterów oraz rodzaje książek: ilustrowane oraz rozdziały poszczególnych dokumentów. Kolorowe ikony na górze strony prezentują typologię publikacji ze względu na kolor okładki, ikony na dole strony, zaś podział ze względu na grubość publikacji, dodane ostatnio opowiadki oraz książki, które zdobyły jakąś nagrodę.

Po wybraniu odpowiedniej ikony użytkownik jest przekierowywany do strony z publikacjami, które widnieją w danej kategorii, a są skomponowane w poszczególnych językach. Druki ukazują się w białym polu pośrodku strony.

Książki dostarczane są do tego projektu przez biblioteki cyfrowe, które udostępniają metadane, zlokalizowane w ich narodowych bibliotekach cyfrowych w konkretnych państwach.

CHILDREN'S BOOKS ONLINE: THE ROSETTA PROJECT

Drugim projektem, który zasługuje na uwagę jest przedsięwzięcie Children's Books Online: the Rosetta Project³. Główną ideą jaka przyświecała twórcom jest udostępnianie książek ilustrowanych, zabytkowych (pochodzących głównie z XIX w. oraz początku XX w.), które są bardzo kolorowe oraz objętościowo cienkie – nie przekraczają kilkunastu stron. Publikacje mogą być przeglądane online lub pobrane na dysk komputera. Aby wszyscy czytelnicy z całego świata mogli zapoznać się z literaturą dziecięcą poszczególne publikacje zebrane w kolekcji zostały przetłumaczone na inne języki. Jednakże trzeba zaznaczyć, że ilość tłumaczeń na języki obce jest „uboga”. Niektóre z nich zostały nagrane przez lektora, co sprawia, że użytkownik może wysłuchać danej książki. Obecnie projekt liczy ok. 2000 publikacji.

Strona internetowa projektu jest w pełni przeszukiwana. Dobrą stroną projektu jest to, że 5 głównych ilustracji na stronie dzieli książki przeznaczone dla dzieci będących na różnych poziomach w umiejętności czytania książek. Znajdują się tam zatem działy: bardzo wczesni czytelnicy, wczesni, średniozaawansowani i zaawansowani czytelnicy oraz dorośli czytelnicy.

Table of Contents

New this week!

Take Your Place In The Forest: 国語
The Tale of Peter Rabbit: Italiano

Multi Media Books
available now in the Museum Store

Books with Audio
Click here for Read-to-me Books

Indexed by Age/Interest Reading Levels

Bedtime-Story
For the Busy Business-Parent
Whimsical Bedtime Stories for Children of All Ages
<http://www.Bedtime-Story.com>

Maya

Feeling very dizzy, faster, spinning ever faster on the ground, arms up-reaching and out-stretched to that big open sky.

"Olly Olly Oxen Free," in fine musical tone.
"Olly Olly Oxen Free".

Luke couldn't find his sister.
She could always find him.

Crystal wasn't ready to come out yet. She had found a really good hiding spot and didn't mind giving her brother a hard time, like he always gave her.

Hands open and inviting, eyes clenched, speaking just loud enough so that only she could hear. "What magic will you open my eyes to

Strona ma też pewne mankamenty. Duża ilość ilustracji z książek powoduje konieczność przewijania strony, aby dotrzeć do indeksu wyszukiwania lub opisu biblioteki.

BEDTIME-STORY

Trzecim projektem zawierającym literaturę przeznaczoną dla dzieci jest Bedtime-Story¹. Projekt ten dedykowany jest dla dzieci, wnuków, siostrzenic, bratanków i rodzin, czyli do wszystkich, którzy zainteresowani są literaturą dziecięcą. Projekt jest wspólną inicjatywą ludzi, którzy wymyślają opowiadania dla dzieci, bowiem można je umieścić na stronie internetowej biblioteki. Propozycje opowiadań należy wysyłać autorom strony na adres e-mail, który podany jest na stronie biblioteki cyfrowej. Trzeba jednakże przypomnieć, że autorzy projektu postawili warunek: opowiadania mają być napisane tak, by radość ze słuchania czerpali jednocześnie dorośli i dzieci. Wtedy to podczas wspólnego czytania buduje się specjalna więź zaufania, szacunku i miłości między dziećmi a rodzicami.

Podobnie, jak w opisanych poprzednio projektach tekst opowiadania można pobrać na dysk swojego komputera jednakże nie można go kopiować, publikować bez zgody autorów strony. Strona tego projektu ma bardzo prostą budowę, jest przedstawiona jako zwykła strona zbudowana na bazie kodu HTML⁵, dlatego też teksty umieszczone w zasobie tego projektu wyświetlane są także w tym kodzie. Niektóre publikacje otwierają się w PDF.

Biblioteka cyfrowa posiada teksty opowiadań i bajek w języku angielskim, brak natomiast ekwiwalentów językowych, co powoduje konieczność znajomości języka angielskiego przez rodziców lub opiekunów dzieci, ponieważ inaczej dziecko nie będzie znało treści bajki.

Powyżej zostały opisane trzy projekty bibliotek cyfrowych dziecięcych, które udostępniają literaturę przeznaczoną dla najmłodszych. Opisane projekty są więc alternatywą dla tradycyjnej biblioteki, w której zlokalizowane są książki.

Paulina Bartosik
Zespół Szkół we Wróblewie
Publiczne Gimnazjum i Szkoła Podstawowa
im. Ignacji Piątkowskiej

PRZYPISY:

- ¹ Wg M.E. Leska biblioteka cyfrowa jest to zbiór informacji po pierwsze cyfrowej, po drugie uporządkowanej. Prościej rzecz ujmując na bibliotekę cyfrową składają się dokumenty elektroniczne, opracowanie dokumentów, struktura organizacyjna oraz zespół bibliotekarzy cyfrowych tworzących cyfrowe kolekcje.
- ² *International Children's Digital Library* [online]. [Dostęp: 31.07.2012]. Dostępny w World Wide Web: <http://en.childrenslibrary.org/>.
- ³ *Children's Books Online: the Rosetta Project* [online]. [Dostęp: 24.07.2012]. Dostępny w World Wide Web: <http://www.childrensbooksonline.org/library.htm>.
- ⁴ *Bedtime-Story* [online]. [Dostęp: 24.07.2012]. Dostępny w World Wide Web: <http://www.bedtime-story.com/>.
- ⁵ HTML (ang. *HyperText Markup Language*) – hipertekstowy język znaczników, obecnie szeroko wykorzystywany do tworzenia stron internetowych.

Problemy bibliotek dla dzieci i młodzieży na 78. Kongresie IFLA

Kongresy i konferencje generalne IFLA odbywające się corocznie w różnych miastach na całym świecie są doskonałą okazją do prezentowania bibliotek, działań i najlepszych praktyk bibliotecznych. Nie inaczej było także podczas ostatniego, 78. już, kongresu, zorganizowanego w Helsinkach.

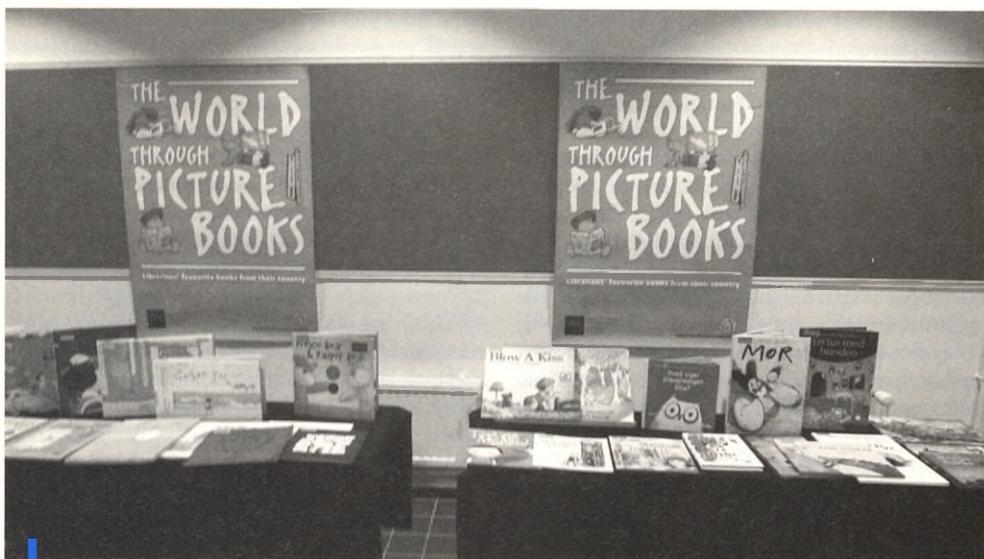
W ramach IFLA sprawami bibliotekarstwa dla dzieci i młodzieży zajmują się szczególnie dwie Sekcje IFLA: Section of Libraries for Children and Young Adults oraz School Libraries and Resource Centers. Na najbliższe lata, oprócz dalszego promowania czytelnictwa i podejmowania działań służących temu celowi, sekcje planują uwzględnienie takich tematów jak wkład bibliotek dziecięcych w tworzenie dialogu między różnymi religiami czy przygotowanie wytycznych dotyczących wykorzystywania materiałów cyfrowych przez dzieci i młodzież.

MIĘDZYNARODOWE PROJEKTY BIBLIOTEK PUBLICZNYCH

Wśród interesujących działań o charakterze międzynarodowym, przedstawionych w tym roku, wymienić należy projekt „Bibliotek siostrzanych”, zainicjowany w listopadzie 2009 r. Uczestniczy w nim ponad 114 bibliotek z całego świata. Jego celem jest świadczenie siostrzanej pomocy bibliotekom w krajach uboższych czy mających mniejsze doświadczenie w realizacji usług dla dziecięcych użytkowników. Przykładem kooperujących bibliotek są biblioteka d'Agoe Nyivé w Togo oraz Gutenberg Library w Paryżu, Petite Bibliothèque Ronde w Clamart we Francji i Public Library w Mtein w Libanie. Współpracę między nimi koordynują tzw. matki chrzestne, które zachęcają biblioteki do nawiązania wspólnych przedsięwzięć, często je inicjują i dają inspirację dla różnych projektów. Nierzadko zdobywają dla nich prezenty w postaci książek (np. zestaw książek dla dzieci afrykańskich, pod

wdzięczną nazwą *Little books for little hands*) lub sprzętu czy wyposażenia. Innym przedsięwzięciem, któremu patronuje Sekcja Bibliotek dla Dzieci i Młodzieży jest projekt zatytułowany *The World through picture books*, którego pomysł zrodził się w Japonii. Działanie to ma pomóc w opracowaniu międzynarodowej listy książeczek obrazkowych służących jako narzędzia dla poznawania innych krajów i ich kultur. Zgodnie z założeniami, każdy kraj typuje 10 książeczek odpowiednich dla dzieci w wieku do 11 lat, które są i będą także w przyszłości, postrzegane jako klasyka reprezentująca najlepsze książeczki obrazkowe danego kraju. Rozpoznaniu w tym zakresie ma służyć wspomniany projekt siostrzanych bibliotek. Podczas trwania kongresu, w Dzielnicowej Bibliotece Publicznej w Passila w Helsinkach prezentowane były książeczki obrazkowe z kilku krajów.

Inny projekt będący efektem współpracy międzynarodowej społeczności bibliotekarskiej to Lubuto Library Project, rozpoczęty w 2005 r. Zgodnie z jego misją ma on umożliwić zdobywanie wykształcenia i zmniejszanie ubóstwa wśród dzieci i młodzieży, szczególnie pozbawionych opieki i nie uczęszczających do szkół na terenie Zambii i innych krajów Afryki Subsaharyjskiej. Dla potrzeb realizacji nakreślonych celów tworzone są programy edukacyjne, kulturalne, społecznościowe, a także organizowane biblioteki zapewniające bezpłatny dostęp do książek i internetu oraz promujące czytelnictwo. Działa już kilka „lubutowskich” bibliotek, spośród których pierwsza została otwarta w 2007 r. w Fountain of Hope Drop-In Centre w Lusace w Zambii. W uznaniu ogromnego

Wystawa książeczek obrazkowych w Dzielnicowej Bibliotece Publicznej w Passila (Helsinki)
Fot. Autor

wkładu w minimalizowanie społecznego wykluczenia zambiańskich dzieci i młodzieży Lubuto Library Project został w 2010 r. zgłoszony do Nagrody im. Astrid Lindgren. Podobnym celem służy inne międzynarodowe przedsięwzięcie trwające od 2002 r.: bilateralny projekt współpracy pomiędzy bibliotekami publicznymi w Vantaa (Finlandia) i w Windhoek (Namibia), do którego włączyły się także komórki odpowiedzialne za działalność bibliotek publicznych w Espoo i Helsinkach. Efektem było zorganizowanie w 2005 r. w Greenwell Motongo, dzielnicy Windhoek, biblioteki środowiskowej, która szybko stała się ważnym miejscem spotkań społeczności lokalnej, szczególnie zaś uczniów i studentów. Znaczenie tej biblioteki dla społeczności lokalnej jest ogromne, biorąc pod uwagę, że większość uczniów nie ma zapewnionego w domu miejsca do nauki, brakuje nie tylko elektryczności, ale także podstawowych mebli. Dlatego też biblioteka dysponująca czytelnią, pomieszczeniem komputerowym z 23 komputerami, prowadząca różnego rodzaju szkolenia i programy jest ciągle przepełniona osobami studiującymi, czytającymi gazety, odrabiającymi lekcje czy korzystającymi z internetu. Sukces tej placówki sprawił, że uczestniczące w projekcie współpracy fińskiej biblioteki podjęły działania do zorganizowania podobnej biblioteki także w innej części Windhoek w Nathaniel Maxulili.

WSPÓLNE DZIAŁANIA BIBLIOTEK PUBLICZNYCH I SZKOLNYCH

Wśród spraw podejmowanych przez obie sekcje wiele uwagi zajmują te, które odnoszą się do rozwoju i doskonalenia czytelnictwa w skali danego kraju i odpowiedzialnej organizacji działań bibliotecznych, które umożliwią osiągnięcie pożądaných rezultatów w tym zakresie. Szczególnie ważne jest podejmowanie współpracy między bibliotekami publicznymi a szkolnymi, których sytuacja w wielu krajach jest co najmniej niezadowolająca i nie wspierają one ani procesu dydaktycznego, ani nie sprzyjają rozbudzeniu zainteresowań czytelniczych wśród uczniów. Np. we Francji nie organizuje się bibliotek w szkołach podstawowych. Dopiero w szkole średniej uczniowie mają do dyspozycji biblioteki w swoich szkołach, z dobrymi zbiorami i profesjonalnymi bibliotekarzami. Dla dzieci w wieku do 11-12 lat, będących uczniami szkół podstawowych działalność biblioteczno-informacyjna jest organizowana przez biblioteki publiczne. Jednakże wzajemne relacje między bibliotekami szkolnymi a publicznymi nie są satysfakcjonujące, a liczba uczniów odwiedzających biblioteki publiczne jest niewielka. Z danych Ministerstwa Kultury wynika, że około 3,5 mln. uczniów korzysta z bibliotek publicznych, z tego około połowę stanowią uczniowie

wie szkół podstawowych, 7% uczniowie szkół gimnazjalnych i 2% szkół licealnych. Badanie narodowe będące źródłem tych danych przeprowadzone na próbie 600 bibliotek publicznych pokazuje, że wraz z rozwojem uczniów zwiększają się standardy kształcenia w szkołach i biblioteki publiczne nie są w stanie zapewnić niezbędnej uczniom pomocy.

Te uwagi nt. kondycji bibliotekarstwa szkolnego dotyczą także państw, w których bibliotekarstwo, zwłaszcza publiczne, jest doskonale zorganizowane np. w Finlandii. O ile sieć fińskich bibliotek publicznych uchodzi za jedną z najlepszych to sami Finowie mają ogromne zastrzeżenia do jakości swoich bibliotek szkolnych. Z uwagi na fakt, że efektywnie działająca sieć bibliotek publicznych już od lat 50. obsługiwała młodzież szkolną, tym samym presja, by rozwijać bibliotekarstwo szkolne była znikoma. Ponadto większość bibliotek publicznych oferuje zajęcia dla uczniów w zakresie kształcenia informacyjnego. Biblioteki szkolne nie mają podobnego statusu prawnego ani nie otrzymują wsparcia ze strony państwa. Aczkolwiek w wielu miastach samorządowych biblioteki filialne, lub nawet główne, są usytuowane w szkołach. Nieliczna grupa bibliotek szkolnych jest prowadzona profesjonalnie. W efekcie, nierzadko biblioteki szkolne są jedynie magazynami dla starych, zakurzonych i nieużywanych książek. Coraz częściej, jednak, wraz ze

zmieniającymi się koncepcjami w zakresie pedagogiki, pojawiają się wizje biblioteki szkolnej jako nowoczesnego i technologicznie dobrze rozwiniętego centrum wspierającego proces kształcenia.

W regionie Espoo, będącym częścią obszaru metropolitalnego Helsinek, prowadzone jest szkolenie nauczycieli, by stali się specjalistami w zakresie informacji i zachęca się ich do tworenia lepszej infrastruktury bibliotek szkolnych oraz rozwijania ich księgozbiorów i systemów bibliotecznych. Pojedyncze projekty nowych bibliotek szkolnych, różniące się celami, można znaleźć np. w Kuopio i Oulu. Osiągnęły one całkiem dobre rezultaty i przyczyniły się do wzmocnienia współpracy między bibliotekami szkolnymi i publicznymi.

W porównaniu z przeciętną biblioteką szkolną w Finlandii przykładem przyszłościowej i innowacyjnej kombinacji biblioteki publicznej i szkolnej jest biblioteka Ritaharju w Oulu, piątym co do wielkości mieście Finlandii, na północy kraju. Nowe pedagogiczne myślenie zostało tu wykorzystane dla stworzenia warunków do rozwoju poczucia wspólnoty i zapewnienia dzieciom kształcenia ustawicznego oraz dobrego samopoczucia.

Ritaharju, dzielnica Oulu, jest najszybciej rozwijającym się regionem w Finlandii, zamieszkałym przez młodych ludzi i potrzeba dostępu do szkół, przedszkoli czy świetlic jest ogromna.

Oddział Dziecięcy Biblioteki Publicznej w centrum handlowym w Espoo
Fot. Autor

Pierwszą inwestycją edukacyjno-oświatową w tej dzielnicy jest centrum środowiskowe, w którego skład wchodzi biblioteka, będąca jedną z bibliotek filialnych biblioteki regionalnej w Oulu i pełniąca także funkcję biblioteki szkolnej, szkoła dla uczniów klas 1-9, licząca w roku szkolnym 2011/2012 520 uczniów, przedszkole, świetlica i centrum usług dla młodzieży. Zostało ono otwarte w sierpniu 2010 r. W budynku o powierzchni 11 tys. m² biblioteka zajmuje 335 m², a obok niej została wydzielona przestrzeń (nazwana Information market) na prace projektowe, na prowadzenie wykładów, na zajęcia komputerowe, edukację medialną i inne zajęcia grupowe. Znajduje się w niej mała biblioteczka podręczna z książkami do wykorzystania jedynie na miejscu i 16 stanowisk komputerowych do wyszukiwania informacji i zabawy. Także inne pomieszczenia w centrum są wykorzystywane na potrzeby biblioteki np. duży hall do organizacji różnych imprez czy sale gimnastyczne. Zbiory biblioteki liczą około 20 tys. książek, czasopism i CD z muzyką, z tego połowa jest przeznaczona dla dzieci. Biblioteka nie gromadzi e-booków. Kolekcja biblioteczna jest tak dobrana, że zaspokaja potrzeby zarówno szkoły, jak i szerokiego środowiska. Zbiory naukowe i popularnonaukowe są tu ustawione w inny sposób niż w większości bibliotek: książki dotyczące danego zagadnienia tak dla dzieci, jak i dla dorosłych znajdują się obok siebie. Na górnych półkach zgromadzona jest literatura dla dorosłych, na dole dla dzieci. Tak więc zarówno rodzice, nauczyciele, jak i dzieci mogą bez trudu odnaleźć potrzebne książki. W 2011 r. zanotowano 90 623 wypożyczenia i wśród nich około 54% stanowiły zbiory przeznaczone dla dzieci, co wynika z faktu, że biblioteka jest zarówno biblioteką szkolną, jak i publiczną dla młodych rodzin mieszkających w pobliżu. Wyposażona jest w różnorodny sprzęt do drukowania, powielania czy samodzielnego zwrotu wypożyczonych książek. Także na terenie przedszkola znajduje się urządzenie do samodzielnego zwrotu książek. Biblioteka jest czynna przez 36 godzin w tygodniu. Dla szerokiej publiczności jest otwarta od godziny 11, natomiast dla uczniów i nauczycieli dodatkowo od 8.30 dla potrzeb wyszukiwania informacji czy wypożyczania książek na lekcje.

Innym przykładem ilustrującym doskonałą współpracę bibliotek publicznych i szkolnych jest kanadyjski program prowadzony w Robert-Lussier Library w Repentigny, w prowincji Quebec. Zgodnie z przyjętymi tu założenia-

mi biblioteka publiczna nie zastępuje biblioteki szkolnej, ale ją wspiera i uzupełnia w jej działalności. W tym przypadku biblioteka w Repentigny wspomaga biblioteki w 2 szkołach podstawowych zlokalizowanych w ubogim środowisku. Prowadzi programy rozbudzające zainteresowania czytelnicze i zachęca dzieci, które wcześniej nie przychodziły do bibliotek aby wykorzystywały materiały biblioteczne do odrabiania lekcji. Biblioteka publiczna jest komplementarna w stosunku do szkolnej, w związku z tym nie posiada podręczników i nie dubluje zbiorów znajdujących się w szkołach, ale gromadzi różnego rodzaju pomoce dydaktyczne do nauki, publikacje popularnonaukowe odnoszące się do przedmiotów szkolnych, wydawnictwa informacyjne przydatne szczególnie uczniom szkoły podstawowej, książki dla początkujących czytelników, a także dla dzieci imigrantów. Bibliotekarze podczas regularnie prowadzonych zajęć w ciągu całego tygodnia, łącznie z niedzielą, pomagają dzieciom w odrabianiu lekcji. Od momentu zainicjowania w 2006 r. działań o charakterze pilotażowym do chwili obecnej uczestniczyło w nich ponad 10 tys. uczniów. Także nauczyciele z tych szkół mają możliwość pracy z dziećmi na terenie biblioteki. Biblioteka za swoje zasługi w działaniach popularyzujących książki dla celów edukacyjnych była odznaczana różnymi prestiżowymi nagrodami (m.in. Union of Municipalities of Quebec czy the Grand Prix Desjardins).

Szkoły w Norwegii w ramach Norwegian School Library Program, który został opracowany na lata 2009-2013, współpracują z lokalnymi bibliotekami publicznymi w celu wspomagania edukacji czytelniczej. W każdej z uczestniczących w programie szkół i bibliotek publicznych działania prowadzone są pod innym hasłem, ale wpisującym się w cele nadrzędne projektu. Program jest koordynowany przez University of Agder w okręgu Aust-Agder. Niezbędność wzajemnej współpracy wynika przede wszystkim z faktu, że wiele bibliotek szkolnych ma bardzo skromne zbiory i brakuje w nich wykwalifikowanych bibliotekarzy. Dlatego też wiele bibliotek publicznych organizuje pomoc w postaci usług bibliobusów regularnie odwiedzających szkoły. Jedną ze szkół uczestniczących w programie jest Telavåg Primary School w okręgu Hordaland, która we współpracy z Sund Public Library realizuje m.in. program "A taste of digital picture books", którego celem jest rozwijanie wśród uczniów klas 1-4 radości płynącej z czytania poprzez kon-

Dzielnicowa Biblioteka Publiczna w Passila (Helsinki)
Fot. Autor

takt z książeczkami obrazkowymi. Inny przykład współpracy w ramach tego narodowego projektu to łączona biblioteka szkolno-publiczna: Bud Primary and Lower Secondary School w okręgu Møre i Romsdal oraz filia biblioteki publicznej w Fraena. Realizowany przez nią projekt zatytułowany „Ucząca szkoła – żywa biblioteka” przewiduje doskonalenie wśród uczniów strategii uczenia się tak, by mogli w sposób efektywny korzystać z bibliotek. Dlatego też upowszechniane strategie powiązane są z przedmiotami nauczanyymi na różnych poziomach kształcenia. Natomiast program realizowany w Sørvik Primary and Lower Secondary School w okręgu Troms prowadzony wspólnie z biblioteką publiczną Harstad Library jest zatytułowany „Systematyczne wykorzystywanie biblioteki szkolnej jako inspiracja dla czytelnictwa i uczenia się”. Władze samorządowe Harstad zobowiązały się do ciągłego systematycznego kształcenia i rozwoju w zakresie czytelnictwa. Taki plan został przyjęty w 2010 r. Dla potrzeb jego realizacji wszystkie szkoły podstawowe zatrudniły koordynatora ds. czytelnictwa. W swoich działaniach placówki te skupiają się na uczniach wykazujących najmniejsze zainteresowanie czytelnictwem, m.in. na chłopcach. Szkoły i biblioteki uczestniczące w Norwegian School Library Program podejmują również współpracę w ramach programów europejskich np. Comenius, jak ma to miejsce w Mørkved School w okręgu Hedmark i wspierającej ją bibliotece publicznej Ringsaker Library. Program zatytu-

łowany „Od biblioteki do centrum uczenia się” uwzględnił bibliotekę jako stały element w procesie rozwoju czytelnictwa.

Współpraca między bibliotekami publicznymi a bibliotekami szkół podstawowych na Tajwanie zaowocowała nowymi formami podejmowanych przedsięwzięć, wśród których są np. wspólne programy czytelnicze, współpraca przy planowaniu polityki gromadzenia zbiorów i wspólne ich użytkowanie, wizyty szkolne w bibliotekach publicznych, wprowadzenie wspólnych kart bibliotecznych dla użytkowników bibliotek publicznych i szkolnych, zapewnianie mobilnych usług bibliotecznych dla szkół w odległych częściach Tajwanu. Obie strony – biblioteki szkolne i publiczne – dostrzegają korzyści płynące z tej współpracy. Nie tylko pozwoliło to na racjonalne wykorzystanie ograniczonych środków finansowych, przyczyniło się do wspierania procesu dydaktycznego w szkołach, ale także zwiększyło zainteresowanie bibliotekami publicznymi.

Nie tylko biblioteki publiczne wspierają biblioteki szkolne i system kształcenia dzieci i młodzieży. Argentyńska Narodowa Biblioteka Nauczycielska (Biblioteca Nacional de Maestros), odpowiedzialna za koordynację i wspieranie sieci publicznie dostępnych bibliotek pedagogicznych w kraju, także podejmuje działania mające na celu rozwój edukacji narodowej na różnych poziomach kształcenia. M.in. wchodzące w skład sieci regionalne biblioteki pedagogiczne prowadzą szeroko nakreśloną działalność dla szkół

WOJEWÓDZKA
BIBLIOTEKA
PUBLICZNA
IM. WITOLDA
GOMBROWICZA
W KIELCACH

SBP

STOWARZYSZENIE
BIBLIOTECARZY
POLSKICH

Historia

Powstanie pierwszej biblioteki publicznej w Kielcach sięga początku XX wieku. 12 lipca 1909 r. odbyło się w lokalu przy ul. Wesolej 32 oficjalne otwarcie wypożyczalni i czytelnicy pism utworzonej z inicjatywy ówczesnych przedstawicieli postępowej inteligencji kieleckiej, którzy wcześniej założyli *Towarzystwo Biblioteki Publicznej*.

Biblioteka animowała czytelnictwo i powiększała systematycznie księgozbiór. W latach 1914–1918 przeżywała wielki rozkwit. Ustabilizowała się jako instytucja i została zaakceptowana przez środowisko. W okresie międzywojennym była jedną z największych bibliotek w województwie kieleckim. Poszerzyła zasięg funkcjonowania i otworzyła filie w: Suchedniowie, Szczekocinach, Raszkowie, Chęcinach i Pińczowie. Ponadto zorganizowała akcję tzw. ruchomych kompletów, organizując 152 punkty wypożyczeń. Po wybuchu II wojny światowej biblioteka funkcjonowała tylko do 25 lutego 1940 r. tj. do czasu zamknięcia jej przez władze niemieckie. Jednak dzięki inicjatywie bibliotekarek, książki były potajemnie wypożyczane mieszkańcom miasta. Po ustaniu działań wojennych członkowie *Towarzystwa* przystąpili do reaktywowania biblioteki, która funkcjonowała w mieście do roku 1948 tj. do momentu rozwiązania *Towarzystwa*.

W 1945 r. rozpoczęto tworzenie Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej, którą oficjalnie otwarto 24 sierpnia 1947 roku. W styczniu 1955 r. z połączenia dwóch bibliotek powstała Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna, w strukturze której na terenie Kielc zaczęły działać filie. Oprócz nich funkcjonowała także Wypożyczalnia i Czytelnia Naukowa, a w roku 1981 uruchomiono Czytelnię Czasopism. Reforma administracyjna z 1975 r. spowodowała zmianę w nazwie instytucji - na Wojewódzką Bibliotekę Publiczną, która w 1999 r. (tj. po kolejnej reformie administracyjnej) stała się samorządową instytucją kultury, a jej organizatorem jest Województwo Świętokrzyskie.

W 2007 roku zorganizowaliśmy się w nowej siedzibie przy ul. ks. P. Ściegiennego 13. W dwa lata później, z woli czytelników i bibliotekarzy, patronem Biblioteki został Witold Gombrowicz, a jego żona Rita odśloniła popiersie Pisarza usytuowane przed głównym wejściem do siedziby.

Statystyki

Województwo Świętokrzyskie

Powierzchnia
11 710,50 km²

Ludność
1 278,1 tys. mieszk.

Urbanizacja
45%

Województwo posiada
14 powiatów: buski, jędrzejowski,
kielecki, kazimierski, konecki,
opatowski, ostrowiecki,
pińczowski, sandomierski,
skarżyski, starachowicki,
staszowski i włoszczowski.

Kielce

Prawa miejskie
od 1364

Powierzchnia
109,45 km²

Wysokość
od 260 do 408 m n.p.m.

Ludność
201 815

Spotkanie z Wiesławem Mysłińskim

Uroczystość nadania imienia Bibliotece

W regionie świętokrzyskim

Funkcjonuje 286 bibliotek, w tym 7 pełni funkcje bibliotek powiatowych

Zarejestrowano ogółem 178 645 czytelników (14,1 czytelników na 100 mieszkańców) oraz 3 597 008 wypożyczeń (książek, czasopism oraz zbiorów specjalnych).

W czytelnich zarejestrowano 1 299 975 udostępionych materiałów bibliotecznych.

Ogółem liczba udzielonych w bibliotekach informacji w ciągu roku - 531 060.

Liczba osób korzystających z Internetu - 271 560.

Witold Gombrowicz, wybitny pisarz polski tłumaczony na wiele języków. Od 2009 r. Patron Biblioteki, urodzony w Małoszycach (ok. 60 km od Kielc). Jego przodkowie osiedli na Ziemi Świętokrzyskiej już w II połowie XIX w. Kilka pokoleń rodziny Gombrowiczów zostawiło wiele śladów swojego życia w Regionie Świętokrzyskim. Spoczywają na miejscowych nekropoliach w Kielcach, Przybysławicach i Bodzechowie.

Ale wtedy zalecały mnie (gdy spacerowałem po parku Tiergarten) pewne wonie, mieszanina z ziół, z wody, z kamieni, z kory, nie umiałbym powiedzieć z czego... tak, Polska, to było już polskie, jak w Małoszycach, Bodzechowie...

(*Dziennik 1953-1969*, Kraków 2007, s. 788)

Dział Gromadzenia i Opracowania Zbiorów

Gromadzi materiały biblioteczne (bez względu na technikę i technologię ich wytworzenia) ze szczególnym uwzględnieniem dezyderatów od czytelników.

W strukturze Działu funkcjonują:

- Oddział Ewidencji i Magazynowania Książek, który prowadzi ewidencję jednostkową i sumaryczną przybytków oraz ubytków, organizuje magazynowanie książek udostępnianych poza wolnym dostępem
- Oddział Opracowania Zbiorów - w systemie bibliotecznym MAK w formacie MARC 21 opracowuje (formalne i rzeczowo) przybytki oraz retrospektywnie różne kategorie zbiorów.

Zbiory biblioteczne liczące ponad 360 tys. są przechowywane na ponad 10 km półek.

Dział Udostępniania Zbiorów

Od kilku lat z satysfakcją odnotowujemy wzrost czytelnictwa (śr. 6% rocznie). Sądzimy, iż w największym stopniu przyczyniła się do tego zmiana siedziby Biblioteki, radykalna poprawa warunków gromadzenia i udostępniania zbiorów oraz rozwój oferty bibliotecznej.

W strukturze Działu funkcjonują: Wypożyczalnia Ogólna i „Książki mówionej”, Medi@teka, Czytelnia Ogólna oraz Punkt rejestracji czytelników i informacji o ofercie WBP.

Wypożyczalnia

Różnorodność udostępnianych zbiorów (stale wzbogacanych o nowe wydawnictwa) sprawia, że czytelnicy chętnie korzystają z Biblioteki. Wypożyczalnia dysponuje: ok. 250-tysięcznym zbiorem książek (wydanych po 1950 r.) dla dorosłych, w tym w wolnym dostępie do pótek ok. 30 tys. (wydania sprzed 2-3 lat) publikacji naukowych, popularnonaukowych z różnych dziedzin wiedzy oraz literatury pięknej, także w językach obcych oraz ponad 1500 tytułów audiobooków.

Medi@teka posiada w wolnym dostępie ponad 10-tysięczny zbiór książek dla dzieci i młodzieży gimnazjalnej i ponad 10-tysięczny zasób filmów i płyt z muzyką; 9 stanowisk komputerowych z dostępem do Internetu oraz stanowisko z konsolą PlayStation 3. Księgozbiór uzupełniają czasopisma o tematyce filmowej i muzycznej oraz dziecięco-młodzieżowe. Medi@teka prowadzi ciekawe formy pracy (w tym cykliczne) z najmłodszymi oraz starszymi dziećmi m.in. warsztaty teatralne i komputerowe, wystawy plastyczne, konkursy, zajęcia z dziećmi w ramach edukacji regionalnej.

Medi@teka

Wypożyczalnię Ogólną i Medi@tekę odwiedza średnio dziennie ponad 900 „małych” i „dużych” czytelników, którzy wypożyczają ponad 1330 książek oraz ponad 500 płyt CD i DVD z muzyką, filmami, audiobookami i kasetami z „książką mówioną”. Proces wypożyczeń obsługuje system biblioteczny WebMak.

Dwupoziomowa Czytelnia Ogólna posiada ponad 60 miejsc dla czytelników, w tym na antresoli 23 stanowiska komputerowe z bezpłatnym dostępem do Internetu, bazami danych (m.in. prawnicze, e-prasa, ibuki, EBSCO oraz eLibraryUSA, która zawiera ponad 30 anglojęzycznych baz komercyjnych otrzymanych w ramach Programu „Ameryka w twojej bibliotece”, którego organizatorem jest Ambasada Stanów Zjednoczonych w Warszawie. Ponadto wyposażona jest w 5 stanowisk dla potrzeb osób z dysfunkcją wzroku m.in.: 2 multilektory, powiększalnik cyfrowy (zwiększający tekst do 72-ch razy), stanowisko komputerowe z klawiaturą i drukarką brajłowską. Na parterze czytelnicy zgromadziliśmy w wolnym dostępie zbiory tradycyjne - ponad 10-tysięczny księgozbiór podręczny oraz ponad 300 tytułów czasopism (w tym w jęz. obcych) z bieżącej

Biblioteki odwiedza rocznie ponad 2 320 100 osób.

W naszej bibliotece

Zgromadziliśmy 365 453 jedn. inw. (w tym: ponad 242 tys. to książki współczesne, ok. 50 tys. zbiory zabytkowe i ponad 52 tys. zbiory specjalne, w tym ponad 12 tys. to filmy, płyty z muzyką, gry edukacyjne i audiobooki).

Udostępniamy zbiory przez 52 godziny w tygodniu.

Sporządzamy rocznie ponad 22 tys. rekordów do Katalogu WBP oraz baz Bibliografii Regionalnej.

Oferujemy dostęp do ponad 50 tys. zbiorów w wolnym dostępie do pótek w wypożyczalniach i czytelnicy.

Czytelnia Ogólna

Posiadamy 147 stanowisk komputerowych w tym 68 dla czytelników (5 dla osób z dysfunkcją wzroku), i 79 przeznaczonych do obsługi procesów bibliotecznych.

Udostępniamy rocznie ponad 938 tys. jedn. inw., w tym ponad 540 tys. książek i multimediów.

W czytelniach, rocznie udostępniamy ponad 396 tys. materiałów bibliotecznych

W ciągu roku nasze zasoby powiększają się o 18-20 tys. jednostek inwentarowych, w tym z zakupu 11-12 tys.

W 2011 zarejestrowaliśmy 26 397 czytelników.

Średnio dziennie odwiedza Bibliotekę ponad 1100 osób.

Udostępniamy bezpłatnie hotspot WIFI dla czytelników.

W bibliotece z zasobów internetu korzysta ponad 32 tys. osób rocznie.

Udzielamy rocznie ponad 150 tys. informacji w czytelniach i Informatorium.

Bibliotekę odwiedza ogółem w roku niemal 400 tys. osób, w tym ponad 12 tys. to uczestnicy imprez organizowanych w bibliotece.

Wykonujemy ponad 35 tys. skanów do zasobu *Świętokrzyskiej Biblioteki Cyfrowej*.

prenumeraty. Ponadto czytelnia dysponuje prawie 40-tysięcznym zasobem (tj. ok. 2200 tytułów) czasopism zabytkowych i współczesnych, kilkudziesięcym zbiorem albumów (od XIX w.), reprintów, wydawnictw drugiego obiegu. Czytelnię średnio dziennie odwiedza ok. 170 osób, którym udostępniamy ponad 1200 materiałów bibliotecznych.

Dział organizuje w ciągu roku ok. 100 imprez kulturalnych i działań edukacyjnych.

Dział Zbiorów Zabytkowych i Regionalnych

W Dziale zgromadziliśmy najcenniejsze zbiory biblioteczne. Są to: rękopisy (ok. 160), stare druki (ponad 6 000), XIX - wieczne druki muzyczne (ok. 2 000), ekslibrisy (ok. 2 000), grafika, stare

pocztówki i fotografie (ok. 800), kolekcja książek z XIX i początków XX wieku (ok. 50 000), zbiór regionalnych książek (ok. 7 000), czasopism (600 tytułów) oraz DZS-ów (ok. 12 000). Część z nich zaliczana jest do Narodowego Zasobu Bibliotecznego. Najcenniejszą kolekcję stanowią stare druki, a z ośmiu tytułów książek wydanych do roku 1500 - najstarszym jest *Catholicon* Jana Balbusa z Genui, pochodzący ze Strassburga z r. 1470. Wśród 128 dzieł z XVI w. jest Statut Łaskiego z 1506 r., czy

Senensisa *Datusa Precepta elegantiarum*, druk powstały w Krakowie w drukarni Hochfedera przed 1505 r. Z XVI-wiecznych druków obcych na uwagę zasługują druki bazylejskie pochodzące z oficyn Frobenia i Oporinusa oraz ze słynnej oficyny weneckiej Manucjuszów. Wśród druków bazylejskich Oporinusa szczególnie cenne jest dzieło z 1555 r., pierwsza nowożytna anatomia człowieka - *Andreas Vesalius De Humani Corporis Fabrica Libri Septem* z ilustracjami Jana Stefana de Calcar, ucznia Tycjana. Unikatowym obiektem jest wydanie *De l'infinito universo et mundi* Giordana Bruno z r. 1584. Kolekcja XVII-wiecznych druków liczy ponad 400 książek, wśród nich są dzieła pochodzące z oficyny ariańskiej Sternackiego w Rakowie, biblie katolickie i protestanckie, pierwszy atlas miast Georga Brauna, książki z zakresu medycyny, myślistwa, polityki, historii i religii. Jest wśród innych pierwsza jezuitska książka emblematyczna zawierająca setkę grafik powstałych w słynnej pracowni Philippsa Galle, jest także dzieło Samuela Pufendorfa opisujące historię panowania Karola X Gustawa z ilustracjami miedziorytniczymi Ericha Dahlbergha, które przedstawiają panoramy i plany miast polskich oraz bitew prowadzonych przez króla szwedzkiego, m.in. na terenie Polski. Wśród dzieł z wieku XVIII znajdują się druki dotyczące walk kościuszkowskich, Konstytucji 3 Maja i konstytucji sejmowych. Kolekcja dzieł z tego okresu to przede wszystkim liczne wydania wielotomowych książek encyklopedycznych, słowników, dzieł naukowych, szczególnie z zakresu historii naturalnej, geografii, XVIII-wiecznych czasopism oraz podręczników KEN-u. W zabytkowej kolekcji Biblioteki znajdują się również woluminy z interesującymi

proweniencjami, m.in. z supereklibrisem króla Stanisława Augusta Poniatowskiego, książki z Biblioteki Załuskich oraz książki (ponad 200) z osobistej biblioteki Adolfa Dygasińskiego. Kilkutysięczne zbiory pochodzą z biblioteki Deskurów z Sancygniowa, zachowała się także część księgozbioru (ponad 4 000 tomów) pierwszej biblioteki publicznej w Kielcach, którą utworzyło *Towarzystwo Biblioteki Publicznej*, jak również książki *Polskiej Macierzy Szkolnej* (ok. 2 000). Wiele tytułów tematycznie związanych z regionem, stare druki i rękopisy poddawanych jest mikrofilmowaniu i digitalizacji, niektóre z nich znalazły się na stronie *Świętokrzyskiej Biblioteki Cyfrowej*. Największy zasób tworzą gazety regionalne: najstarszy periodyk *Gazeta Kielecka*, wychodzący od 1870 oraz *Słowo Ludu* z lat 1949-2006. Wiele pozycji z bogatych zbiorów regionalnych znajdzie się wkrótce w zasobie biblioteki cyfrowej, m.in.: fotografie z okresu wojny robione przez oficera niemieckiego, zdjęcia związane z historią Żydów, fotografie Kielc z lat 60-tych i 70-tych, przedwojenne pocztówki, mapy, zdjęcia i medale dotyczące *Staropolskiego Okręgu Przemysłowego* z XIX i początków XX wieku, kolekcja rękopisów, w tym nieopublikowane utwory niezującego poety ludowego Feliksa Raka. Kolekcja Działu Zbiorów Zabytkowych i Regionalnych udostępniana jest wyłącznie w czytelniach Biblioteki.

Dział Informacji i Bibliografii Regionalnej

Dokumentuje piśmiennictwo opracowując *Bibliografię Regionalną Województwa Świętokrzyskiego*. Od 2009 r. (jako pierwsi w kraju) podjęliśmy się komputerowego opracowywania retrospektywnej bibliografii regionalnej, obejmującej materiały piśmiennicze wydane do 1945 roku. Średnio w roku opracowujemy ponad 9 000 rekordów. Bazy komputerowe *Bibliografii Regionalnej Województwa Świętokrzyskiego* zawierają blisko 70 tys. rekordów, których liczba z roku na rok wzrasta. Ponadto Dział prowadzi Informatorium i Ośrodek Informacji Europejskiej z dobrze zorganizowanym warsztatem informacyjnym, księgozbiorem stale wzbogacanym także o publikacje z zakresu UE. Na co dzień pomagamy czytelnikom w wyszukiwaniu źródeł bibliograficznych na dany temat, udzielamy informacji z różnych dziedzin wiedzy, ze szczególnym uwzględnieniem Regionu Świętokrzyskiego i tematyki związanej z Unią Europejską. Udostępniamy 5 stanowisk komputerowych z bazami danych. W ramach współpracy z Biblioteką Narodową uczestniczymy od kilku lat w tworzeniu ogólnopolskiej Wspólnej Bazy Artykułów z *Gazet i Tygodników*. Prowadzimy (zgodnie z zapotrzebowaniem szkół) tematyczne lekcje biblioteczne, pogadanki oraz opracowujemy wystawy i katalogi, a także zestawienia bibliograficzne i bibliografie przedmiotowe.

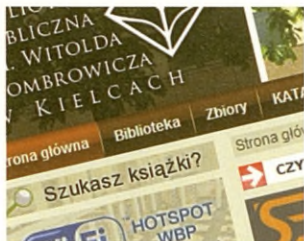

Realizujemy zadania wpisane do *Strategii na lata 2010–2020*.

Nasz portale internetowe odwiedza ponad 740 tys. internautów rocznie, w tym 445 tys. *Świętokrzyską Bibliotekę Cyfrową*.

Organizujemy rocznie ok. 200 imprez kulturalnych i działań edukacyjnych.

W intrtoligatori oprawiamy co roku ponad 1000 tomów książek i czasopism.

Biblioteka w sieci

Wychodząc naprzeciw rosnącemu potrzebom użytkowników Internetu, angażując nowe technologie biblioteka zaznacza swoją obecność także w globalnej sieci, pod postacią następujących witryn:

» strona domowa

(<http://www.wbp.kielce.pl/>) – nasz główny serwis internetowy, miejsce od którego Internauci rozpoczynają korzystanie z oferty Biblioteki;

SBC Świętokrzyska Biblioteka Cyfrowa

Biblioteka dysponuje...

6 magazynami, w których przechowywane są zbiory

4 czytelniami, 2 wypożyczalniami, i Informatorium

Łącznie posiadamy 192 miejsca dla czytelników.

» *Świętokrzyska Biblioteka Cyfrowa*

(<http://sbc.wbp.kielce.pl/>) – powstała w 2008 r., pierwsza w regionie biblioteka wirtualna, w której użytkownicy Internetu otrzymują bez żadnych ograniczeń dostęp do ponad 17 tysięcy ciekawych zdigitalizowanych regionalistów, współczesnych publikacji, a także cyfrowych kopii najcenniejszych i najciekawszych zabytków piśmiennictwa ze zbiorów WBP. Z nieograniczonego dostępu do rzadkich i cennych publikacji

skorzystało ponad 1 milion 185 tysięcy osób z Polski i zagranicy. ŚBC odwiedza rocznie ok. 445 tysięcy internautów czyli tyle samo co naszą tradycyjną bibliotekę.

» *Parnas-blog młodych literatów* (<http://wirtualnyparnas.blogspot.com>) miejsce gdzie twórcy z całej Polski prezentują swoją twórczość, i wymieniają poglądy na temat prezentowanych utworów, czasami dobrze się przy tym bawiąc;

» *Przystań Kulturalna* (<http://przystan.wbp.kielce.pl/>) – miejsce, w którym czytelnik może

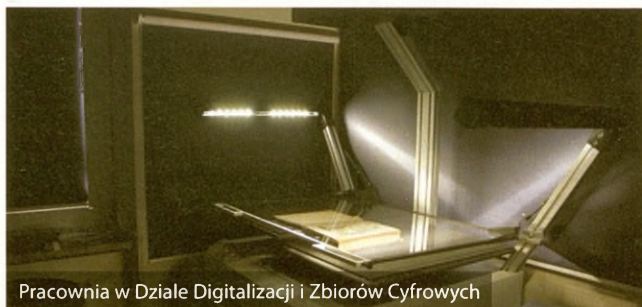
Ponadto dysponujemy salą konferencyjną na 130 miejsc oraz Galerią *Interior*

Zapewniamy 50 miejsc parkingowych dla czytelników.

W ciągu ostatnich 3 lat pozyskaliśmy ponad 360 tys. zł na różne zadania realizowane w ramach Programów Operacyjnych.

W minionych 7 latach zainwestowaliśmy w rozwój biblioteki ok. 15 mln zł.

porozmawiać o ciekawych książkach, interesujących filmach oraz podzielić się opiniami na ich temat;

Pracownia w Dziale Digitalizacji i Zbiorów Cyfrowych

» Profil w serwisie społecznościowym Facebook (<https://www.facebook.com/wbp.kielce>) miejsce, które gromadzi przyjaciół Biblioteki.

Witryny Biblioteki odwiedza rocznie ponad 740 tysięcy internautów. Administracją witryn zajmuje się Dział Digitalizacji i Zbiorów Cyfrowych.

Dział Metodyki Szkoleń i Analiz

Sprawuje nadzór merytoryczny nad 286 bibliotekami samorządowymi województwa świętokrzyskiego. Dla powiatu kieleckiego funkcję biblioteki powiatowej pełni WBP. W ramach współpracy z bibliotekami publicznymi prowadzone jest poradnictwo metodyczne, szkolenia, seminaria oraz konsultacje.

Dział: współpracuje z organizatorami bibliotek samorządowych, opiniuje i przedstawia wnioski z działalności bibliotek; koordynuje programy: *Dyskusyjne Kluby Książki*, *Biblioteka +*, *Program Rozwoju*

Spotkanie z Andrzejem Poniedziałkim

Bibliotek, *Zakup nowości wydawniczych do bibliotek*; prowadzi doskonalenie zawodowe bibliotekarzy, organizuje konferencje, seminaria oraz specjalistyczne warsztaty dla pracowników bibliotek samorządowych (rocznie ok. 30 szkoleń). Ponadto organizuje konkursy dla bibliotekarzy i bibliotek samorządowych województwa świętokrzyskiego m.in. *Biblioteka Roku*, *Bibliotekarz Roku*; współuczestniczy w organizacji różnych przedsięwzięć, imprez dla czytelników w WBP oraz w bibliotekach samorządowych. W ramach cyklu *Świętokrzyskie Spotkania z Literaturą* oraz *Dyskusyjnych Klubów Książki* współorganizuje w WBP oraz bibliotekach samorządowych spotkania autorskie (rocznie ok. 80).

Technika biblioteczna. Administracja i obsługa

Nieco większa, współczesna biblioteka jest organizmem o skomplikowanej strukturze, łączącym elementy tradycyjnej placówki bibliotecznej z techniczną i cyfrową nowoczesnością. Tak jest i u nas. Stąd kadrę biblioteczną, wspólnie z bibliotekarzami współtworzą

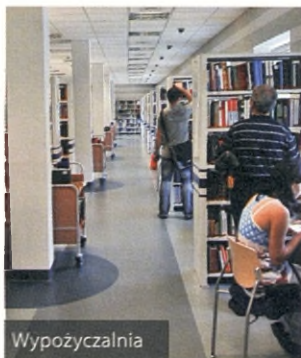
Spotkanie z Aloszą Awdiejewem

Spotkanie z Marią Czubaszek

Otwarcie wystawy
Elżbiety Dzikowskiej

technicy, inżynierowie – fachowcy od budowy i funkcjonowania sieci informatycznych, urządzeń sieciowych etc. Są niezbędni, by zapewnić funkcjonowanie stu sześćdziesięciu stacji komputerowych, macierzy dyskowych biblioteki cyfrowej, serwerów, urządzeń pracowni digitalizacji zbiorów, wykorzystać dobrze oprogramowanie i stale go aktualizować, zabezpieczyć bazy danych przed informatycznymi intruzami. Poza tym sprawnie muszą funkcjonować urządzenia przeciwpożarowe i dróg ewakuacyjnych, monitoring wizyjny, system ograniczonego dostępu do części pomieszczeń bibliotecznych, wentylacja i klimatyzacja, a zwłaszcza te jej elementy, które utrzymują odpowiednie parametry temperatury i wilgotności powietrza w magazynie najstarszych i najcenniejszych zbiorów.

Nasze doświadczenia dowodzą, że w sprawnie funkcjonującej bibliotece niezwykle ważne są kwalifikacje pracowników administracji. Ich obowiązkiem jest zachowanie procedur zamówień publicznych, utrzymanie wysokich standardów obsługi imprez bibliotecznych, estetyki i czystości pomieszczeń, dostępu do bieżącej informacji wizualnej adresowanej dla czytelników, prowadzenia kancelarii i archiwum, wysyłania i odbierania dość dużej korespondencji, zadbania, by aranżacja i wyposażenie pomieszczeń zachęcały do przebywania w tym miejscu. Podobnie wysokie wymagania stawiamy pracownikom zajmującym się bibliotecznymi finansami. To oni odpowiadają za precyzyjne rozliczenie dotacji podmiotowej, ale także znacznych kwot pozyskanych na inwestycje i działalność bieżącą. Dość powiedzieć, że na prowadzoną przed kilku laty przebudowę i wyposażenie obecnej siedziby pozyskaliśmy jako inwestor około trzynastu milionów złotych.

Znaczną część (ponad 40%) bibliotecznej kadry stanowią ludzie młodzi, absolwenci kieleckich uczelni. Połowa kierowników działów w naszej bibliotece awansowała na te stanowiska mając około trzydzieści lat.

Zapraszamy w godzinach

poniedziałek, wtorek, czwartek, piątek 9⁰⁰-19⁰⁰

środa, sobota 9⁰⁰-15⁰⁰

Tekst - Kierownicy działów biblioteki, Redakcja i korekta - Andrzej Dąbrowski, Jadwiga Zielińska, Fotografie - archiwum Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej, DTP - Mariusz Stec

Copyright by: Wojewódzka Biblioteka Publiczna im Witolda Gombrowicza w Kielcach

25-033 Kielce ul. ks. P. Ściegiennego 13, tel. 41 344-70-74, faks 41 344-59-21 www.wbp.kielce.pl

i środowiska, zastępując biblioteki publiczne. Np. Rosenda Quiroga Library w prowincji San Luis zapewniająca dostęp do informacji i zbiorów dla przyszłych nauczycieli zorganizowała i koordynuje działalność REBIS – Provincial Network of Public and School Libraries. Poprzez tę sieć wspiera pracę bibliotekarzy szkolnych, organizuje warsztaty i szkolenia (także w trybie online) adresowane do bibliotekarzy, nauczycieli, uczniów i studentów oraz przygotowuje imprezy kulturalne. Inny przykład działań realizowanych przez biblioteki pedagogiczne to “Del Viso Ciudad Educativa (DVCE) Project” prowadzony w Del Viso, odległym o 40 km od Buenos Aires, gdzie ponad 75% młodzieży nie kończy szkoły średniej. W ramach tego projektu zainicjowano Libraries Network DVCE, którego celem było rozbudzenie wśród młodzieży zainteresowania książką, zapewnienie dostępu do kultury i edukacji, a także kształtowanie ich jako świadomych obywateli.

ZAKOŃCZENIE

Biblioteki tak publiczne, jak i szkolne są niezbędnymi ogniwami w kształceniu umiejętności czytania, pisania, rozwijania kompetencji informacyjnych czy wypełniania różnorodnych potrzeb informacyjnych czy społecznych. Bez względu na odmienne funkcje, które pełnią, przyświeca im wspólny cel. Dlatego też w sytuacji powszechnych trudności finansowych nie eliminują tych słabszych, ale wspierają je w różny sposób. Jak pokazują wybrane przykłady podejmowanych działań, efekty mogą pozytywnie zaskakiwać i przynosić widoczne korzyści dla wszystkich zainteresowanych, zwłaszcza tych, do których są adresowane.

Prof. dr hab. Elżbieta Barbara Zybort
Instytut Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa
Uniwersytetu Warszawskiego

Bibliografia:

1. Chantal Brodeur: *Le Fouineur: a program that supports academic success in the City of Repentigny*.
2. The International Federation of Library Associations and Institutions (IFLA). [online] [Dostęp: 3.09.2012]. Dostępny w World Wide Web: <http://conference.ifla.org/ifla78>
3. Siri Ingvaldsen: *Joint efforts to improve reading education: cooperative projects between public libraries and schools in the Norwegian School*

Library Program. The International Federation of Library Associations and Institutions (IFLA). [online] [Dostęp: 3.09.2012]. Dostępny w World Wide Web: <http://conference.ifla.org/ifla78>

4. Hao-RenKe, Yen Wen: *A study on the cooperation between public libraries and elementary schools in Taiwan*. The International Federation of Library Associations and Institutions (IFLA). [online] [Dostęp: 3.09.2012]. Dostępny w World Wide Web: <http://conference.ifla.org/ifla78>
5. Pirkko Lindberg, Tuija Polo-Koret: *Together for the Future – Ritaharju Community Centre*. The International Federation of Library Associations and Institutions (IFLA). [online] [Dostęp: 3.09.2012]. Dostępny w World Wide Web: <http://conference.ifla.org/ifla78>
6. Ilkka Mäkinen: *Historical explanations for the success of Finnish public libraries (and Nordic countries in general)*. The International Federation of Library Associations and Institutions (IFLA). [online] [Dostęp: 3.09.2012]. Dostępny w World Wide Web: <http://conference.ifla.org/ifla78>
7. Ritva Nyberg, Trudy Geises: *Empowering people for life: Vantaa-Windhoek library project*. The International Federation of Library Associations and Institutions (IFLA). [online] [Dostęp: 3.09.2012]. Dostępny w World Wide Web: <http://conference.ifla.org/ifla78>
8. Graciela Perrone, Carolina Pinela, Solana Noceti, Guadalupe Gomez, Pablo Guerra: *Filling the blanks: articulations between public and school libraries to guarantee quality education in Argentina*. The International Federation of Library Associations and Institutions (IFLA). [online] [Dostęp: 3.09.2012]. Dostępny w World Wide Web: <http://conference.ifla.org/ifla78>
9. Claude Poissenot: *Bibliothèques publiques et monde scolaire en France: les raisons de la distance*. The International Federation of Library Associations and Institutions (IFLA). [online] [Dostęp: 3.09.2012]. Dostępny w World Wide Web: <http://conference.ifla.org/ifla78>
10. Pirjo Sinko: *Main factors behind the good PISA reading results in Finland*. The International Federation of Library Associations and Institutions (IFLA). [online] [Dostęp: 3.09.2012]. Dostępny w World Wide Web: <http://conference.ifla.org/ifla78>
11. Kimmo Tuominen, Jarmo Saarti: *The Finnish library system – open collaboration for an open society*. “IFLA Journal” vol. 38 2012 no2 p. 115-136
12. Barbro Wigell-Ryynänen: *Developing services for New Generations of Users-public Library Policy in Finland*. The International Federation of Library Associations and Institutions (IFLA). [online] [Dostęp: 3.09.2012]. Dostępny w World Wide Web: <http://conference.ifla.org/ifla78>

BIBLIOTEKI LITWY¹

Tak się złożyło, że sąsiedzi, mający wspólną historię i żyjący obok siebie, wiedzą niedostatecznie jeden o drugim. Sytuacja jest jak w znanym dowcipie: patrząc na gwiazdy na niebie nie widzisz co pod nogami. Dlatego pozwolę sobie przedstawić kilka refleksji o bibliotekarstwie na Litwie.

W 2011 r. na Litwie działały 2694 biblioteki. W skład sieci obok Biblioteki Narodowej im. Martyna Mazwydasa, wchodzi pięć bibliotek państwowych (Biblioteka Uniwersytetu Wileńskiego, Biblioteka Akademii Nauk im. Wróblewskich, Biblioteka Techniki, biblioteki dla niewidomych z filiami w pięciu miastach i biblioteki medyczne), pięć bibliotek powiatowych w Wilnie, Kownie, Kłajpedzie, Šiauliai, Paneżys oraz 60 bibliotek rejonowych z 1241 filiami w małych środowiskach wiejskich i miejskich. Funkcjonują także biblioteki uczelniane i w centrach kultury. Biblioteki Litwy zatrudniają 6,2 tys. bibliotekarzy.

Ministerstwo Kultury pełni funkcje centralne, zarządza bibliotekami. Funkcje doradcze, ale również nadzorujące i konsultacyjne pełni Rada Bibliotek, w skład której wchodzi 11 członków. Członków Rady zgłaszają zawodowe stowarzyszenia bibliotekarzy oraz minister kultury.

Funkcjonowanie bibliotekarstwa na Litwie regulują zapisy Ustawy o bibliotekach z 2004 r. Ustawa określa system bibliotek kraju, zasady tworzenia i strukturę zbiorów bibliotecznych, a także zasady ich ochrony. Ustawę uzupełniają akty, które regulują specyficzne dziedziny działalności bibliotek, na przykład: zakres i sposób realizowania usług bibliotecznych, pozyskiwanie przez biblioteki egzemplarzy obowiązkowego, ochronę zbiorów.

W 2002 r. rząd zatwierdził Program modernizacji bibliotek Litwy na lata 2003–2013. Obejmuje on unowocześnienie i rozwój Biblioteki Narodowej, bibliotek powiatowych, rejonowych oraz Biblioteki dla Niewidomych. W związku z rozwojem społeczeństwa informacyjnego w programie wyodrębniono trzy cele:

1. Stworzenie dla mieszkańców Litwy możliwości zdobywania wiedzy i kwalifikacji, które zapewnią im kompetencje niezbędne w przystosowaniu się do szybko zmieniających się warunków życia i pracy.

2. Zlikwidowanie różnic między infrastrukturą informacyjną miasta i wsi, stworzenie wszystkim obywatelom równego dostępu do technologii informacyjnych, niezbędnych do zaspokajania społecznych i społecznych potrzeb.

3. Stworzenie w bibliotekach odpowiednich warunków dla gromadzenia, ochrony i udostępniania społeczeństwu narodowego dziedzictwa kultury i nauki oraz zapewnienie dostępności bibliotek.

Program modernizacji bibliotek Litwy jest finansowany z budżetu państwa i samorządów oraz z innych programów i projektów. Z budżetu państwa na lata 2003–2011 zabezpieczono na modernizację bibliotek 280 mln Lt.

Drugim celem Programu była realizacja projektu „Biblioteki postępu”. Od 2008 r. do czerwca 2012 r. projekt koordynowała Biblioteka Narodowa i Ministerstwo Kultury. Projekt finansowany był przez Fundację Billa i Melindy Gatesów oraz rząd Litwy. Jego środki przeznaczone były na rozwój internetowych punktów dostępu w bibliotekach, modernizację i doskonalenie łączy internetowych, edukację bibliotekarzy i użytkowników bibliotek. Celem projektu było stworzenie nowoczesnych bibliotek, wyposażenie w najnowsze technologie i zachęcenie społeczeństwa do korzystania z ich oferty oraz szeroka popularyzacja usług bibliotek. Efekty projektu były objęte corocznymi badaniami. Ważna była ocena jego wpływu na zmiany zachodzące w bibliotekach, a także oddziaływanie na społeczeństwo.

Od 1997 r. w bibliotekach litewskich funkcjonuje zintegrowany system biblioteczno-informacyjny (LIBIS). W 2007 r. zakończono etap wprowadzania kart czytelników w głównych publicznych bibliotekach samorządowych, upoważniających do korzystania ze wszystkich bibliotek pozostających w sieci. Karty są płatne, wysokość opłaty ustala administracja biblioteki albo samorząd. Ministerstwo Kultury rekomenduje, aby opłata nie była wyższa

od ceny kosztu nabycia karty przez biblioteki. Od 2008 r. jest wdrażany także podsystem obsługi czytelników w bibliotekach małych miast i wsi.

Biblioteki, muzea i archiwa Litwy rozpoczęły też proces digitalizowania zbiorów. O elektronicznych zasobach informuje portal www.epaveldas.lt. W 2011 r. została utworzona biblioteka interaktywna – portal elektronicznych usług bibliotek: www.ibiblioteka.lt

Biblioteki na Litwie wspierają organizacje bibliotekarskie: Stowarzyszenie Bibliotekarzy Litwy, Stowarzyszenie Bibliotek Naukowych, Stowarzyszenie Dyrektorów Bibliotek Akademickich, Stowarzyszenie Bibliotek Samorządowych oraz Stowarzyszenie Powiatowych Bibliotek Publicznych.

Stowarzyszenie Powiatowych Bibliotek Publicznych zostało utworzone w 1998 r. i skupia pięć powiatowych bibliotek publicznych. Celem Stowarzyszenia jest zintegrowanie pracowników bibliotek powiatowych i stworzenie im dogodnych warunków kształcenia się oraz umożliwienie współpracy z instytucjami rządowymi, a także partnerstwo społeczne, dbanie o jakość usług bibliotecznych. Co roku odbywają się cztery posiedzenia, podczas których analizowane są główne kierunki działania bibliotek powiatowych, przygotowuje się wspólne rezolucje i stanowiska w zakresie funkcjonowania powiatowych bibliotek publicznych oraz innych bibliotek.

Działalność Stowarzyszenia stwarza warunki wymiany doświadczenia, przygotowywania wspólnych projektów. W latach 2009-2011 był realizowany projekt doskonalenia kwalifikacji pracowników bibliotek powiatowych, finansowany z europejskich funduszy. W ramach projektu 400 bibliotekarzy różnych szczebli zdobywało na seminariach

nowe kompetencje. Jego celem było także wzmocnienie więzi między członkami Stowarzyszenia i partnerstwo, co umożliwiło systematyczne podwyższanie jakości usług bibliotecznych, wzmocnienie prac metodycznych w powiatach.

Ostatnią inicjatywą Stowarzyszenia jest zorganizowana w sierpniu br. wspólnie ze Stowarzyszeniem Bibliotekarzy Litwy satelicka konferencja IFLA, która odbyła się w Kłajpedzie w Powiatowej Bibliotece Publicznej im. I. Simonaityte. Przygotowujemy materiały pochodzące z tej konferencji pod hasłem „Biblioteki na Litwie”.

Stowarzyszenie nawiązuje kontakty międzynarodowe. Organizowane były wyjazdy edukacyjne, podczas których bibliotekarze z powiatowych bibliotek publicznych poznawali działalność bibliotek innych krajów. Jednym z ostatnich udanych projektów była konferencja „Popularyzacja dziedzictwa kulturowego i nowe wyzwania dla bibliotek powiatowych”. Uczestniczyli w niej także koledzy z Polski – przewodniczący Konferencji Dyrektorów Wojewódzkich Bibliotek Publicznych – Andrzej Tyws oraz Andrzej Marcinkiewicz z Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Olsztynie. Mam nadzieję, że początek współpracy bibliotek polskich i litewskich został zainicjowany.

Juozas Šikšnelis
Przewodniczący Stowarzyszenia Powiatowych
Bibliotek Publicznych Litwy
Powiatowa Biblioteka Publiczna im. I. Simonaityte w Kłajpedzie

PRZYPIS:

- 1 Tekst został wygłoszony podczas Konferencji Dyrektorów Wojewódzkich Bibliotek Publicznych. Gdańsk, 6-7 września 2012 r.

Powiatowa Biblioteka Publiczna im. I. Simonaityte w Kłajpedzie
Fot. Juozas Gečas

Bibliografia od kuchni...

czyli potyczki bibliografa

PEREŁKI BIBLIOGRAFII I NIEZNANY POETA

Siódmy tom *Bibliografii polskiej 1901-1939* ukazał się drukiem w 2006 r., jako pierwszy po przejściu na opracowanie komputerowe. Zebrany w nim materiał został opracowany i zredagowany kilka lat wcześniej. Korzystanie z nowego systemu dało między innymi szansę wyszukania w krótkim czasie podobnych informacji o osobach, miejscach, instytucjach, spostrzec powiązania, na które można było nie zwrócić uwagi. Jeśli do ułatwień jakie przyniosło opracowanie komputerowe w postaci bazy danych dorzucimy ogromną przestrzeń i zasoby internetu, to banalnym stwierdzeniem będzie określenie, że praca bibliotekarza, bibliografa zmieniła się niemal rewolucyjnie. Ciekawostki związane z osobami autorów czy innych twórców, zapisy intrygujących tytułów to perełki, na które trafia w swej pracy bibliograf. Urozmaicają one żmudne i jednostajne czasem poszukiwania i zwykle sporządzanie opisów bibliograficznych. To właśnie takie momenty czynią tę pracę fascynującą. Zdarzają się takie sytuacje przy opracowywaniu twórczości autorów noszących to samo nazwisko. Wzmoczona koncentracja jest koniecznością.

W tomie 10 *Bibliografii polskiej ...* można znaleźć kilkudziesięciu autorów o nazwisku Grabowski, a na dodatek kilku z nich nosiło też to samo imię. To jedno z wielu bardzo popularnych polskich nazwisk. Można sobie wyobrazić inne partie bibliografii, gdzie znajdują się Jaworscy, Kowalscy, Zielińscy ... Do właściwego ustalenia danych biograficznych i bibliograficznych nieodzowne stają się poszukiwania i weryfikacja w źródłach: od słowników biograficznych i bibliografii osobowych po pamiętniki, wspomnienia. Wśród autorów o nazwisku Grabowski znajdziemy np. cztery osoby o imieniu Witold. Jednego z nich nie udało się dotąd jednoznacznie zidentyfikować. Wiemy jedynie, że pochodził z Kalisza. Drugi to urzędnik skarbowy, który opublikował kilka opracowań dotyczących spraw podatkowych. Dwóch pozostałych to Witold Grabowski

(1898-1966) – prawnik i minister sprawiedliwości w rządzie Felicjana Sławoja Składkowskiego i Witold Grabowski (1902-1963) – wybitny lekarz rentgenolog. Wszyscy prowadzili swą działalność mniej więcej w tym samym czasie.

Niemal w tym samym czasie i miejscu pracowali dwaj historycy literatury o bardzo zbliżonym zakresie prac badawczych i na dodatek nosili takie same nazwiska. To krakowscy profesorowie Tadeusz Grabowski (1871-1960) i Tadeusz Stanisław Grabowski (1881-1975). Przedwojenna spuścizna obu tych twórców obejmująca jedynie prace opublikowane jako wydawnictwa zwarte liczy po kilkadziesiąt tytułów. Konieczne było więc uważne przeglądanie zgromadzonego materiału, by nie popełnić pomyłki. Obaj zajmowali się literaturą polską i słowiańską. Kilkanaście lat temu, przy redakcji materiału, który po latach został

włączony do dziesiątego tomu, właśnie wzmożona czujność pozwoliła zwrócić uwagę na jedną z prac Tadeusza Stanisława Grabowskiego. Intrygujące, że tej miary badacz poświęcił spory tekst nieznanemu zupełnie twórcy, przedwcześnie zmarłemu 16-letniemu poecie Januszowi Bednarskiemu¹. Opisy wydań utworów młodzieńczego autora zarejestrowano w drugim tomie *Bibliografii...*. I tu kolejne zaskoczenie, bo dwie edycje zostały wydane i opatrzone wstępem przez innego uczonego Józefa Ujejskiego². Kim był więc Janusz Bednarski, że zasłużył na takie wyróżnienie?

By zaspokoić ciekawość trzeba było trochę poszukać. Pierwszy kierunek to informacje o zasłużonej dla Krakowa rodzinie Bednarskich, z której wywodzi się znany literat i dziennikarz Tadeusz Zygmunt Bednarski. Członkiem tej rodziny był Wojciech Bednarski – pedagog, działacz społeczny, twórca Parku w Podgórzu, który dziś nosi jego imię. Jak się okazało Janusz Bednarski i jego ojciec Stanisław nie mieli nic wspólnego z przodkami krakowskiego dziennikarza. Ale lektura znalezionych wspomnień o nich nie była stratą czasu. To niezwykle interesujące dzieje kilku pokoleń rodziny związanej z Krakowem i Poznaniem³.

Wielkim ułatwieniem stał się więc internet i dostęp do źródeł w postaci cyfrowej, m.in. do sprawozdań szkolnych, krakowskiego czasopism z początku XX w. Wyjątkowo utalentowany uczeń krakowskiego gimnazjum im. św. Jacka urodził się w 1891 r., a zmarł w lutym 1908 r. Był najmłodszym dzieckiem Stanisława i Zofii Bednarskich. Ojciec Janusza był absolwentem UJ, nauczycielem języków klasycznych w gimnazjach Galicji, radcą szkolnym i wieloletnim dyrektorem krakowskiego Gimnazjum św. Jacka. Po ukończeniu studiów zmienił nazwisko na Bednarski. W archiwach uczelni figuruje jeszcze jako Stanisław Bednarz ur. w Bystrej w 1851 r. Ze skąpych informacji ze strony internetowej Towarzystwa Bursy Gimnazjalnej im. dr Jana Bednarskiego pod wezwaniem św. St. Kostki w Nowym Targu można sądzić, że najprawdopodobniej był bratem zasłużonego dla tego miasta lekarza i społecznika i fundatora bursy noszącej dziś jego imię. O Janie Bednarskim czytamy w *Polskim słowniku biograficznym*, nie ma tam jednak wzmianki o jego rodzinie. Dotarcie do informacji biograficznych o Stanisławie Bednarskim okazało się dość czasochłonne. Jedną z nielicznych informacji znaleźć można w pracy Czesława Brzozy *Kraków między wojnami*⁴. Wydawałoby się, że znany krakowski pedagog

po latach pracy zasłużył sobie nie tylko na pamięć i słowa wdzięczności od swoich uczniów i współpracowników. Bolesław Pochmarski, nauczyciel języka polskiego i łaciny w Gimnazjum św. Jacka, późniejszy poseł na Sejm RP, w opublikowanym w 1925 r. „Sprawozdaniu Dyrektora Gimnazjum” pisał:

W szarych dominikańskich murach gimnazjum św. Jacka w Krakowie, przy ulicy Siennej, żywa będzie postać Stanisława Bednarskiego, zrosnięta z niemi jego dwudziestopięcioletnim trudem dyrektorskim i nauczycielskim. ...Może w tych głosach młodości, gwałną, szumiącą falą, płynącą rok za rokiem poprzez mury Zakładu, któremu przewodniczył, słyszał także głosy dwóch swych synów najdroższych, którzy przed laty piętnastu jako uczniowie klasy siódmej niemal w jedynym czasie z pośród tych uczniów szkolnych na mogiłki żałosne odeszli, [...].

Stanisława Bednarskiego i jego żonę dotknęło nieszczęście. Krakowski „Czas” z 26.02.1908 r. w nekrologu donosił:

Ś.p. Janusz Bednarski uczeń klasy VII gimn. Św. Jacka ... po krótkich, a ciężkich cierpieniach zasnął ... 26 lutego b. r. w 16 roku życia ... o czym w nieutulonym żalu rodzice straciwszy trzecie i ostatnie najukochańsze dziecko, zawiadamiają na tej drodze krewnych, kolegów, przyjaciół i znajomych.

Janusz pochowany jest na cmentarzu Rakowickim w Krakowie. Jego starszy o niespełna dwa lata brat Tadeusz zmarł miesiąc wcześniej w styczniu 1908 r. Odejście tych dwóch młodych ludzi musiało być wielką tragedią dla rodziców, tym większą, bo pięć lat wcześniej utracili jedyną 5-letnią córeczkę. Dwaj bracia musieli być lubiani i cenieni przez kolegów i nauczycieli chyba nie tylko ze względu na ich ojca. O śmierci obydwu chłopców donosił krakowski *Kalendarz Józefa Czecha*. Już w marcu 1908 r. ukazał się poświęcony braciom Bednarskim nadzwyczajny numer „Znicza”, miesięcznika polskiej młodzieży szkół średnich.

Skąd zainteresowanie młodym twórcą, uczniem gimnazjum? Musiał być wyjątkowy i jego przedwczesna śmierć stanowiła wielką stratę nie tylko dla rodziców. Obdarzony został wieloma talentami. Pisał wiersze i inne teksty literackie od ósmego roku życia! Wpływ ojca, nauczyciela łaciny i greki był na pewno ogromny. Chłopak znał nieźle język łaciński – w wydaniu jego utworów znajdziemy również przekłady z języka niemieckiego. Kochał muzykę, malarstwo,

WYMÓWKA	TRZY STRUNY	LECĄCE LIŚCIE
<p>Ja myślałem, że zaplonie Dotąd śpiące twoje serce, Ze gorącym żarem wionie; Więc rzuciłem po iskieierce Gorejące gwiazd gromady, By rozgorzał blask Twój błady, By zaplonął moim żarem, Byś pod moim stał sztandarem, Byś z mojego czerpał źródła Nową siłę. – Lecz, niestety, Tyś nie pojął słów poety! Piersz gorąca ci wychłódlą, Nikły owoc twej mokozy; Serce twoje już bez wiary, Przepsalone memi żary, Już w niem tylko są popioły. 1905</p>	<p>Trzy struny były na mojej lutni: Jedna miłosna, druga wesola, A trzecia struna brzmiała najsmutniej Bo łzami śpiewa i o lzy woła.</p> <p>Nieraz wśród wielkich miłości szalał Struna mi brzmiała, dźwięczna i głośna, Ale nie zniosła ognia zapalów I pękła struna miłosna...</p> <p>I coraz częstsze były piolety. I coraz więcej cierni u czoła, I lzy palące padły na struny, I pękła struna wesola...</p> <p>A trzecią nieraz stargać chcę w szale, Lecz ona zawsze tylko zajęknie, I wszystkich uczuć przetrzyma fale; Ta struna nigdy nie pęknie!... 2 października 1906</p>	<p>Błyska ogniście czerwone słońce pożarne przez drzewa czarne i zwiędłe liście lecące... a piersi tłumią westchnienie głuche a liście szumią suche... a lzy rzęsiście płyną tęskniące na zwiędłe liście lecące... i roszą łzawą na słońcu krwawe świecą... a liście lecą... lecą...</p>

był ogromnie wrażliwy na przyrodę, której opisy często znajdowały miejsce w jego poezji. Grał na organach, a w jego wierszach przebija fascynacja muzyką Griega, Haendla. Znakomicie rysował. Znano jego miłość do Krakowa i graficzny obraz zabytków miasta. Prowadził dziennik zawierający zaskakujące i dowodzące wielkiej dojrzałości, przemyślenia i spostrzeżenia. Dość dokładnie, cytując fragmenty zapisków, pisze o tym wydawca jego utworów. Można byłoby sądzić, że Ujejski⁵, wówczas polonista w Gimnazjum, jedynie wyjątkowo wyróżnił swego ucznia. Ale wydał i przypomniął jego utwory dużo później, gdy był już uznanym autorytetem i wykładowcą uniwersyteckim. Doceniał i dostrzegał też inne talenty Janusza. We wstępie znajdują się takie informacje o Januszu, że był *zarazem jednym z najzdolniejszych uczniów, udzielającego lekcji rysunków w gimnazjum, Stroynowskiego*⁶; *na lekcjach harmonii zdobywał od Władysława Żeleńskiego*⁷ *tak rzadkie w ustach znakomitego muzyka pochwały.*

Niech trzy przykłady jego wierszy będą dowodem na to, że zainteresowanie Januszem Bednarskim miało sens. Czy był to tylko jeden z wielu zdolnych młodych ludzi? Czy może miał szansę na pozycję wybitnego poety?

Jeszcze jedną ciekawostką stanowi portret Janusza z 1907 r. namalowany przez Jaka Malczewskiego. Reprodukcję zamieszczono

w wydaniu utworów z 1910 r. Czy znakomitemu malarzowi znany był ten utalentowany młodzieniec?

I tak, opracowując bibliografię, od jednej zauważonej niewielkiej pracy jednego autora, można dorzeć do wielu niezmiernie interesujących informacji.

EWA DOMBEK
Biblioteka Narodowa

PRZYPISY:

- GRABOWSKI, T. S. *Utwory Janusza Bednarskiego jako lektura dla młodzieży: uwagi pedagogiczno-literackie* / Tad. Stan. Grabowski. – Kraków: G. Gebethner, 1911.
- BEDNARSKI, J. *Wiersze i proza* / wyd. Józef Ujejski. – Kraków: skł. gł. Gebethner i Wolff, 1910 [wyd. 2 Kraków, 1937].
- BEDNARSKI, T. Z. *Krakowskim szlakiem rodu Bednarskich*. – Kraków: Oficyna Wydawniczo-Drukarska „Secesja”, 2007. ISBN 978-83-925149-1-6. [Z tą rodziną spowinowacony był poznański księgarz i wydawca Jarosław Leitgeber].
- BRZOZA, C. *Kraków między wojnami: kalendarium 28 X 1918 – 6 IX 1939*. – Kraków: Towarzystwo Sympatyków Historii, 1998. ISBN 83-909631-0-8.
- Józef Ujejski (1883-1937).
- Leonard Stroynowski (1858-1935). Ten uznany później malarz i pedagog krakowski wykonał ilustracje do utworów dramatycznych swego ucznia.
- Władysław Żeleński (1837-1921).

KREATYWNOŚĆ I INNOWACJE W BIBLIOTECE NAUKOWEJ

W dniach 13-14 września 2012 r. odbyła się w Łodzi 14. Ogólnopolska Konferencja Bibliotek Niepaństwowych Szkół Wyższych pod hasłem „Kreatywność i innowacje w bibliotece naukowej”. Impreza zgromadziła ponad 100 osób, w tym 91 bibliotekarzy z księżnic naukowych.

Nieformalny początek konferencji miał miejsce już w środę 12 września, kiedy to kończyło się w Łodzi VII Forum Młodych Bibliotekarzy. Wraz z przedstawicielami Forum zorganizowano dla chętnych z obu imprez cztery wycieczki, w których brali także udział uczestnicy i gospodarze 14. Konferencji BNSW. Pierwsza z nich była rowerowa, którą prowadziła przewodniczka po Łodzi, druga odbyła się śladem łódzkich poetów, uczestnicy trzeciej udali się do Muzeum Papiernictwa i Poligrafii Politechniki Łódzkiej, a czwartej – do Muzeum Miasta Łodzi, usytuowanego w pięknym pałacu Izraela Poznańskiego, łódzkiego fabrykanta (część z nich zwiedziła również centrum rozrywkowo-handlowe Manufaktura).

Oficjalne obrady, które rozpoczęły się w czwartek 13 września, toczyły się w Centrum Konferencyjno-Widowiskowym WSP „Lutnia” przy ul. Piotrkowskiej 243. Konferencję otworzyła dyrektor Biblioteki Wyższej Szkoły Pedagogicznej Aleksandra Marciniak, witając przybyłych. Następnie głos zabrali kanclerz WSP w Łodzi Małgorzata Cyperling oraz dr hab. Sławomir Szobryn, prof. WSP, prorektor ds. programowych i naukowych uczelni, oraz przewodniczący Rady Naukowej konferencji. Głos zabrali również: Elżbieta Stefańczyk, przewodnicząca Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich Elżbieta Grzelakowska, przewodnicząca Zarządu Okręgu Łódzkiego SBP oraz dr Stefan Kubów, dyrektor Biblioteki Dolnośląskiej Szkoły Wyższej we Wrocławiu i przewodniczący Sekcji BNSW przy ZG SBP. Aleksandra Marciniak przedstawiła także zespół księżnicy WSP, który w trakcie

konferencji miał czuwać nad gośćmi i do którego można było się zwracać ze wszelkimi pytaniami: Magdalenę Kokosińską, Paulinę Milewską oraz Małgorzatę Paszkowską.

Następnie rozpoczęła się pierwsza sesja konferencji, zatytułowana „Innowacje: technologie informatyczne i inne nowoczesne rozwiązania w bibliotece naukowej”. W tej części wygłoszono pięć referatów, a uczestnicy konferencji najwyższej ocenili wystąpienie pani Barbary Barańskiej-Malinowskiej (Biblioteka Główna Politechniki Częstochowskiej) pt. *E-booki jako nowoczesny sposób udostępniania zbiorów*. Pierwszą sesję, zakończoną żywą dyskusją, moderowała Aleksandra Marciniak.

W przerwie uczestnicy konferencji mieli okazję, by się lepiej poznać, zintegrować, porozmawiać na tematy zawodowe. Zaglądano na stoiska sponsorów, zwiedzano piękne wnętrza „Lutni”, w której odbywała się konferencja.

W samo południe rozpoczęła się druga część sesji dotyczącej innowacyjnych rozwiązań informatycznych. Moderował ją dr Stefan Kubów. Wysłuchano pięciu wystąpień, z których zdecydowanie najwyższej oceniono referat Pauliny Milewskiej (Biblioteka Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Łodzi) pt. *Strona główna biblioteki naukowej – kreatywną wizytówką instytucji?* Także w tej części uczestnicy konferencji byli żywo zainteresowani tematem i chętnie włączali się w dyskusję, która – ze względu na nieublaganie płynący czas – musiała przenieść się w kuluary.

Moderatorem trzeciej sesji była dr Iwona Sójkowska, kierownik Oddziału Informacji Naukowej Biblioteki Politechniki Łódzkiej, która po-

prowadziła część konferencji, zatytułowaną „Kreatywne działania promocyjne w bibliotekach naukowych”. Prelegenci zaprezentowali pięć referatów, spośród których za najciekawsze uznano dwa wystąpienia: Aleksandry Fajfer i Karoliny Imiołek (Biblioteka Krakowskiej Akademii im. A. F. Modrzewskiego) pt. *Wszystko sprowadza się do pomysłu. Skuteczny marketing instytucji non profit* oraz Magdaleny Kokosińskiej (Biblioteka Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Łodzi) pt. *Działalność kulturalno-popularyzatorska bibliotek naukowych. Przejaw kreatywności czy walka o klienta?* Tę sesję zakończyła ciekawa wymiana zdań między uczestnikami konferencji. Na koniec pierwszego dnia obrad Aleksandra Marciniak podziękowała wszystkim obecnym za czynny udział oraz zaprosiła na kolację.

Goście byli mile zaskoczeni niespodzianką – na wiszących w sali monitorach gospodarze konferencji wyświetlili pokaz zdjęć, zrobionych podczas pierwszego dnia obrad.

Następnie chętnych zaproszono do zwiedzenia znajdującego się w pobliżu Muzeum Książki Artystycznej, po którym oprowadzali ich właściciele, państwo Jadwiga i Paweł Tryzno. Uczestnicy byli zachwyceni zgromadzonymi przez gospodarzy zbiorami, które mogli wziąć do ręki i dokładnie obejrzeć. Zadawano również wiele pytań, na które państwo Tryzno odpowiadali wyczerpująco i z wyraźną przyjemnością. Wszyscy obecni byli pod wrażeniem pasji gospodarzy.

Drugi dzień obrad rozpoczął się panelem „Kreatywność w zarządzaniu biblioteką naukową”, który poprowadził Paweł Pioterek z Biblioteki Wyższej Szkoły Bankowej w Poznaniu. Wygłoszono sześć referatów, a za najbardziej interesujące uczestnicy konferencji uznali wystąpienie Małgorzaty Wiśniewskiej (Biblioteka Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego

w Olsztynie) pt. *Zarządzanie czasem pracy w bibliotece naukowej*. Po sesji chętnie dyskutowano na wszystkie tematy, poruszone w wygłoszonych referatach.

Ostatnia sesja konferencji, była moderowana przez Paulinę Milewską (Biblioteka Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Łodzi), podczas której zaprezentowało się czterech prelegentów. Za najciekawsze wystąpienie uznano referat Agnieszki Folgi i Joanny Kołakowskiej (Biblioteka Główna Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie) pt. *Zarządzanie projektem „Bibliotekarka nowoczesną kobietą” jako przykład nowych możliwości dla bibliotek*.

Podsumowania konferencji dokonała Aleksandra Marciniak, dziękując wszystkim przybyłym za obecność na konferencji oraz za inspirujące referaty, podejmujące tematykę kreatywności i innowacji w bibliotekach naukowych. Wyraziła również wdzięczność dla władz uczelni, dzięki życzliwości których mogła odbyć się konferencja. Podziękowano także różnym osobom, zaangażowanym w organizację imprezy oraz ogłoszono, że kolejna, jubileuszowa 15. Konferencja BNSW (12-13 września 2013 r.) odbędzie się w Poznaniu, gdzie gospodarzem będzie Biblioteka Wyższej Szkoły Bankowej. Zaproponowany temat przyszłorocznej konferencji to „Budowanie relacji z klientem”.

Następne półtorej godziny część uczestników spędziła na kreatywnych warsztatach, prowadzonych przez: Ewę Pałasz i Katarzynę Kowarik, które przeprowadzały ćwiczenia, mające pomóc rozwijać własną kreatywność.

Ostatnim punktem konferencji była wycieczka do bibliotek niepaństwowych szkół wyższych. Odwiedzono dwie księżnice – Bibliotekę Wyższej Szkoły Zawodowej Łódzkiej Korporacji Oświatowej, gdzie uczestników konferencji gościła Anna Gajewska, oraz Bibliotekę Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Łodzi, gdzie pracują organizatorki konferencji. Zwiedzanie bibliotek okazało się bardzo interesujące, inspirujące do zadawania pytań, podpytywania o rozwiązania różnych problemów, występujących w bibliotekach, a także do nawiązywania nowych kontaktów. Gospodarze konferencji zapraszają wszystkich bibliotekarzy do ponownego odwiedzenia bibliotek łódzkich.

Fot. Łukasz Kaźmierczak

MAGDALENA KOKOSIŃSKA
Biblioteka Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Łodzi

Ochrona Narodowego Zasobu Bibliotecznego

w czasie pokoju, kryzysu i wojny

Od 2007 r. Centralna Biblioteka Wojskowa (CBW) organizuje konferencje poświęcone narodowemu zasobowi bibliotecznemu (nzb).

Dla bibliotek odpowiedzialnych za realizację tej idei, stały się one w ostatnich latach, płaszczyzną wymiany doświadczeń oraz informacji. Spotkania w CBW cieszą się dużym zainteresowaniem i w efekcie doprowadziły do integracji środowiska bibliotekarskiego wokół tematyki nzb.

W dniu 27 września 2012 r., w CBW odbyła się piąta z kolei konferencja „Ochrona Narodowego Zasobu Bibliotecznego w czasie pokoju, kryzysu i wojny”, zorganizowana wspólnie z Polskim Towarzystwem Kulturalnym Pro Militari.

Wzięło w niej udział ponad 80 osób z całej Polski. Frekwencja jak zwykle dopisała, mimo że dla znakomitej większości bibliotek tworzących dotąd nzb uwarunkowania prawne uległy zasadniczej zmianie. 4 lipca 2012 r. Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego wydał nowe rozporządzenie w sprawie narodowego zasobu bibliotecznego (Dz.U. z 11.07.2012 r., poz. 797). W wykazie bibliotek, które posiadają zbiory zaliczane do nzb znalazły się dwie (Jagiellońska w Krakowie i Narodowa w Warszawie) spośród 55 bibliotek wymienionych w rozporządzeniu z 1998 r. W ten sposób przekreślono ich wieloletni trud, a także samą ideę nzb, która zakłada, że archiwalne zbiory czołowych bibliotek polskich stanowiące trzon nzb będą uzupełniane (w warstwie dokumentacyjnej) unikatowymi egzemplarzami czy kolekcjami, znajdującymi się w zasobach innych, naszych bibliotek.

Na te szczególne okoliczności spotkania zwróciła uwagę Beata Czekaj-Wisniewska, zastępca dyrektora CBW ds. Ochrony i Promocji Zbiorów, witając zebranych. Poinformowa-

ła przy tym, że nie usłyszymy wyjaśnień od twórców rozporządzenia, bo mimo wystosowania do nich zaproszeń nie mogli wziąć udziału w konferencji.

Obrady rozpoczął bryg. Sławomir Dawidzki, naczelnik Wydziału ds. Szkoleń i Ćwiczeń Obrony Cywilnej Komendy Głównej Państwowej Straży Pożarnej. W referacie *Działalność Rady Programowej ds. Ochrony Dóbr Kultury przed nadzwyczajnymi zagrożeniami* przedstawił całościowość prac tego organu doradczego KG PSP, powołanego w 2002 r., a zwłaszcza jego wkład w popularyzację wiedzy na temat ochrony dóbr kultury w sytuacjach kryzysowych. Omówił także działalność Centrum Szkolenia Ochrony Ludności i Dóbr Kultury przy Szkole Aspirantów PSP w Krakowie, które od lat organizuje szkolenia i konferencje, także międzynarodowe, z tego zakresu.

Kolejny referat pt: *Przygotowanie Sił Zbrojnych RP do ochrony dóbr kultury na wypadek konfliktu zbrojnego* wygłosił dr Paweł Żarkowski, adiunkt na Wydziale Humanistycznym Uniwersytetu Przyrodniczo-Humanistycznego w Siedlcach. Na wstępie omówił akty prawne regulujące kwestie niszczenia dóbr kultury na obszarach konfliktów zbrojnych, poczynając od konwencji haskiej z 1954 r. i jej dodatkowych protokołów, po najnowsze zapisy prawa wojennego, które zabraniają niszczenia dóbr kultury w trakcie działań wojennych. Zwrócił uwagę na zmiany w uregulowaniach i świadomości wojska w tym zakresie. Omówił zadania Sił Zbrojnych RP dotyczące zabezpieczenia dóbr kultury na wypadek konfliktu zbrojnego i w trakcie jego trwania.

W następnym wystąpieniu: *Co chronić? Pojęcie narodowego zasobu bibliotecznego a zakres jego ochrony*, dr Mariusz Dworsatschek, zastępca dyrektora Zakładu Narodowego im. Ossolińskich ds. Bibliotecznych, mówił o historii nzb, zakresie tego pojęcia, regulujących je aktach prawnych i ich mankamentach (brak definicji nzb, precyzyjnych kryteriów zaliczania zbiorów do nzb, czy zasad aplikowania unikatowych zbiorów do tego zasobu). Stwierdził też, że obecnie wkroczyliśmy w nowy etap legislacyjny, ale on, mimo że wszedł do nowo powołanej Rady ds. Narodowego Zasobu Bibliotecznego, czuje się raczej czytelnikiem niż twórcą wydanego ostatnio rozporządzenia. Proponował przy tym, aby zacząć na dalsze rozwiązania.

W dniu 4 lipca 2012 r. ukazało się nowe rozporządzenie MKiDN w sprawie narodowego zasobu bibliotecznego (Dz. U. z 11.07.2012 r., poz. 797). W wykazie bibliotek, które posiadają zbiory zaliczane do nzb znalazły się jedynie dwie (Jagiellońska w Krakowie i Narodowa w Warszawie).

Ostatni przed przerwą referat pt.: *O nieznanomości przepisów, ignorancji i skutkach jakie niesą ze sobą nieodpowiedzialne decyzje* odczytała Weronika Witczak, w imieniu nieobecnego autora, Mariusza Wrony, kierownika biblioteki, fonoteki, fototeki Narodowego Instytutu Fryderyka Chopina. Skomentował on wprowadzone rozporządzenie. Na podstawie doświadczeń własnych stwierdził, że względy ekonomiczne utrudniają ochronę zbiorów, a największym zagrożeniem dla kolekcji jest człowiek stanowiący prawo.

Po przerwie organizatorzy zaprezentowali zebrany rozwiązania dotyczące ochrony zbiorów w CBW. Beata Czekaj-Wiśniewska w referacie: *Modernizacja magazynów bibliotecznych Centralnej Biblioteki Wojskowej: sytuacja kryzysowa czy tylko remont?* przedstawiła planowane na lata 2012-2013 duże przedsięwzięcie związane z wymianą regałów i mebli bibliotecznych w 6 magazynach CBW. Omówiła zarówno prowadzone już od roku prace przygotowawcze (w tym przewidywany zakres czynności przy przenoszeniu zbiorów bibliotecznych), planowane etapy przemieszczania zbiorów, czy potencjalne zagrożenia.

Podkreśliła, że wszystkie te działania mają na celu ograniczenie niekorzystnych skutków remontu dla zbiorów, przy jednoczesnym zapewnieniu czytelnikom dostępu do nich. W czasie trwania prac modernizacyjnych biblioteka bowiem nie będzie zamknięta, a pracownicy dołożą wszelkich starań, żeby planowane przedsięwzięcie było tylko remontem, a nie sytuacją kryzysową.

Ostatni referat pt.: *Ochrona fizyczna obiektów w czasie pokoju, kryzysu i wojny na przykładzie Centralnej Biblioteki Wojskowej* wygłosił Mirosław Kut, komendant Specjalistycznej Uzbrojonej Formacji Ochronnej (SUFO) CBW. Formacje SUFO istnieją w jednostkach organizacyjnych MON od 1999 r. Mają szerszy zakres ochrony i bardziej restrykcyjne procedury (mogą np. stosować środki przymusu bezpośredniego) niż służby ochroniarskie w bibliotekach cywilnych. Wzmoczona jest też ochrona obiektu wojskowego w sytuacjach kryzysowych (mobilizacja, stan wojenny, itp.) Natomiast systemy zabezpieczeń technicznych (m.in. kontrola dostępu, TV dozorowa) są podobne.

Konferencję zakończył pokaz działań praktycznych podejmowanych wobec zagrożenia bezpieczeństwa obiektu, pracowników i zbiorów CBW. Współdziałanie SUFO z innymi formacjami mundurowymi jak Żandarmeria Wojskowa i Policja zostało zaprezentowane na przykładzie sytuacji, gdy w budynku zauważono teczkę niewiadomego pochodzenia, w której mógł się znajdować ładunek wybuchowy. Pracownicy ochrony natychmiast odgradzili ten przedmiot i wezwali patrol interwencyjny SUFO, który następnie zawiadomił Żandarmerię Wojskową. Przybyli żołnierze zabezpieczyli teren według odpowiednich procedur i wezwali Policję. Następnie pirotechnik ubrany w specjalny kombinezon podchodzeniowy prześwietlił teczkę. Kiedy okazało się, że jest w niej ładunek wybuchowy, do akcji wkroczył zdalnie sterowany robot pirotechniczny, który wyniósł przedmiot poza budynek, a następnie „zdetonował” go. W czasie pokazu zaprezentowano przyspieszony przebieg działań służb mundurowych – z pominięciem np. ewakuacji osób przebywających w obiekcie – a oficer prowadzący pokaz objaśniał widzom kolejne fazy operacji. Sprawność organizacyjna, współpraca ww. formacji i zaprezentowane możliwości techniczne wywołały żywe zainteresowanie uczestników konferencji.

Jednakże po powrocie na salę obrad i otwarciu dyskusji, ten spektakularny pokaz przestał zaprzęcać uwagę obecnych. Zasadniczym tematem stały się zapisy rozporządzenia i wynikające z nich problemy, zwłaszcza ograniczenie wykazu bibliotek przechowujących nzb oraz brak procedur aplikowania do tej listy przez inne biblioteki. Mówiła o tym Beata Czekaj-Wiśniewska konkludując, że biblioteki tworzące do tej pory nzb czują się „zawieszane w próżni”. W odpowiedzi Krzysztof Sałaciński, radca ministra w MKiDN stwierdził (zastrzegając, iż robi to bez upoważnienia), że prace nad nzb nadal trwają i trzeba czekać na wytyczne. Jednocześnie poinformował zebranych o innych działaniach MKiDN w zakresie ochrony dóbr kultury, m.in. o udziale w ćwiczeniach Anakonda 12, organizacji spotkania Komitetów Błękitnej Tarczy, czy wyjeździe przedstawicieli Centrum Szkolenia w Krakowie do Gruzji w celu wymiany doświadczeń. Z kolei głos zabrała Ewa Potrzebnicka, zastępca dyrektora BN ds. ochrony i udostępniania zbiorów, informując, że w październiku br. planowane jest spotkanie Rady ds. Narodowego Zasobu Biblioteczny, w skład której wchodzi przedstawiciele różnych resortów, co pozwala na środowiskowe konsultacje i prace nad mechanizmami aplikacji. Apelowała o kontakt z członkami Rady i przesyłanie im swoich postulatów czy przemyśleń. W odpowiedzi, niżej podpisana sceptycznie odniosła się do skuteczności tych propozycji. Przypomniała, że w sprawie nzb MKiDN od dawna nie liczy się z głosem środowiska bibliotekarskiego, nie reaguje na przesyłane uwagi czy postulaty. Szeroko zakrojone konsultacje poprzedzające wydanie omawianego rozporządzenia w praktyce okazały się pozorowane. Głos Rady ds. NZB (jak wynika z wystąpienia M. Dworsatschka) też nie ma większego wpływu. Pozostaje tylko chronić najcenniejsze zbiory w swoich bibliotekach, na miarę własnych możliwości, tak jak to robi CBW, gospodarz konferencji.

Podsumowując obrady Beata Czekaj-Wiśniewska zgodziła się z tym stanowiskiem. *Trzeba robić swoje – stwierdziła – chronić zbiory jak dotąd, bo nikt nas z tego obowiązku nie zwolnił.* Zapewniła, że materiały z konferencji zostaną wydane drukiem.

EWA STACHOWSKA-MUSIAŁ

W KILKU SŁOWACH

ZAPROSILI NAS

- Wójt Gminy Kije, Kierownik GBP w Kijach na spotkanie z cyklu „Od czwartego roczku, bez książeczki ani kroku” (17.10.)
- Biblioteka Śląska w Katowicach na kolejne spotkanie w Salonie Literackim M. Jagiełły (17.10.)
- MBP im. Ł. Górnickiego Galeria Książki w Oświęcimiu na wręczenie 19. Ogólnopolskiej Nagrody Literackiej im. K. Makuszyńskiego (18.10.)
- WBP im. H. Łopacińskiego w Lublinie, Zbigniew Nestorowicz na promocję książki *Jan Paweł II w medalierstwie polskim* (18.10.)
- Biblioteka Publiczna m.st. Warszawy na XXII Sesję Varsavianistyczną „Bolesław Prus. Mieszkaniec, pisarz i kronikarz Warszawy” (19.10.)
- Książnica Cieszyńska na wernisaż wystawy „Na drodze do zapomnienia. Polacy na Zaolziu w latach 1920-1989” oraz promocję książki J. M. Roszkowskiego *Zapomniane Kresy. Spisz, Orawa i Czadeckie w świadomości i działaniach Polaków 1895-1925* (19.10.)
- Biblioteka Śląska w Katowicach na wręczenie Nagrody im. K. Miarki w Filharmonii Opolskiej (23.10.)
- MBP w Opolu na jubileusz 65-lecia biblioteki (23.10.)
- Biblioteka Śląska w Katowicach na wystawy jubileuszowe z okazji 90-lecia: „Z dziejów Biblioteki Śląskiej” (Sala Albertynka, 23.10.), „Najcenniejsze. Ze zbiorów Biblioteki Śląskiej” (24.10.)
- Biblioteka Śląska w Katowicach na Krajowy Kongres Kultury Książki (24-26.10.)
- Nowohucka Biblioteka Publiczna w Krakowie z okazji Roku Janusza Korczaka na konferencję, której ideą są słowa J. Korczaka „Nie wolno zostawiać świata takim, jakim jest” (25.10.)
- Muzeum Drukarstwa Warszawskiego, oddział Muzeum Historycznego m.st. Warszawy, Towarzystwo Bibliofilów Polskich w Warszawie na otwarcie wystawy „Tamte lata, co minęły. Wystawa kalendarzyków listkowych ze zbioru Romana Nowoszewskiego” (25.10.)
- Polska Izba Książki, Izba Wydawców Prasy na panel dyskusyjny „Rola wydawcy w dobie społeczeństwa informacyjnego” (25.10.)
- Polska Izba Książki na uroczystą Galę wręczenia nagród laureatom konkursu „PIK-owy Laur” (26.10.)
- WBP im. H. Łopacińskiego w Lublinie, Wydawnictwo JEDNOCZEŚNIE na wieczór autorski Andrzeja Poniedziałkiego (26.10.)
- Sądecka Biblioteka Publiczna im. J. Szujskiego w Nowym Sączu na Zaduszki Literackie 2012: „Wspomnienie o Mieczysławie Smoleniu” (06.11.)
- Biblioteka Śląska w Katowicach na konferencję popularnonaukową pt.: „Język niemiecki w regionie – niewykorzystana szansa?” (14.11.)

PRZEGLĄD PIŚMIENICTWA

- **Strategie gromadzenia zbiorów w bibliotekach polskich: materiały z IV Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej, Pobierowo, 15-17 września 2011 r. / pod red. Urszuli Ganakowskiej, Mirosławy Różyckiej ; Biblioteka Główna Uniwersytetu Szczecińskiego. – Szczecin, 2012. – 352 s. : il. ; 24 cm.**

Sensem istnienia bibliotek i jej podstawową funkcją jest jak najpełniejsze zaspokajanie czytelniczych i informacyjnych potrzeb użytkowników.

Kształtowanie użytecznej i zrównoważonej kolekcji udostępnianych materiałów, poprzez jej planowe i konsekwentne tworzenie stanowi przywołaną w tytule strategię gromadzenia zbiorów bibliotecznych.

Prezentowana publikacja Uniwersytetu Szczecińskiego, będąca pokłosiem ogólnopolskiej konferencji naukowej, staraniem autorów i redaktorów, przybliża zagadnienie na szerokim tle doświadczeń bibliotek akademickich.

Otwiera ją Z. Gębołyś (*Zasady gromadzenia zbiorów w bibliotekach uniwersyteckich: doświadczenia polskie i zagraniczne*), prezentując specjalnie przygotowaną ankietę, zawierającą kryteria formalne i uzupełniające dot. polityki gromadzenia, która jest *procesem złożonym, obejmującym tak czynności techniczne, organizacyjne, jak i koncepcyjne*. Badaniem objęto 62 biblioteki – w tym 17 polskich i 45 niemieckich. Rekonesans dotyczył kryteriów doboru dokumentów, priorytetów, zasięgu chronologicznego, źródeł dostaw, selekcji materiału etc. Odpowiedzi respondentów zarówno polskich, jak i niemieckich w większości potwierdziły hipotezy badawcze i praktykowane rozwiązania.

Badania ankietowe są również podstawą referatu M. Jaworskiej i E. Rzeskiej (*Organizacja gromadzenia zbiorów w bibliotekach uniwersyteckich: problemy i kierunki przemian*). Ankieta, przeprowadzona wiosną 2011 r. obejmowała strukturę organizacyjną oddziałów gromadzenia bibliotek naukowych, zasady i formy współpracy z czytelnikami oraz używane moduły i programy komputerowe. Wyniki badań posłużą do kształtowania polityki gromadzenia, uwzględniającej dziedzinę wiedzy uczelni, jej roli dydaktycznej, jak również dostępu do zasobów cyfrowych. Autorki postulują *potrzebę rozwijania stanowisk bibliotekarzy dziedzinowych, merytorycznie odpowiedzialnych za kompletowanie zasobów z poszczególnych dziedzin wiedzy, pełniących funkcję swego rodzaju pomostu między biblioteką a pracownikami naukowymi*.

Nowoczesność wkraczająca we wszystkie dziedziny życia nie ominęła, oczywiście, bibliotek. Ten aspekt kompletowania zbiorów przybliży kolejne badanie ankietowe, zaprezentowane przez K. Żmigrodzką (*Analiza funkcjonalności modułu gromadzenia w bibliotekach „prolibowych”*). Ankietę rozesłano do bibliotek korzystających z modułu: Gromadzenie zintegrowanego systemu bibliotecznego PROLIB – z prośbą o ocenę operacji przeprowadzanych za jego pośrednictwem w tym planowania, zamówień, akcesji, bieżącego monitoringu. Z istniejącego od 1993 r. PROLIB-u korzysta obecnie 116 polskich bibliotek. Wyniki badania potwierdziły zgodność przydatność modułu, znacznie usprawniającego działalność oddziałów gromadzenia w codziennej praktyce.

Moduł gromadzenia w zintegrowanym systemie bibliotecznym KOHA, wykorzystującym oprogramowanie open source zaprezentowała B. Kozłowska (*Model gromadzenia w Bibliotece Głównej Uniwersytetu Szczecińskiego i jego implikacje dla wdrażanego modułu gromadzenia*). Działający od 2006 r. system z klasyczną budową modułową spełnia wszystkie wymogi zintegrowanego systemu bibliotecznego. Przystosowany jest do zadań dużej biblioteki akademickiej z centralnym systemem gromadzenia zarówno dla biblioteki głównej, jak i bibliotek wydziałowych, doskonale sprawdza się w zarządzaniu procesem kompletowania zbiorów.

Dla bibliotek technicznych, nie dysponujących egzemplarzem obowiązkowym, istotną alternatywą są wydawnictwa w formie elektronicznej. A. Potocka (*Gromadzenie wydawnictw zwartych w wersji elektronicznej w bibliotece naukowej na przykładzie Biblioteki Głównej Politechniki Warszawskiej – analiza wybranych platform*) prześledziła dostępne platformy: ibuk, ebrary, dawsonera, jako dogodną formę zbiorów udostępnianych użytkownikom.

Automatyzacja czynności gromadzenia, badanie preferencji czytelniczych i bieżący monitoring działalności wydawniczej to korzyści wynikające z integracji centralnych baz (NUKAT, baza ISBN) z bazą lokal-

nej biblioteki. Na podstawie doświadczeń Biblioteki Uniwersyteckiej w Toruniu przedstawił je G. Szturo (*Wykorzystanie centralnych baz w pracy gromadzenia*).

Gromadzenie zbiorów elektronicznych na podstawie doświadczeń Biblioteki Politechniki Koszalińskiej przybliżyła I. Dalami (*Bibliotekarz w poszukiwaniu kompromisu – potrzeby użytkowników baz online a ograniczenia finansowe bibliotek akademickich*). Nowoczesne udostępnianie utrzymuje stałą dynamikę, mimo częstych trudności, wynikających z ograniczonego budżetu biblioteki uczelnianej. Autorka dokonuje przeglądu pozyskiwanych baz online w drodze umów licencyjnych na tle możliwości finansowych biblioteki.

Wymiana jest trzecim, obok zakupu i egzemplarza obowiązkowego, źródłem pozyskiwania zbiorów. Prowadzenie jej wymaga stałego monitoringu, opiera się na rzetelności zawodowej i zaufaniu w kontaktach międzyludzkich zarówno w kraju, jak i za granicą. Tę formę strategii gromadzenia przedstawia B. Krężel (*Wymiana jako źródło pozyskiwania wydawnictw*) oraz B. Chmielewska (*Strategia gromadzenia literatury obcojęzycznej w Bibliotece Uniwersyteckiej w Warszawie: kupno zagraniczne i wymiana zagraniczna*).

Szczególną pozycję w kompletowaniu materiałów bibliotecznych zajmują dary, jako droga uzupełniania zbiorów o cenne publikacje, niemożliwe do pozyskania w inny sposób. Strategia gromadzenia darowizn jest specyficzna – nie podlega planowaniu, wymaga starannej oceny, selekcji, właściwego stosunku do darczyńcy i dyplomacji, gdy trzeba odmówić przyjęcia daru. Problemy związane z darami interesująco prezentuje K. Cieślík (*Dary w racjonalnym gromadzeniu*). Zagadnienie to podejmuje również E. Amghar (*Wydawnictwa drugoobiegowe darowane Bibliotece Jagiellońskiej na początku lat 90.*), omawiając materiał pozyskany w wyniku apelu, ogłoszonego przez „Jagiellonkę” po zniesieniu cenzury w 1990 r.

Gromadzenie zbiorów bibliotecznych obejmuje swym zasięgiem wszystkie rodzaje dokumentów. Obok podstawowych wydawnictw zwartych i ciągłych – zbiory specjalne, a wśród nich stare druki. E. Grigonis (*Specyfikacja gromadzenia starych druków Biblioteki Uniwersyteckiej w Wilnie*) prezentuje historię kolekcji od XVI do połowy XIX w. Pochodząca z darów szlachty, ziemiaństwa, oficyn jezuitów i mecenasów, uzupełniana jest w niewielkim stopniu z powodu niedostatków finansowych. Autor ma nadzieję na powiększenie zbiorów drogą sponsoringu.

Podobne nadzieje żywi A. Łojko (*Stare druki Książnicy Pomorskiej: strategia gromadzenia*), przedstawiająca dzieje zbioru od pierwszych lat istnienia biblioteki. Autorka liczy na poszerzenie kolekcji poprzez nowe źródła pozyskiwania funduszy – projekty specjalne, sponsoring, aukcje internetowe.

Biblioteki gromadzą też rękopisy, o których interesująco pisze C. Judek (*Strategia pozyskiwania rękopisów jako element budowania tożsamości lokalnej: na przykładzie Książnicy Pomorskiej w Szczecinie*) oraz dokumenty życia społecznego w prezentacji B. Firlu (*Gromadzenie dokumentów życia społecznego w Bibliotece Akademii Sztuk Pięknych w Katowicach*).

Rodzaj dokumentów, gromadzonych przez biblioteki, a zwłaszcza ich zakres tematyczny determinuje profil uczelni, przy której działa biblioteka. Wspomniane dżsy, katalogi z wystaw, plakaty, monografie artystów i inne tego typu wydawnictwa, często niskonakładowe, ulotne stanowią podstawę zbiorów bibliotek szkół artystycznych – S. Sobczyk (*Taktyka gromadzenia zbiorów w bibliotece artystycznej na przykładzie Biblioteki Głównej Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie*).

Innego rodzaju literaturę oferuje biblioteka prawnicza – I. Sagan (*Trendy gromadzenia druków zwartych w polskich bibliotekach prawniczych*); innego ekonomiczna – E. Mydlarz (*Formy gromadzenia druków zwartych w Bibliotece Głównej Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu*); jeszcze innego – chemiczna: A. Bajda, A. Gryta (*Gromadzenie zbiorów w bibliotece specjalistycznej na przykładzie Biblioteki Wydziału Technologii i Inżynierii Chemicznej Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego w Szczecinie*) lub bankowa – J. Przybysz (*Strategia gromadzenia zbiorów w małej bibliotece naukowej na przykładzie Biblioteki Wyższej Szkoły Bankowej w Poznaniu*).

Specyficzną strukturę mają zbiory bibliotek politechnicznych – T. Glapa, B. Nowosielska (*Dokąd zmierzamy: modelowanie polityki gromadzenia zbiorów Biblioteki Politechniki Opolskiej*), odmienną – humanistycznych: E. Podolan (*Gromadzenie zbiorów rosyjskojęzycznych w Bibliotece Neofilologicznej Uniwersytetu Zielonogórskiego*); D. Burtan (*Gromadzenie zbiorów w Bibliotece Wydziału Zarządzania i Komunikacji Społecznej Uniwersytetu Jagiellońskiego*).

W publikacji nie zabrakło też doświadczeń w zakresie gromadzenia największych bibliotek akademickich. E. Dąbrowska (*Współczesna polityka gromadzenia zbiorów Biblioteki Jagiellońskiej – tradycja i nowoczesność*) prezentuje zbiory Biblioteki Jagiellońskiej, współczesne i historyczne, zaś M. Filas i D. Gozdał (*Bogactwo form gromadzenia: zazdrość czy współczucie?*) przybliżają doświadczenia w zakresie gromadzenia wydaw-

nictw ciągłych Biblioteki Uniwersyteckiej w Warszawie. A. Kowalczyk (*Strategie gromadzenia zbiorów w naukowych bibliotekach Płocka*) dokonuje interesującego przeglądu na materiale doświadczeń największych płockich bibliotek.

Niebagatelne znaczenie w kształtowaniu procesu gromadzenia ma wpływ użytkowników. Relacja ta przypomina naczynia połączone – użytkownik oczekuje od biblioteki szybkiej i coraz to nowszej informacji, zaś jego potrzeby determinują proces pozyskiwania źródeł.

Zagadnienie to podejmuje D. Olejnik (*Gromadzenie zbiorów w kontekście zarządzania jakością w bibliotece akademickiej: współpraca na linii biblioteka - czytelnik, użytkownik, klient*) oraz E. Goumissi (*Znaczenie współpracy i kontaktu z użytkownikiem w zakresie profilowania zbiorów na przykładzie Biblioteki Głównej Politechniki Wrocławskiej: wykorzystanie kontaktów naukowych z francuskimi bibliotekami*). Oba wystąpienia podkreślają znaczenie badania preferencji czytelniczych, komunikacji (zwłaszcza elektronicznej) oraz aktywnego włączenia użytkownika w proces budowania i kształt zbiorów.

Publikację zamyka B. Wilczewska (*Specyfika gromadzenia zbiorów w Bibliotece Muzeum Podlaskiego w Białymstoku*) oraz P. Pitala (*Znani ludzie w służbie literatury: współpracownicy „Pamiętnika Towarzystwa Tatrzańskiego”*) w ciekawy sposób przypominając pismo o charakterze interdyscyplinarnym, na którego łamach publikowali m.in. Asnyk, Chałubiński, Kasprowicz, Pawlikowski i Zaruski.

Prezentowana publikacja jest pozycją ważną, aktualną i potrzebną. Przedstawia złożony proces kompletowania zbiorów ze szczegółową charakterystyką źródeł ich pozyskiwania, ograniczeniami i trudnościami – poprzez pryzmat doświadczeń praktycznych wielu bibliotek akademickich. Ogromna ilość wydawnictw, będąca konsekwencją rozwoju nauki oraz ekspansja nowych technologii czynią ten proces coraz trudniejszym. Współczesny bibliotekarz pozostaje erudyta i przewodnikiem po zbiorach, ale w coraz większym stopniu staje się selekjonerem i agregatorem źródeł informacji naukowej.

Pewne zastrzeżenia może budzić układ i dobór materiałów w tomie, jednakże jest to publikacja, z której bogactwa czerpać powinni z powodzeniem wszyscy pracownicy oddziałów gromadzenia. I pamiętać, że chociaż zmienia się oblicze biblioteki, to *jedyną stałą wartością w tym dynamicznym procesie pozostaje praca bibliotekarza na rzecz użytkownika i jego potrzeb.*

DANUTA URBAŃSKA

▶▶ W KILKU SŁOWACH

Europejskie Biblioteki Siostrzane spotkały się w Piekarach Śląskich

Pierwszy międzynarodowy projekt zrealizowała Miejska Biblioteka Publiczna w Piekarach Śląskich. Wizyta przygotowawcza SISTER LIBRARIES IN ACTION FOR YOUTH odbyła się w ramach programu „Młodzież w działaniu” (akcja 4.3. Szkolenie i tworzenie sieci) w dniach od 11 do 14 września 2012 r. Przez cztery dni w ramach naszego projektu w MBP w Piekarach Śląskich gościły przedstawicielki czterech bibliotek europejskich: z ArucasMunicipal Library na Gran Canaria w Hiszpanii, z Iisalmi City Library w Finlandii, z KaunasCounty Public Library na Litwie oraz z Korčula City Library “Ivan Vidali” w Chorwacji.

Celem spotkania było ulepszenie i rozwinięcie aktualnej współpracy z naszymi Bibliotekami Siostrzanymi oraz przygotowanie wspólnych nowatorskich międzynarodowych projektów angażujących młodych ludzi w ramach innych akcji programu.

(Aleksandra Zawalska-Hawel, MBP w Piekarach Śląskich)

2013 rok Europejskim Rokiem Obywateli

Rok 2013 został oficjalnie ogłoszony Europejskim Rokiem Obywateli. Po 20 latach od wprowadzenia obywatelstwa UE obchody Europejskiego Roku Obywateli skupia się zarówno na tym co już dotychczas udało się dla obywateli osiągnąć, jak i na zaspokajaniu ich oczekiwań na przyszłość.

Źródło: ngo.pl

PUBLIKACJE OTRZYMANE

Z WBP im. W. Gombrowicza w Kielcach „Świętokrzyskie. Środowisko. Dziedzictwo kulturowe. Edukacja Regionalna”, kwiecień-sierpień 2012 nr 8 (12)

Z WBP im. H. Łopacińskiego w Lublinie „Dostrzegacz Biblioteczny” R. XVII nr 1 (65), nr 2 (66) 2012

Z WBP i Centrum Animacji Kultury w Poznaniu „Poradnik Bibliograficzno-Metodyczny” R. XLV nr 4 (2012).

Z Fundacji Orange *Dźwięki marzeń: reportaże i rozmowy.* Warszawa 2012
Maria Gallardo, Miguel Gallardo: *Maria i ja.* Warszawa 2012

SYGNAŁY O NOWYCH PUBLIKACJACH

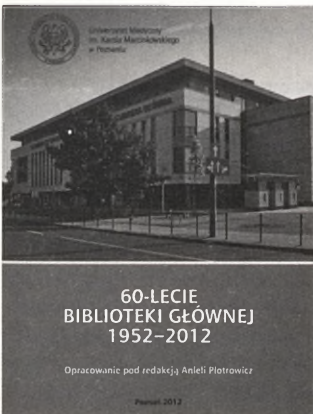
Przywara, Agnieszka. Starodruki w zbiorach Biblioteki Wyższego Seminarium Duchownego w Rzeszowie : zarys problematyki / Agnieszka Przywara. – Rzeszów; Kolbuszowa : Miejska i Powiatowa Biblioteka Publiczna, 2012.

Omawiana publikacja została przygotowana na podstawie pracy magisterskiej Autorki napisanej w 2008 r. w Instytucie Informacji Naukowej i Studiów Bibliologicznych Uniwersytetu Warszawskiego pod kierunkiem dr hab. Anny Kamler. Jest to pierwsza praca, która tak wnikliwie opisuje zbiór starych druków przechowywanych w Bibliotece Wyższego Seminarium Duchownego w Rzeszowie. Zgromadzono tam 29 cennych starodruków – najstarszy pochodzi z 1596 r., najmłodszy z 1800 r. Najwięcej jest starodruków w języku łacińskim i francuskim. Nie zostały one dotąd skatalogowane i opracowane.

Autorka ustaliła proveniencje większości druków, opisała oprawy i znaki wodne oraz skatalogowała je wg obowiązujących norm.

Praca opiera się przede wszystkim na badaniach własnych Autorki, która od ośmiu lat pracuje w Bibliotece WSD. Pierwszy rozdział pracy został poświęcony historii Biblioteki WSD w Rzeszowie, dziejom diecezji oraz dziejom Seminarium. Drugi to analiza badań starodruków zgromadzonych w Bibliotece (układ książek jest chronologiczny). Rozdział trzeci dotyczy znaków wodnych, a czwarty stanowi katalog opisujących druków. W zakończeniu zawarto podsumowanie i informacje o podstawach badawczych.

Praca zaopatrzona jest również w obszerną bibliografię.

Uniwersytet Medyczny im. Karola Marcinkowskiego (Poznań). Biblioteka Główna. 60-lecie Biblioteki Głównej 1952-2012 / oprac. pod red. Anieli Piotrowicz; Uniwersytet Medyczny im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu. – Poznań : Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Medycznego im. Karola Marcinkowskiego, 2012.

Prezentowana publikacja poświęcona jest Bibliotece Głównej Akademii Medycznej i Uniwersytetu Medycznego im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu. Biblioteka powstała w 1952 r.

W początkowym okresie sytuacja lokalowa Biblioteki była bardzo trudna, co ograniczało jej dalszy rozwój i funkcjonalność.

W 2001 r. pojawiła się idea budowy Biblioteki na terenie kampusu uczelni. W latach 2002-2008 idea ta nabrała realnych kształtów i powstał projekt Centrum Medycznej Informacji Naukowej powiązanej z Centrum Dydaktyczno-Kongresowym. W 2007 r. oddano do użytku część Kongresowo-Dydaktyczną, a w 2010 r. część biblioteczną budynku.

Biblioteka dysponuje obecnie prawie 4-krotnie większą powierzchnią, co stwarza optymalne warunki do studiowania i pracy naukowej. Biblioteka posiada cztery czytelnie - ogólną, czasopism, pracowników nauki, multimedialną. Poza swoimi zasadniczymi funkcjami pełni rolę multimedialnego

centrum edukacyjnego i centrum naukowej informacji medycznej. Umożliwia to nowoczesna organizacja przestrzeni bibliotecznej.

Zasadniczą część pracy stanowi dorobek piśmienniczy Biblioteki Głównej. Z okazji 60-lecia istnienia Biblioteki przygotowano „Bibliografię publikacji pracowników Biblioteki Głównej Uniwersytetu Medycznego im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu”. Opracowano ją wg klucza autorskiego, a w obrębie każdego autora jest układ chronologiczny, a w ramach roku alfabetyczny. Bibliografię sporządziła Maria Kuczowska na podstawie drukowanych bibliografii i danych z bazy bibliograficznej pracowników UM w Poznaniu.

Inwestycje koncernów na polskim rynku medialnym : wybrane zagadnienia / pod red. Lidii Pokrzyckiej. – Lublin : Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, 2012.

W przedstawianej publikacji opisano działania inwestycyjne wybranych koncernów zajmujących się działalnością wydawniczą. Omówiono działalność następujących koncernów:

- Agory S.A. i jej mediów w latach 1989-2011 (Bogdan Borowik),
- Axel Springer Polska. Historię i działalność wydawniczą (Katarzyna Bartoń),
- Grupy Bauer Media w Polsce. Działalność i kierunki rozwoju (Małgorzata Adamik-Szysiak),
- Polskie inwestycje koncernów Orkla/Mecom i Polskapresse (Lidia Pokrzycka).

Agora w ciągu 20 lat stała się jednym z największych przedsiębiorstw multimedialnych w Polsce. Wydawana przez spółkę „Gazeta Wyborcza” była pierwszym niezależnym dziennikiem. Do rozwoju „Gazety” przyczyniło się powstanie mutacji lokalnych i dodatki tematyczne do części ogólnoinformacyjnej. Poczytność przełożyła się na zainteresowanie reklamodawców. Mocna pozycja finansowa stworzyła możliwości kolejnych inwestycji na rynku prasowym, radiowym, internetowym. W 1999 r. Agora weszła na Giełdę Papierów Wartościowych w Warszawie.

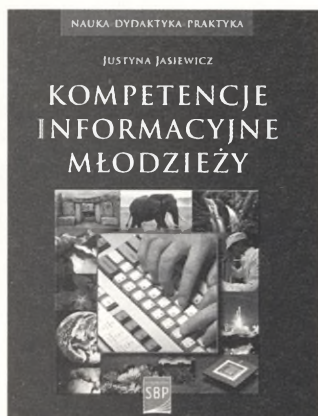
Z kolei wydawnictwo niemieckie Ringier Axel Springer rozwija się na polskim rynku dynamicznie, mimo kryzysu, dzięki zasobom wypracowanym na rynku niemieckim. W Polsce Axel Springer specjalizuje się przede wszystkim w dziedzinie prasy kobiecej, motoryzacyjnej i komputerowej. I tutaj osiąga największe zyski. Wydawnictwo jest nowoczesne, atrakcyjne graficznie, zgodnie ze światowymi trendami i standardami.

Koncern Bauer nastawiony jest na wydawanie magazynów przeznaczonych dla kobiet (43%), czasopism telewizyjno-rozrywkowych (26%), branżowych (17%), młodzieżowych (14%). Wysokonakładowa, kolorowa prasa oddziałuje na czytelników grafiką. Tekst ograniczony jest do krótkich informacji podanych prostym językiem. Taka prasa promuje konsumpcyjny styl życia, a celem koncernu są wysokie wyniki sprzedaży. Bauer tworzy głównie polskojęzyczne mutacje własnych pism wydawanych w innych krajach. Na polskim rynku jest już od 20 lat i jak widać dla rozwoju koncernu ważne są nie tylko pieniądze, ale też dostosowanie oferty do zmieniających się potrzeb odbiorców.

Na polskim rynku mediów regionalnych działają norweska Orkla, od 2006 r. jako brytyjski Mecom (Media Regionalne) i niemiecki Passauer Neue Presse (Polskapresse). Koncerny inwestujące na polskim rynku regionalnym dostosowują się do zmiennych warunków i chcą być jak najbardziej konkurencyjne wobec innych środków masowego przekazu. Przyszłość mediów regionalnych leży w inwestycjach internetowych. Aby utrzymać swoją pozycję prasa regionalna musi inwestować w portale i strony www, które są powiązane z najważniejszymi tytułami prasowymi.

LIDIA BĄKOWSKA

Z OFICyny WYDAWNICZEJ SBP

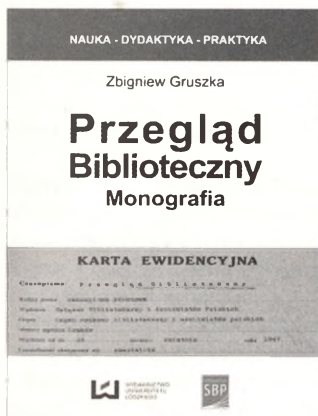

Jasiewicz, Lucyna. **Kompetencje informacyjne młodzieży: analiza – stan faktyczny – kształcenie: na przykładzie Polski, Niemiec i Wielkiej Brytanii** / Justyna Jasiewicz; Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich. – Warszawa: Wydawnictwo Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich, 2012. – 238, [2] s. : il., w tym kolor. – (Nauka, Dydaktyka, Praktyka; 138).

Autorka omawianej publikacji prezentuje charakterystyki pokolenia ludzi w wieku 14-16 lat, jako użytkowników nowych mediów. Na tle przemian społecznych w perspektywie technologii informacyjnych i komunikacyjnych bada poziom ich kompetencji informacyjnych. Przedstawia wyniki wybranych badań empirycznych przeprowadzonych na grupie niemal 150 uczniów w wieku gimnazjalnym z Polski, Niemiec i Wielkiej Brytanii, analizuje programy nauczania z tych krajów, a także dokonuje oceny polskiego systemu kształcenia w zakresie information literacy. Autorka opisuje źródła informacji wykorzystywane przez młodzież w procesie kształcenia, sposoby oceny wiarygodności informacji, a także kłopoty, z jakimi młodzi ludzie spotykają się prowadząc poszukiwania w środowisku sieciowym. Przewiduje intensywność korzystania z nowych mediów. Dowodzi, że kompetencje informacyjne to warunek aktywnego uczestnictwa w społeczeństwie XXI w.

Material zawarty w publikacji może być wykorzystany do wytycznych lub programów kształcenia kompetencji informacyjnych na poziomie edukacji szkolnej.

Material zawarty w publikacji może być wykorzystany do wytycznych lub programów kształcenia kompetencji informacyjnych na poziomie edukacji szkolnej.

Gruszka, Zbigniew. **Przegląd Biblioteczny: monografia** / Zbigniew Gruszka; Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich. – Warszawa : Wydawnictwo Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich, 2012. – 292 s. : il. – (Nauka, Dydaktyka, Praktyka ; 139).

Niniejsza monografia jest poświęcona pierwszemu naukowemu periodykowi bibliotekarskiemu ukazującemu się w Polsce od 1927 r. „Przegląd Biblioteczny” skierowany do środowiska bibliotekarskiego zawsze podejmował ważne zagadnienia z zakresu szeroko pojętej bibliologii, bibliotekarstwa, działalności bibliotecznej. Badając historię czasopisma autor zwrócił uwagę na zawartość treściową artykułów, dokonał analizy najbardziej popularnych zagadnień i prześledził zachodzące zmiany w układzie i szacie graficznej, a także cechach fizycznych periodyku. Zbigniew Gruszka w poszczególnych rozdziałach tej publikacji zawarł historię oraz analizę zawartości „Przeglądu Bibliotecznego”.

Autor we wstępie podaje: *praca ta ukazuje rolę, jaką periodyk odegrał w usamodzielnieniu się i rozwoju dyscypliny bibliotekoznawstwa i informacji naukowej, może też stanowić punkt wyjścia do zbadania pisma z perspektywy ingerencji cenzorskich.*

Pracę uzupełniają ilustracje, bibliografia wykorzystanych publikacji, spis autorów „Przeglądu Bibliotecznego” z lat 1927-2010 oraz indeks osobowy.

MARZENA PRZYBYSZ

Zapraszamy do sklepu Wydawnictwa SBP (<http://www.sbp.pl/sklep/>); spredaz@sbp.pl

PRAWO BIBLIOTECZNE

Nowe rozporządzenie płacowe

©iStockphoto.com/rzelich

W Dzienniku Ustaw z 8 października 2012 r. (poz. 1105) opublikowane zostało nowe rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 3 października 2012 r. w sprawie wynagradzania pracowników instytucji kultury. Weszło ono w życie z dniem 9 października 2012 r., ale z mocą od dnia 2 lipca 2012 r. Do 1 lipca 2012 r. obowiązywało dotyczące m.in. bibliotek rozporządzenie Ministra Kultury i Sztuki z 23 kwietnia 1999 r. w sprawie zasad wynagradzania pracowników zatrudnionych w instytucjach kultury prowadzących działalność, w szczególności w zakresie upowszechniania kultury (Dz. U. Nr 45, poz. 446 z późn. zm.).

Nowe rozporządzenie płacowe wydane zostało w związku z nowelizacją z dnia 31 sierpnia 2011 r. ustawy z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej (tj.: Dz. U. z 2012 r. poz. 406), która wprowadziła przepisy regulujące zasady wynagradzania pracowników instytucji kultury (art. 31-31d powyższej ustawy), wraz z nową delegacją ustawową do wydania rozporządzenia wykonawczego w tym zakresie (por. art. 31d ust. 2 powyższej ustawy).

Nowe rozporządzenie określa przede wszystkim (w par. 3-8) warunki przyznawania i wypłacania przewidzianych ustawowo dodatków, stanowiących składniki wynagrodzenia pracowników instytucji kultury, w tym bibliotek (dodatku funkcyjnego, specjalnego oraz dodatku za wieloletnią pracę, czyli dodatku stażowego), jak również warunki wypłacania i ustalania prawa do nagrody jubileuszowej i jednorazowej odprawy pieniężnej przysługującej w związku

z przejściem na emeryturę lub rentę z tytułu niezdolności do pracy.

W nowym rozporządzeniu, w par. 2, ustalony został też wykaz stanowisk pracy w instytucjach kultury. Z punktu widzenia bibliotek istotne są pkt 1 i 3 powyższego przepisu. W pkt 1 par. 2 wskazane zostały stanowiska pracowników zarządzających w instytucjach kultury w ogólności, a więc także w bibliotekach, którymi są dyrektor, zastępca dyrektora oraz główny księgowy. Natomiast w pkt 3 par. 2 stanowiska pracy w innych instytucjach kultury niż instytucje artystyczne, czyli również w bibliotekach, wśród nich m.in. stanowiska starszego bibliotekarza, bibliotekarza i młodszego bibliotekarza.

W przeciwieństwie do poprzedniego rozporządzenia z 1999 r. nowe rozporządzenie nie zawiera załączników, określających m.in. tabele stawek wynagrodzenia zasadniczego.

RAFAŁ GOLAT

Małgorzata Jadwiga Idzikowska

14.07.1927 – 14.07.2011

14 lipca 2012 r. minął rok od śmierci mgr Małgorzaty Jadwigi Idzikowskiej, emerytowanego kustosa Biblioteki i Ośrodka Informacji Instytutu Chemii Organicznej i Fizycznej Politechniki Wrocławskiej.

Małgorzata Idzikowska urodziła się 14 lipca 1927 r. w Końskich w rodzinie Lucyny (z domu Szymańskich) i Juliusza Stankiewiczów.

Do szkoły powszechnej uczęszczała w Końskich, następnie w Kielcach rozpoczęła naukę w gimnazjum na kierunku humanistycznym, przerwana przez II wojnę światową. W czasie wojny przystąpiła do partyzantki. Była w obozie pracy w Lipsku. Do Wrocławia przyjechała w styczniu 1947 r. i zgłosiła się do gimnazjum o profilu matematyczno-fizycznym, gdzie poznała swojego przyszłego męża Andrzeja Idzikowskiego, późniejszego profesora Instytutu Chemii Nieorganicznej i Metalurgii Pierwiastków Rzadkich Politechniki Wrocławskiej. 30 października 1948 r. zawarli ślub kościelny, a 12 stycznia 1949 r. – cywilny. Mieli trójkę dzieci: 25 lutego 1949 r. przyszedł na świat pierwszy syn Hieronim Wojciech, 8 kwietnia 1950 r. urodził się drugi syn Grzegorz Juliusz, a 13 lipca 1951 r. – córka Małgorzata Aniela-Anna.

Małgorzata i Andrzej Idzikowscy doczekali się wnuczki, wnuka i trzech prawnuczek: od syna Grzegorza – wnuka Łukasza (od niego dwie prawnuczki: Laura i Sofija) i od córki – wnuczki Anny (prawnuczka: Wiktorja).

Po odchowaniu dzieci Małgorzata podjęła pracę zawodową. 9 maja 1955 r. została zatrudniona na etacie młodszego asystenta w Studium Wojskowym Politechniki Wrocławskiej. Od 30 października 1955 r. rozpoczęła pracę w Bibliotece Instytutów Chemicznych, przekształconej w 1956 r. w Bibliotekę Wydziału Chemicznego. Kolejno awansowała na stanowiska: referendarza (1955 r.), referenta administracyjnego

(1956 r.), starszego referenta administracyjnego (1959 r.), kierownika sekcji (1960 r.), starszego magazyniera bibliotecznego (1961 r.), bibliotekarza (1964 r.), starszego bibliotekarza (1970 r.) i kustosa (1972 r.). W 1968 r. odbyła miesięczną praktykę wakacyjną w Bibliotece Jagiellońskiej. W opinii przełożonych była pracownikiem sumiennym, obowiązkowym, energicznym, dobrym organizatorem. W latach 1965-1970 zaocznie studiowała bibliotekoznawstwo na Wydziale Filologicznym Uniwersytetu Wrocławskiego, a 29 czerwca 1971 r. uzyskała stopień magistra bibliotekoznawstwa.

W latach 1974-1975 pełniła funkcję kierownika Biblioteki i Ośrodka Informacji Instytutu Chemii Nieorganicznej i Metalurgii Pierwiastków Rzadkich. Od maja 1976 r. przeszła do pracy w Bibliotece i Ośrodku Informacji Instytutu Chemii Organicznej i Fizycznej PWr. (BI-4). 30 września 1982 r. odeszła na wcześniejszą emeryturę. Za długoletnią pracę w Politechnice Wrocławskiej została odznaczona Złotą Odznaką PWr. (1975 r.), Nagrodą Rektora PWr. (1977 r., 1978 r.) i Złotym Krzyżem Zasługi (1981 r.). Była działaczką „Solidarności podziemnej”. Przez wiele lat angażowała się w pomoc osobom bezdomnym jako wiceprzewodnicząca Zarządu Głównego Towarzystwa Pomocy im. Św. Brata Alberta. Była członkinią Franciszkańskiego Zakonu Świeczkich. Zmarła po długoletniej chorobie 14 lipca 2011 r. we Wrocławiu. Pochowana została 22 lipca 2011 r. na cmentarzu przy ul. Bujwida we Wrocławiu.

MAREK DUBIŃSKI

Z ŻYCIA SBP

SBP

 STOWARZYSZENIE
BIBLIOTEKARZY
POLSKICH

■ EKOLOGIA INFORMACJI W ŚRODOWISKU REGIONALNYM

Z okazji 95. rocznicy utworzenia Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich, 20.09.2012 r. w Akademii Pomorskiej w Słupsku odbyła się konferencja pod hasłem „Ekologia informacji w środowisku regionalnym”. Jej organizatorami byli: Zarząd Okręgu Pomorskiego SBP, Zarząd Oddziału Słupskiego SBP oraz Biblioteka Główna AP w Słupsku. Ekologia informacji to ważna dyscyplina nauki, która podejmuje problemy związane z selekcjonowaniem informacji, kształtowaniem odpowiedzialności za jakość informacji na poziomie regionalnym, ukazaniem zagrożeń wynikających z braku dbałości o jej poziom. Jest to szczególnie istotne obecnie, w momencie przekształcania się polskiego społeczeństwa w społeczeństwo wiedzy.

■ JUBILEUSZ 95-LECIA SBP

W dniu 4 października br., w Bibliotece Uniwersytetu Warszawskiego odbyła się uroczysta gala obchodów 95-lecia istnienia Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich, a także jubileusz ukazywania się czasopism naukowych: 85-lecia „Przeglądu Bibliotecznego” i 50-lecia „Zagadnień Informacji Naukowej”. Wśród zebranych obecni byli m.in. Zina Jarmoszuk – dyrektor Departamentu Mecenatu Państwa MKiDN, dr Tomasz Makowski – dyrektor Biblioteki Narodowej, prof. dr hab. Barbara Zybort – dziekan Wydziału Historycznego UW, prof. dr hab. Dariusz Kuźmina – dyrektor Instytutu Informacji i Studiów Bibliologicznych UW, Jacek Wojnarowski – Polsko-Amerykańska Fundacja Wolności, Jolanta Jeżewska i Jacek Królikowski – Fundacja Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego, członkowie honorowi SBP, przedstawiciele Instytutu Książki, Stowarzyszenia Księgarzy Polskich, Polskiego Towarzystwa Wydawców Książek, Towarzystwa Bibliotekarzy Nauczycieli Szkół Polskich, Polskiej Izby Książki, redaktorzy czasopism SBP, przedstawiciele struktur SBP, dyrektorzy bibliotek publicznych, akademickich, pedagogicznych. Przewodnicząca SBP, Elżbieta Stefańczyk przedstawiła historię

Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich, największe dokonania, wybitne osobowości organizacji należące do najwazniejszych postaci polskiego bibliotekarstwa, tradycję, ale zarazem i nowoczesność, która wprowadziła Stowarzyszenie w XXI wiek, pomaga mu działać dalej przy wykorzystaniu nowych, cyfrowych narzędzi komunikacji. Prof. Barbara Sosińska-Kalata, redaktor naczelna „Przeglądu Bibliotecznego”, omówiła historię rozwoju czasopisma, jego tematykę i siłę oddziaływania na wiele pokoleń bibliotekarzy. Potwierdzeniem wysokiej rangi czasopisma jest przyznanie mu najwyższej punktacji ministra nauki i szkolnictwa wyższego dla czasopism polskich z zakresu bibliologii i informatologii. Pani Profesor przybliżyła także sylwetki osób tworzących czasopismo – członków redakcji, Rady Redakcyjnej, grono znakomitych recenzentów oraz autorów najczęściej publikujących swoje artykuły. Następnie prof. Bożenna Bojar, redaktor naczelna „Zagadnień Informacji Naukowej” zwróciła uwagę, że jubileusz ZIN-u zbiega się z historią informacji naukowej, która pół wieku temu zaczęła kształtować się, jako odrębna dyscyplina wiedzy. Podkreśliła, że czasopismo wykreowało badawcze zainteresowanie językami informacyjnymi, towarzyszyło powstawaniu i patronowało rozwojowi tej specjalizacji. Jest bardzo popularne w środowisku naukowym, co potwierdziły wyniki najnowszych badań wskazujące, że artykuły w nim zamieszczone należą do grupy najczęściej cytowanych. Wyraziła też nadzieję, że ZIN przez kolejne lata będzie inspirował i dostarczał cennej wiedzy całemu środowisku. Kolejnym punktem programu były wystąpienia zaproszonych gości. Pani Zina Jarmoszuk odczytała list ministra Bogdana Zdrojewskiego. SBP otrzymało także prezent w postaci fotograficznego aparatu cyfrowego od FRŚI. Po wystąpieniach gości nadszedł czas na wręczenie odznaczeń, wyróżnień i nagród członkom SBP i zasłużonym bibliotekarzom. W pierwszej kolejności przyznano odznaczenia państwowe i resortowe. Wręczała je Zina Jarmoszuk. Złoty Medal „Za długoletnią służbę” otrzymali: Sylwia Błaszczyk (Biblioteka Śląska, członek ZG SBP), Marianna Brachfogel (pracownik Biura ZG SBP),

Stefan Kubów (przewodniczący Sekcji Bibliotek Niepaństwowych Szkół Wyższych ZG SBP, dyrektor Biblioteki Dolnośląskiej Szkoły Wyższej) i Elżbieta Matusiak (redaktor Wydawnictwa SBP). Srebrnym Medalem „Zasłużony Kulturze Gloria Artis” uhonorowano: prof. Bożennę Bojar, prof. Barbarę Sosińską-Kalotę, Elżbietę Stefańczyk, zaś Brązowym Medalem – Elżbietę Kampe (przewodniczącą okręgu opolskiego SBP). Honorową odznakę „Zasłużony dla Kultury Polskiej” otrzymali: Bożena Bartoszewicz-Fabiańska (okręg podlaski), Elżbieta Grzelakowska (okręg łódzki), Barbara Kicińska (okręg kujawsko-pomorski), Elżbieta Nowacka (okręg kujawsko-pomorski). Dyplom Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego otrzymały Hanna Okońska (okręg warmińsko-mazurski) oraz Katarzyna Winogrodzka (okręg mazowiecki). W trakcie uroczystości Elżbieta Stefańczyk i Janina Jagielska (przewodnicząca Komisji Odznaczeń i Wyróżnień SBP) wręczyły odznaczenia stowarzyszeniowe. Medalem Bibliotheca Magna Perennisque została uhonorowana Główna Biblioteka Pracy i Zabezpieczenia Społecznego. Odebrała go dyrektor Biblioteki, Anna Paszek. Medal „W dowód uznania” otrzymali Agnieszka Gołębiewska oraz Andrzej Spóz (okręg mazowiecki). Honorową Odznakę SBP otrzymała Anna Wołodko (okręg mazowiecki). Nagrodę Naukową SBP im. Adama Łysakowskiego za 2011 r. otrzymała dr hab. Małgorzata Korczyńska-Derkacz z Instytutu Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa Uniwersytetu Wrocławskiego za pracę: *Państwowy Instytut Książki (1946-49) i jego rola w rozwoju bibliologii, bibliotekarstwa i kultury książki w Polsce*. Nagroda została wręczona autorce wcześniej przez przewodniczącą Komisji Nagrody dr hab. Jadwigę Sadowską. W ogólnopolskim konkursie Bibliotekarz Roku decyzją internautów I miejsce i tytuł Bibliotekarza Roku 2011 zdobyła Małgorzata Kęпка, dyrektor Gminnej Biblioteki Publicznej w Koszarawie (woj. śląskie). II miejsce przyznano Małgorzacie Zińczuk, kierownicze Działu Udostępniania Zbiorów i Informacji w Miejskiej Bibliotece Publicznej we Włodawie, zaś III miejsce zajęła Danuta Krajewska, kierownik filii nr 11 Koszalińskiej Biblioteki Publicznej. W konkursie na najlepszy program Tygodnia Bibliotek 2012 I miejsce zdobyła Miejska Biblioteka Publiczna – Galeria Książki w Oświęcimiu (dyrektor Leszek Palus), II miejsce otrzymała Miejska Biblioteka Publiczna w Łańcucie (dyrektor Małgorzata Sońska), natomiast III miejsce Biblioteka Wydziału Politologii

i Studiów Międzynarodowych Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu (dyrektor Marzenna Cupa). W tegorocznym konkursie, oprócz nagród książkowych, Instytut Książki (zespół MAK+) ufundował nagrody specjalne w postaci Ipadów. Wręczała je przedstawicielka IK, Sylwia Czub-Kielczewska.

■ OPINIA SBP DOT. ROZPORZĄDZENIA MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ W SPRAWIE SZCZEGÓLOWYCH ZASAD DZIAŁANIA PUBLICZNYCH BIBLIOTEK PEDAGOGICZNYCH

W dniu 5 października 2012 r. SBP wystosowało list do Ministerstwa Edukacji Narodowej dotyczący projektu *Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej w sprawie szczegółowych zasad działania publicznych bibliotek pedagogicznych*. Potencjał i wieloletnie doświadczenie sieci bibliotek pedagogicznych może i powinno być wykorzystane w procesie realizacji zadań wynikających ze Strategii Rozwoju Kapitału Społecznego (zwłaszcza priorytetu 3.1.1. Zwiększenie dostępności treści edukacyjnych, naukowych i kulturowych w domenie publicznej) oraz w projektach związanych z programami uczenia się przez całe życie. Uwagi Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich dotyczą trzech zagadnień, które powinny być uszczegółowione w Rozporządzeniu (Zadania dotyczące wspomagania szkół i placówek oświatowych zostały w podobny sposób zapisane w rozporządzeniach dotyczących zasad działania publicznych poradni psychologiczno-pedagogicznych. Nowe zadania wspomagające działalność szkół i placówek oświatowych będą wymagały kwalifikacji związanych z zawodem nauczyciela. W rozporządzeniu brakuje koncepcji sieci bibliotek pedagogicznych. Brak wojewódzkich bibliotek pedagogicznych, pełniących funkcje koordynujące wobec innych bibliotek pedagogicznych w województwie będzie utrudniał systemową współpracę, wymianę doświadczeń, tworzenie wspólnych projektów).

■ BULWAR LITERACKI WE WŁOCŁAWKU

W dniach 14-15 lipca 2012 r. członkowie SBP we Włocławku w ramach odbywającego się w mieście Bulwaru Sztuki przygotowali dla mieszkańców cykl zajęć, konkursów i spotkań. Ta impreza była doskonałą okazją do upowszechniania wiedzy o książce i literaturze, wspierania i promowania wartości rodzinnych i integracji międzypokoleniowej. Była też okazją do promowania Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich jako instytucji sprzyjającej kreatywności i aktywności społecznej.

Z ŻYCIA SBP

SBP

STOWARZYSZENIE
BIBLIOTEKARZY
POLSKICH

■ EKOLOGIA INFORMACJI W ŚRODOWISKU REGIONALNYM

Z okazji 95. rocznicy utworzenia Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich, 20.09.2012 r. w Akademii Pomorskiej w Słupsku odbyła się konferencja pod hasłem „Ekologia informacji w środowisku regionalnym”. Jej organizatorami byli: Zarząd Okręgu Pomorskiego SBP, Zarząd Oddziału Słupskiego SBP oraz Biblioteka Główna AP w Słupsku. Ekologia informacji to ważna dyscyplina nauki, która podejmuje problemy związane z selekcjonowaniem informacji, kształtowaniem odpowiedzialności za jakość informacji na poziomie regionalnym, ukazaniem zagrożeń wynikających z braku dbałości o jej poziom. Jest to szczególnie istotne obecnie, w momencie przekształcania się polskiego społeczeństwa w społeczeństwo wiedzy.

■ JUBILEUSZ 95-LECIA SBP

W dniu 4 października br., w Bibliotece Uniwersytetu Warszawskiego odbyła się uroczysta gala obchodów 95-lecia istnienia Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich, a także jubileusz ukazywania się czasopism naukowych: 85-lecia „Przeglądu Bibliotecznego” i 50-lecia „Zagadnień Informacji Naukowej”. Wśród zebranych obecni byli m.in. Zina Jarmoszuk – dyrektor Departamentu Mecenatu Państwa MKiDN, dr Tomasz Makowski – dyrektor Biblioteki Narodowej, prof. dr hab. Barbara Zybort – dziekan Wydziału Historycznego UW, prof. dr hab. Dariusz Kuźmina – dyrektor Instytutu Informacji i Studiów Bibliologicznych UW, Jacek Wojnarowski – Polsko-Amerykańska Fundacja Wolności, Jolanta Jeżewska i Jacek Królikowski – Fundacja Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego, członkowie honorowi SBP, przedstawiciele Instytutu Książki, Stowarzyszenia Księgarzy Polskich, Polskiego Towarzystwa Wydawców Książek, Towarzystwa Bibliotekarzy Nauczycieli Szkół Polskich, Polskiej Izby Książki, redaktorzy czasopism SBP, przedstawiciele struktur SBP, dyrektorzy bibliotek publicznych, akademickich, pedagogicznych. Przewodnicząca SBP, Elżbieta Stefańczyk przedstawiła historię

Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich, największe dokonania, wybitne osobowości organizacji należące do najważniejszych postaci polskich bibliotekarstwa, tradycję, ale zarazem i nowoczesność, która wprowadziła Stowarzyszenie w XXI wiek, pomaga mu działać dalej przy wykorzystaniu nowych, cyfrowych narzędzi komunikacji. Prof. Barbara Sosińska-Kalata, redaktor naczelna „Przeglądu Bibliotecznego”, omówiła historię rozwoju czasopisma, jego tematykę i siłę oddziaływania na wiele pokoleń bibliotekarzy. Potwierdzeniem wysokiej rangi czasopisma jest przyznanie mu najwyższej punktacji ministra nauki i szkolnictwa wyższego dla czasopism polskich z zakresu bibliologii i informatologii. Pani Profesor przybliżyła także sylwetki osób tworzących czasopismo – członków redakcji, Rady Redakcyjnej, grono znakomitych recenzentów oraz autorów najczęściej publikujących swoje artykuły. Następnie prof. Bożenna Bojar, redaktor naczelna „Zagadnień Informacji Naukowej” zwróciła uwagę, że jubileusz ZIN-u zbiega się z historią informacji naukowej, która pół wieku temu zaczęła kształtować się, jako odrębna dyscyplina wiedzy. Podkreśliła, że czasopismo wykreaowało badawcze zainteresowanie językami informacyjnymi, towarzyszyło powstawaniu i patronowało rozwojowi tej specjalizacji. Jest bardzo popularne w środowisku naukowym, co potwierdziły wyniki najnowszych badań wskazujące, że artykuły w nim zamieszczone należą do grupy najczęściej cytowanych. Wyraziła też nadzieję, że ZIN przez kolejne lata będzie inspirował i dostarczał cennej wiedzy całemu środowisku. Kolejnym punktem programu były wystąpienia zaproszonych gości. Pani Zina Jarmoszuk odczytała list ministra Bogdana Zdrojewskiego. SBP otrzymało także prezent w postaci fotograficznego aparatu cyfrowego od FRŚI. Po wystąpieniach gości nadszedł czas na wręczenie odznaczeń, wyróżnień i nagród członkom SBP i zasłużonym bibliotekarzom. W pierwszej kolejności przyznano odznaczenia państwowe i resortowe. Wręczała je Zina Jarmoszuk. Złoty Medal „Za długoletnią służbę” otrzymali: Sylwia Błaszczyk (Biblioteka Śląska, członek ZG SBP), Marianna Brachfogel (pracownik Biura ZG SBP),

Stefan Kubów (przewodniczący Sekcji Bibliotek Niepaństwowych Szkół Wyższych ZG SBP, dyrektor Biblioteki Dolnośląskiej Szkoły Wyższej) i Elżbieta Matusiak (redaktor Wydawnictwa SBP). Srebrnym Medalem „Zasłużony Kulturze Gloria Artis” uhonorowano: prof. Bożennę Bojar, prof. Barbarę Sosińską-Kalotę, Elżbietę Stefańczyk, zaś Brązowym Medalem – Elżbietę Kampę (przewodniczącą okręgu opolskiego SBP). Honorową odznakę „Zasłużony dla Kultury Polskiej” otrzymali: Bożena Bartoszewicz-Fabiańska (okręg podlaski), Elżbieta Grzelakowska (okręg łódzki), Barbara Kicińska (okręg kujawsko-pomorski), Elżbieta Nowacka (okręg kujawsko-pomorski). Dyplom Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego otrzymały Hanna Okońska (okręg warmińsko-mazurski) oraz Katarzyna Winogrodzka (okręg mazowiecki). W trakcie uroczystości Elżbieta Stefańczyk i Janina Jagielska (przewodnicząca Komisji Odznaczeń i Wyróżnień SBP) wręczyły odznaczenia stowarzyszeniowe. Medalem Bibliotheca Magna Perennisque została uhonorowana Główna Biblioteka Pracy i Zabezpieczenia Społecznego. Odebrała go dyrektor Biblioteki, Anna Paszek. Medal „W dowód uznania” otrzymali Agnieszka Gołębowska oraz Andrzej Spóz (okręg mazowiecki). Honorową Odznakę SBP otrzymała Anna Wołodko (okręg mazowiecki). Nagrodę Naukową SBP im. Adama Łysakowskiego za 2011 r. otrzymała dr hab. Małgorzata Koczyńska-Derkacz z Instytutu Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa Uniwersytetu Wrocławskiego za pracę: *Państwowy Instytut Książki (1946-49) i jego rola w rozwoju bibliologii, bibliotekarstwa i kultury książki w Polsce*. Nagroda została wręczona autorce wcześniej przez przewodniczącą Komisji Nagrody dr hab. Jadwigę Sadowską. W ogólnopolskim konkursie Bibliotekarz Roku decyzją internautów I miejsce i tytuł Bibliotekarza Roku 2011 zdobyła Małgorzata Kępka, dyrektor Gminnej Biblioteki Publicznej w Koszarawie (woj. śląskie). II miejsce przyznano Małgorzacie Zińczuk, kierownicze Działu Udostępniania Zbiorów i Informacji w Miejskiej Bibliotece Publicznej we Włodawie, zaś III miejsce zajęła Danuta Krajewska, kierownik filii nr 11 Koszalińskiej Biblioteki Publicznej. W konkursie na najlepszy program Tygodnia Bibliotek 2012 I miejsce zdobyła Miejska Biblioteka Publiczna – Galeria Książki w Oświęcimiu (dyrektor Leszek Palus), II miejsce otrzymała Miejska Biblioteka Publiczna w Łańcucie (dyrektor Małgorzata Sońska), natomiast III miejsce Biblioteka Wydziału Politologii

i Studiów Międzynarodowych Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu (dyrektor Marzenna Cupa). W tegorocznym konkursie, oprócz nagród książkowych, Instytut Książki (zespół MAK+) ufundował nagrody specjalne w postaci Ipodów. Wręczała je przedstawicielka IK, Sylwia Czub-Kielczewska.

■ OPINIA SBP DOT. ROZPORZĄDZENIA MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ W SPRAWIE SZCZEGÓLOWYCH ZASAD DZIAŁANIA PUBLICZNYCH BIBLIOTEK PEDAGOGICZNYCH

W dniu 5 października 2012 r. SBP wystosowała list do Ministerstwa Edukacji Narodowej dotyczący projektu *Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej w sprawie szczegółowych zasad działania publicznych bibliotek pedagogicznych*. Potencjał i wieloletnie doświadczenie sieci bibliotek pedagogicznych może i powinno być wykorzystane w procesie realizacji zadań wynikających ze Strategii Rozwoju Kapitału Społecznego (zwłaszcza priorytetu 3.1.1. Zwiększenie dostępności treści edukacyjnych, naukowych i kulturowych w domenie publicznej) oraz w projektach związanych z programami uczenia się przez całe życie. Uwagi Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich dotyczą trzech zagadnień, które powinny być uszczegółowione w Rozporządzeniu (Zadania dotyczące wspomagania szkół i placówek oświatowych zostały w podobny sposób zapisane w rozporządzeniach dotyczących zasad działania publicznych poradni psychologiczno-pedagogicznych. Nowe zadania wspomagające działalność szkół i placówek oświatowych będą wymagały kwalifikacji związanych z zawodem nauczyciela. W rozporządzeniu brakuje koncepcji sieci bibliotek pedagogicznych. Brak wojewódzkich bibliotek pedagogicznych, pełniących funkcje koordynujące wobec innych bibliotek pedagogicznych w województwie będzie utrudniał systemową współpracę, wymianę doświadczeń, tworzenie wspólnych projektów).

■ BULWAR LITERACKI WE WŁOCŁAWKU

W dniach 14-15 lipca 2012 r. członkowie SBP we Włocławku w ramach odbywającego się w mieście Bulwaru Sztuki przygotowali dla mieszkańców cykl zajęć, konkursów i spotkań. Ta impreza była doskonałą okazją do upowszechniania wiedzy o książce i literaturze, wspierania i promowania wartości rodzinnych i integracji międzypokoleniowej. Była też okazją do promowania Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich jako instytucji sprzyjającej kreatywności i aktywności społecznej.

■ GŁOS NA SBP.PL!

Portal SBP przeszedł do II etapu w konkursie „Polski internet” w kategorii organizacja non profit. Za wszystkie oddane głosy serdecznie dziękujemy.

■ TRZECI KONGRES BIBLIOTEK PUBLICZNYCH Z UDZIAŁEM SBP

Kongres stworzył (11-12 października br.) sposobność do zaprezentowania modelu działania biblioteki publicznej w małej miejscowości. Model „Biblioteki z wizją” został opracowany przez Fundację Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego w oparciu o doświadczenia z realizacji Programu Rozwoju Bibliotek. Na tegoroczny kongres bibliotek przyjechało około 400 osób: bibliotekarek i bibliotekarzy z całej Polski, partnerzy oraz goście z zagranicy. Przez dwa dni uczestnicy kongresu wzięli udział w praktycznych zajęciach, zapoznali się z dobrymi praktykami, wymienili doświadczenia. Podczas otwarcia Rafał Kramza, prezes Fundacji Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego, dyrektor Programu Rozwoju Bibliotek stwierdził: *To ważne, ... wspólnie – z udziałem ważnych osób publicznych, ekspertów, przedstawicieli środowiska bibliotecznego, organizacji pozarządowych i biznesu – rozmawiać o tym, jak wielki potencjał mają biblioteki publiczne i co możemy zrobić, aby mogły się nadal rozwijać, przyciągać jeszcze więcej osób i przyczyniać się do wzmocnienia kapitału społecznego.* Podczas inauguracji kongresu odbyła się debata na temat wartości, którymi kieruje się „Biblioteka z wizją”. W debacie wzięli udział: Elżbieta Stefańczyk – przewodnicząca Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich, dr Tomasz Makowski – dyrektor Biblioteki Narodowej, Joanna Orlik – dyrektor Małopolskiego Instytutu Kultury i dr Alek Tarkowski – dyrektor Centrum Cyfrowego Projekt Polska. Uczestnicy podkreślili, że biblioteka jest w małych społecznościach jedynym, powszechnie dostępnym miejscem spotkań. Jest ażylem, w którym ciesząc się zaufaniem bibliotekarzy i bibliotekarki pomagają w poszukiwaniu wiedzy, umożliwiają kontakt z kulturą, a także dbają o integrację społeczności lokalnej. Pierwszy dzień kongresu był także okazją do spotkania Krajowego Partnerstwa na rzecz Rozwoju Bibliotek, które skupia przedstawicieli świata nauki, kultury, sektora pozarządowego (m.in. Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich), go-

spodarki, polityki oraz mediów. Uczestnicy kongresu mogli wziąć udział w 36 warsztatach. Każdy z poruszanych na nich tematach odpowiadał poszczególnym obszarom wizji biblioteki. Pierwszego dnia dowiedzieliśmy się, w jaki sposób nowoczesny design może przyciągnąć do biblioteki nowych użytkowników, jak biblioteka może pomóc w poszukiwaniu pracy i co zawiera niezbędny bibliotekarza ery nowoczesnych technologii. Podczas ostatniego dnia kongresu uczestnicy poznali m.in. sposoby korzystania z otwartych zasobów dostępnych w internecie, jak w atrakcyjny sposób opowiadać o działalności swojej biblioteki, w jaki sposób w bibliotece promować zdrowy tryb życia oraz sport. Warsztaty odbywały się w 9 blokach tematycznych. Jeden z nich „**Z jak zespoł!**” został przygotowany we współpracy ze Stowarzyszeniem Bibliotekarzy Polskich. Tematyka bloku ujęta w czterech sesjach dotyczyła współpracy w zespole bibliotecznym, np. relacji między dyrektorem a pracownikami, sytuacji zespołu rozproszonego (placówka główna i filie), motywowania pracowników, efektywnego zarządzania.

■ WYJAZD DO KATALONII ZORGANIZOWANY PRZEZ ZARZĄD ODDZIAŁU SBP W KRAKOWIE

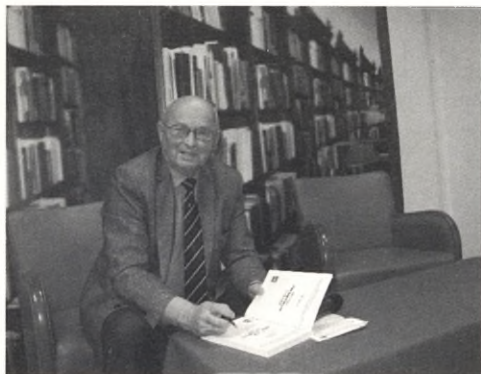
W dniach 7-16 września br. odbył się kolejny wyjazd zorganizowany pod auspicjami ZO SBP w Krakowie. Wzięli w nim udział nie tylko członkowie Stowarzyszenia z regionu Małopolski, ale także ze Śląska, Wrocławia, Poznania, Łodzi, a także sympatycy organizacji. Istotnym punktem wyprawy do Hiszpanii było zapoznanie się z działalnością Biblioteki Narodowej Katalonii w Barcelonie. W minionych latach organizowane były wyjazdy dla środowiska bibliotekarskiego do takich regionów, jak: Kornwalia i Szkocja na Wyspach Brytyjskich i Toskania we Włoszech.

■ REALIZACJA STRATEGII SBP

W dniu 10 października br., przedstawicielki SBP Elżbieta Stefańczyk, Elżbieta Górską, Jolanta Sępniak wzięły udział w spotkaniu z Darrenem Hoernerem, reprezentującym Fundację Billa i Melindy Gates opiekunem Programu Rozwoju Bibliotek w Polsce. W spotkaniu uczestniczyli Rafał Kramza Prezes Zarządu Fundacji Rozwoju Społeczeństwa oraz Jacek

Królikowski, specjalista FRSI. Przedstawiciele SBP omówili stan prac nad stowarzyszeniowym projektem ustawy o bibliotekach, przebieg konsultacji społecznych i harmonogram dalszych prac.

■ „DOKĄD ZMIERZAJĄ BIBLIOTEKI?” Z JANEM WOŁOSZEM

W dniu 25 października br. Biblioteka Publiczna m.st. Warszawy Biblioteka Główna Województwa Mazowieckiego, Zarząd Okręgu Mazowieckiego Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich, Koło Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich przy Bibliotece Publicznej m.st. Warszawy Bibliotece Główniej Województwa Mazowieckiego zorganizowało spotkanie z cyklu „Dokąd zmierzają biblioteki?” z Janem Wołoszem autorem książki wydanej przez Wydawnictwo SBP *Meandry polskiego bibliotekarstwa 1991-2011*.

■ I FORUM BIBLIOTEKARZY OPOLSZCZYZNY

W dniu 18 października 2012 r. z inicjatywy Szkolnego Multimediálnego Centrum Dydaktyczno-Bibliotecznego w Zespole Szkół w Dobrzemiu Wielkim odbyło się I Forum Bibliotekarzy Województwa Opolskiego „Moja biblioteka. Mój użytkownik”. Współorganizatorami konferencji były: Zarząd Okręgu Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich w Opolu oraz Biblioteka Główna Uniwersytetu Opolskiego. Patronat ho-

norowy nad Forum objęła przewodnicząca ZG SBP, Elżbieta Stefańczyk, która skierowała do uczestników okolicznościowy adres, a wsparcia medialnego udzieliły redakcje: „Nowej Trybuny Opolskiej”, Radia „Plus”, Radia „Opole” oraz „Głosu Nauczycielskiego”. Impreza zgromadziła: przedstawicieli władz oświatowych i samorządowych regionu oraz bibliotekarzy ze wszystkich typów bibliotek i młodzież uczestniczącą w zajęciach warsztatowych na różnych poziomach nauczania. Celem Forum była integracja środowiska bibliotekarskiego oraz wymiana poglądów i doświadczeń.

■ BIBLIOGRAFIA REGIONALNA W KOMUNIKACJI PUBLICZNEJ

W dniach 18-19 października 2012 r. w Wojewódzkiej Bibliotece Publicznej im. Hieronima Łopacińskiego w Lublinie odbyła się Ogólnopolska Konferencja „Bibliografia regionalna w komunikacji publicznej” – XXX Spotkanie Zespołu ds. Bibliografii Regionalnej przy ZG SBP. To jubileuszowe spotkanie odbyło się w roku obchodów jubileuszowych 105-lecia powstania Biblioteki Publicznej im. Hieronima Łopacińskiego. W spotkaniu uczestniczyły 52 osoby z bibliotek publicznych, bibliotek pedagogicznych, Uniwersytetu w Białymstoku i Biblioteki Narodowej. Podczas obrad kontynuowano tematykę, podjętą na poprzednich konferencjach w Kielcach i w Łodzi – dostępu do bibliografii regionalnych na stronach internetowych bibliotek, nazewnictwa i oferowanych użytkownikom kryteriów wyszukiwawczych. Stwierdzono, że bibliografie regionalne spełniają ważną rolę w komunikacji społecznej, dlatego należy podjąć starania o ich właściwą promocję, przejrzystą i łatwą w korzystaniu prezentację online. W dyskusji podejmowano tematy odnoszące się bezpośrednio do szczegółów warsztatu bibliografa regionalisty oraz problematyki ogólnej.

MARZENA PRZYBYSZ

Informacje dotyczące działalności Stowarzyszenia są dostępne także na <http://www.sbp.pl/sbp/dzialalnosc>

POSTAKTUALIA

Nie tylko bibliotekarstwo praktyczne jest narażone na mało przychylnie oceny potoczne – niezależnie od tego, jak funkcjonuje. Także nauka o bibliotece i o informacji nie cieszy się wzmogłą estymą, a nasze instytucje inb – ewentualnie z wyjątkiem warszawskiego – nie są przez innych uczonych zbyt szanowane. A piszę to, żeby nikt nikomu nie zazdrościł.

Ostatnio resort nauki ogłosił znowelizowaną listę naukowych czasopism punktowanych. Nie dla zabawy, bo za publikację w tym lub innym czasopiśmie otrzymuje się wskazaną liczbę punktów, która po zsumowaniu stanowi wyznacznik wartości (?!?) pracownika nauki, instytutu, uczelni – a za tym kryje się też stosowne dofinansowanie. Nieważne co umiesz; liczy się gdzie publikujesz oraz ile naciąłeś punktów. Archimedes, ponieważ bez punktów, wyleciałby z każdej uczelni na zbity pysk.

A skąd się biorą te punkty w ogóle? Z różnych biurokratycznych kryteriów i jest nawet matematyczny wzór (śliczności!), chociaż dałbym głowę że bardziej „po uważaniu”. Na zdrowy rozum: najlepsze są wszak te czasopisma i publikacje, które dostarczają użytecznej i zweryfikowanej wiedzy oraz mają wartość (umiemy to wszak oceniać) i są czytane. Lecz w naszej zbiurokratyzowanej rzeczywistości naukowej zdrowy rozum wykorkował.

Oto świeża lista punktowanych czasopism naukowych z zakresu inb:

- „Przegląd Biblioteczny” 7 pkt
- „Biblioteka” 6 pkt
- „Roczniki Biblioteczne” 6 pkt
- „Rocznik Biblioteki Narodowej” 6 pkt
- „Toruńskie Studia Bibliologiczne” 6 pkt
- „Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne” 6 pkt
- „Zagadnienia Informacji Naukowej” 5 pkt
- „Zarządzanie Biblioteką” 4 pkt
- „Forum Bibliotek Medycznych” 3 pkt
- „Bibliotekoznawstwo” 2 pkt
- „Bibliotekarz Lubelski” 1

Jestem genetycznie kilkudyscyplinarny i czytuję czasopisma również z innych obszarów nauki. Otóż to, co tam jest punktowane wyżej, to się do kilku naszych czasopism w ogóle nie umywa. A niektóre, ujawnione tu punktacje, wzięły się spod dużego palca. Zmieniłbym przynajmniej punktacje dla „Przeglądu Bibliotecznego” na 10 pkt., jak też ZINu i „Biblioteki” na 8; ale takiej mocy nie mam.

Jest jednak jeszcze inny mechanizm oceny – mianowicie skala odbioru. Więc czytajcie Państwo **intensywniej** to, co w tych czasopismach ma wartość bezdyskusyjną, co jest użyteczne oraz dajcie temu wyraz. Byłoby dobrze – jak na ringu bokserskim – wypunktować te punkty bezwzględnie.

Jacek Wojciechowski

Architekci do bibliotek!

W dniu 9 listopada br. w warszawskim Oddziale Instytutu Książki odbyła się debata ekspercka dotycząca architektury współczesnych obiektów bibliotecznych. Debatę zorganizowali Instytut Książki wraz ze Stowarzyszeniem Architektów Polskich i Stowarzyszeniem Bibliotekarzy Polskich. Do rozmowy o architekturze przede wszystkim bibliotek małych i sprostaniu wyzwaniu pogodzenia funkcjonalności budynków z nowatorską estetyką przestrzenną zostali zaproszeni architekci: profesor Politechniki Warszawskiej Marek Budzyński – laureat Honorowej Nagrody SARP, Dariusz Śmiechowski – wykładowca warszawskiej ASP na Wydziale Architektury Wnętrz oraz dyrektor Dolnośląskiej Biblioteki Publicznej Andrzej Tyws – przewodniczący Konferencji Dyrektorów Wojewódzkich Bibliotek Publicznych. Rozmowę prowadził Piotr Kieżun z Instytutu Książki.

Zaczynamy do tej interesującej i ciekawej dyskusji były wyniki „Konkursu na opracowanie koncepcji architektoniczno-budowlanej gminnej biblioteki publicznej”, zorganizowanego przez Instytut Książki i Oddział Warszawski SARP, do którego zostało zakwalifikowanych 41 prac. Prezentowane, projekty nagrodzone, przedstawiały różne punkty widzenia na adaptację przestrzenną i projektowanie budynków użyteczności publicznej w małych miejscowościach. Rozmówcy zastanawiali się nad optymalnymi rozwiązaniami architektonicznymi dla małych bibliotek.

Dariusz Śmiechowski stwierdził, że remonty w bibliotekach często są wykonywane *po najmniejszej linii oporu*, małym kosztem i małym nakładem. *Architekci nie radzą sobie z małymi budynkami*. Dawne gmachy mogą okazać się wyzwaniem dla inwencji twórczej architektów. Projekty nagrodzone w konkursie należy przedstawić na kongresach samorządowych, aby uzyskać poparcie wśród wódatarzy.

Marek Budzyński mówił, że w architekturze nastąpił zwrot w kierunku *drobnoziarnistości*. Natomiast *bez współdziałania z użytkownikiem nie da się zrobić dobrego budynku*. W planowaniu przestrzennym ważny jest nasz charakter i tożsamość kulturalna, narodowa. *Nie można „desantami” współtworzyć naszej przestrzeni. Biblioteka powinna być znakiem. Na ogół znaku szukamy w szaleństwie, w tym co zaprzeczalne. Jak zrobić znak i być w kontekście? – to jest ogromna sztuka.*

Andrzej Tyws natomiast mówił o odpowiednim wyważeniu w dobrym projekcie architektonicznym biblioteki i pogodzeniu funkcji bibliotecznych z użytecznymi, podkreślając wagę funkcjonalności. W bibliotece, *każdy szuka intymności, a jednocześnie nie chce, aby była pusta*. Czytelnicy mają swoje miejsca i chcą widzieć tętniące życie biblioteki. O wartości biblioteki nie świadczy ilość książek.

Wypowiedziom ekspertów towarzyszyły głosy z sali. Architekci często nie pytają bibliotekarzy zanim powstanie projekt architektoniczny, stąd też powstają projekty niefunkcjonalne. Biblioteka jest miejscem dla społeczności lokalnej, a śmiały projekt może odstraszać. Im mniejsza biblioteka tym ważniejsze jest jej wnętrze. Bardzo często architektura bibliotek sprowadza się do udanych trików wnętrzarskich. Biblioteka musi być wygodna. Należy dążyć do zachowania odpowiednich relacji: architekt – użytkownicy – bibliotekarze.

(Marzena Przybyśz)

BIBLIOTEKARZ

Czasopismo wydawane przez
Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich
oraz Bibliotekę Publiczną m.st. Warszawy –
Bibliotekę Główną Województwa Mazowieckiego

Komitet Redakcyjny:

Helena BEDNARSKA, Lucjan BILIŃSKI,
Sylwia BŁASZCZYK, Stanisław CZAJKA,
Andrzej DĄBROWSKI, Małgorzata JEZIERSKA,
Jadwiga KONIECZNA (przewodnicząca),
Katarzyna MATERSKA, Irena SUSZKO-SOBINA,
Ryszard TURKIEWICZ

Redaktor naczelna:

Elżbieta STEFANŃCZYK
(tel. 600-433-877; e-mail: e.stefanczyk@sbp.pl,
e.stefanczyk@onet.pl)

Zastępca redaktora naczelnego:

Barbara BUDYŃSKA
(tel. 507-622-572; e-mail: budynska@gmail.com)

Sekretarz redakcji:

Marzena PRZYBYSZ
(tel. 697-790-802; e-mail: m.przybysz@sbp.pl)

Redaktor techniczny:

Elżbieta MATUSIAK

Opracowanie graficzne i łamanie:

Robert LIS

Tłum. na jęz. angielski:

Małgorzata WALESZKO

Projekt graficzny:

Tomasz KASPERCZYK

Honoraria autorskie:

Kazimiera KRAWCZAK
(tel. 22 825-54-25; e-mail: finanse@sbp.pl)

Redakcja zastrzega sobie prawo do opracowania
redakcyjnego i skracania tekstów.

Wydawnictwo Stowarzyszenia
Bibliotekarzy Polskich
00-335 Warszawa,
ul. Konopczyńskiego 5/7,
tel. 22 827-52-96

Doradca ds. wydawniczych – Janusz NOWICKI
tel. 22 827-52-96, e-mail: wydawnictwo@sbp.pl

„Bibliotekarz” za lata 1991-2009 jest dostępny
online w archiwum cyfrowym SBP (www.sbp.pl/wydawnictwa/archiwum_cyfrowe) oraz
w Kujawsko-Pomorskiej Bibliotece Cyfrowej
(<http://kpbc.umk.pl/dlibra/publication?id=17777>).

Druk i oprawa: Zakład Poligraficzny PRIMUS s.c.,
Kozerki, ul. Marsa 20, 05-825 Grodzisk Mazowiecki

Nakład: 1600 egz. ISSN 0208-4333. Indeks 352624

WARUNKI PRENUMERATY „BIBLIOTEKARZA”

„Bibliotekarz” dostępny jest w prenumeracie i w bezpośredniej
sprzedaży w Biurze ZG SBP. Zamówienia na czasopismo można skła-
dać w ciągu całego roku, od dowolnego numeru pisma. Wysokość
bieżącej prenumeraty wynosi 162 zł (13,50 zł za 1 numer).

Wpłaty na prenumeratę przyjmuje:

Dział Sprzedaży

Al. Niepodległości 213, 02-086 Warszawa
Informacje: Joanna Janczak tel. (22) 825-50-24,
faks (22) 825-53-49
e-mail: sprzedaz@sbp.pl
konto SBP: Millennium 70 1160 2202 0000 0000 2814 5355

Prenumeratę bieżących numerów można zamówić w sklepie interne-
towym Wydawnictwa SBP, jak również numery archiwalne od 2010 r.
Wcześniejsze są dostępne online w archiwum cyfrowym SBP (www.sbp.pl/wydawnictwa/archiwum_cyfrowe). Prenumeratę oraz poszcze-
gólne numery można zamówić: <http://www.sbp.pl/sklep/bibliotekarz>

Proponujemy następujące rabaty:

przy zakupie 3-6 egzemplarzy – 10%, 7-9 egz. – 15%, 10 i więcej egz.
– 20% (dot. jednego tytułu).

Powyższe rabaty dotyczą także zakupu książek naszego Wydawnic-
twa. Oferta obejmuje czasopisma i książki wydane dotychczas, jak
również prenumeratę na 2013 rok.

Ponadto prenumeratę przyjmują:

„RUCH” S.A. i POCZTA POLSKA – kwartalnie

Ważne dla Autorów publikujących w „Bibliotekarzu”

Autorzy pragnący publikować swoje teksty w „Biblioteka-
rzu” proszeni są o:

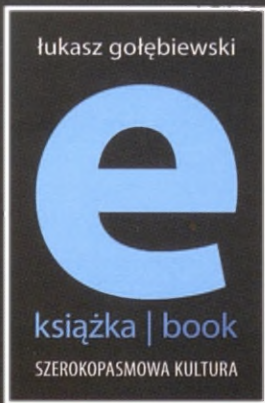
1. Przesyłanie tekstów w plikach w programie Word w for-
matach DOC lub RTF (odstęp 1,5 między wierszami), wy-
kresy i tabele w programie Excel, a zdjęcia w formacie
JPG w rozdzielczości 300 dpi na adres Wydawnictwa SBP
(wydawnictwo@sbp.pl) lub bezpośrednio do redaktora
naczelnego na adres: e.stefanczyk@sbp.pl. Teksty
i fotografie powinny być podpisane.
2. Dołączanie do przysyłanych materiałów danych nie-
zbędnych do wypłacenia honorarium oraz odprowa-
dzenia podatku od honorarium do urzędu skarbowego.
W tym celu oprócz imienia i nazwiska należy podać:
 - datę i miejsce urodzenia,
 - imiona ojca i matki,
 - adres domowy,
 - telefon kontaktowy, e-mail,
 - PESEL,
 - NIP,
 - nazwę i adres właściwy dla autora ze względu na
miejsce zamieszkania urzędu skarbowego,
 - numer konta osobistego w banku w celu przekaza-
nia honorarium.
3. Stopień lub tytuł naukowy oraz miejsce pracy i pełnio-
na funkcja do umieszczenia w notce o autorze.
4. Oświadczenie o braku zgody na bezpłatne publikowanie
danego tekstu w internecie – w związku z digitalizacją
i publikowaniem „Bibliotekarza” w internecie. Brak takiego
oświadczenia przy nadesłanym materiale będzie oznaczał
zgody autora na bezpłatną publikację tekstu w internecie.

„Gdzie jest czytelnik”:

Esej dotyczący przyszłości książki i kultury w dobie cyfryzacji. W związku z rozwojem nowoczesnych technologii zmianie uległa także kultura czytania – dzisiejszy czytelnik rezygnuje z tradycyjnych książek na rzecz e-tekstu.

Autor wnika w internetową rzeczywistość, bada fenomen portali społecznościowych oraz ich wpływ na czytelnictwo. Rozważa możliwe scenariusze rozwoju czytelnictwa w przyszłości, określa rolę księgarni i bibliotek, a także proponuje zmianę formy reklamy na taką, która lepiej dotrze do dzisiejszego wirtualnego czytelnika.

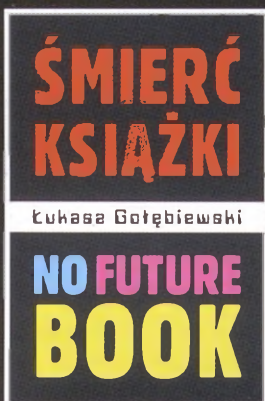
e-książka | book

Co stanie się z kulturą, kiedy straci swoją materialną formę i będzie dostarczana odbiorcy nie jako produkt, lecz jako usługa?

Co stanie się z książką, gdy formę papierową zastąpi plik?

W jaki sposób nowe formy komunikacji zmieniają biznesowy wymiar kultury?

Jak wyglądać będzie dystrybucja książek, muzyki, filmów w dobie cyfryzacji kultury?

Śmierć książki | No Future Book

Czy rewolucja cyfrowa zniszczy druk i książki?

Kim jest e-człowiek?

Co blog i Matrix mają wspólnego z Gutenbergiem?

Jaki jest język cyfrowego świata?

Czy tradycyjne księgarnie przestaną istnieć?

Wydawca: **Biblioteka Analiz Sp. z o.o.**, ul. Mazowiecka 6/8 pok. 416, 00-048 Warszawa
tel./ faks 22 827 93 50, e-mail: marketing@rynek-ksiazki.pl

www.rynek-ksiazki.pl